

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflejeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440.

Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifa.

JUTRO

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 2492.Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 455.Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.Računi pri pošti ček zavodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha čisto 78.180;
Wien št. 105.241.

Odobritev protokola haaške konference Protokol bo podpisan v nedeljo — Razprava o vzhodnih reparacijah bo odgojena

Haag, 17. januarja g. Danes dopoldne so vzeli ministri šestih držav sklicateljce na znanje besedilo haaške pogodbe s trinajstimi dodatki kakor so ga izdelali pravniki. Besedilo je sestavljeno v obliki pogodbe, ne pa protokola. Pogajanja med velikimi in povabljenimi malimi državami še vedno niso privedla do rezultata. Povabljene države so izjavile, da so pripravljene podpisati Youngov načrt, vendar pa ga hočejo še vedno spravljati v zvezo z dogovorom z Madžarsko, ki pa le počasi napreduje.

Doch ministri pristajajo na to, da se nemški delegati, državni gospodarski minister dr. Moldenhauer, danes v Haag dospeli poštini minister Schäffer, generalni ravnatelj nemške državne banke dr. Dornmüller, posvetovalci s predsednikom državne banke dr. Schachtom in dr. Melchiorjem o francoskem načrtu za poenostavitve reparacij: Načrt zasleduje namen, da bi bila izključena nemška konkurenca s posojili in da bi imela Nemčija pravico do opcije v višini 30% iznosa reparacijskega posojila. Vsekakor bo lahko Nemčija sama odločila, da li se bo poslužila te opcije ali ne. Nemčija kljub temu načrtu neče odnehati od zahtev, da se omeji zaporna doba za nemška posojila do oktobra 1930. ali najkasneje do konca marca 1931. Če bo prišlo do združitve nemških in mednarodnih posojil, bodo ti zneski najbrže prekoračili prvotno višino 800 milijonov mark, ki bi jo bilo treba plačati.

Nazirajna glede reparacijskega posojila so si posebno v Ameriki zelo nasprotna. Vsekakor hočejo glede umestnosti združitve posojil počakati na mnenje Morgana. Haag, 17. januarja s. Vprašanje likvidacije posledic svetovne voje ne bilo danes dopoldne urejeno v zadovoljstvo delegatov. Zahteva, da bi se Nemčija odpovedala prebitkom iz likvidacije, je postala odveč, ker so se upniki države odpovedale tožadnji izjavi v zaključnem protokolu in so bile medtem zaključene vse posamezne pogodbe glede vprašanja likvidacije.

Youngovo pogodbo bodo predvidoma, za enkrat ratificirale samo velesile in sicer bo zadostovala ratifikacija Nemčije in štirih držav upnic, dočim bo Japonska in kot peta država upnica izvršila ratifikacijo še le pozneje.

Glavni ameriškega tiska

Newyork, 17. januarja AA. »Newyork Times« smatrajo, da bosta s sporazumom v Haagu zadovoljni obe stranki. Francija je moralno pridobila s tem, da se je odpovedala dosedanjim pravic, biti sodnik v lastni zadevi. Nemčiji pa je bilo zalamčeno, da se ji ne bo treba bati kršitve njene suverenitete.

Kampanja bolgarskega tiska proti Grčiji

Zlonamerno poročanje bolgarskih listov o nesreči parnika »Varna«
Neprijeten odmev v grški javnosti

Atene, 17. januarja, AA. Grško javno mnenje je iznenadeno in nerazpoloženo zaradi kampanje, ki jo vodi bolgarsko časopisje o nesreči, ki je zadela grški in bolgarski parobrod v Marmarskem morju. Tu je, kakor znano, grški parobrod »Hristi« trčil v bolgarski parobrod »Varno«.

Klevetniško kampanjo bolgarskega tiska sploh ni moči opravičiti. Najhulši je sofijski list »Mir«, ki trdi o grški ladji, da je namenoma potopila »Varno«. Take trditve so povsem nerazumljive, zlasti ako se upošteva dejstvo, da preiskava še ni zaključena.

Iz poteka preiskave, ki jo je vodil grški generalni konzul v Carigradu, je razvidno, da grškega kapitana ne zadene nobena krivda. Kapitan je izjavil, da je ob 23. iznenada opazil »Varno« in da je takoj krenil na desno, da se umak-

»Newyork World« veli, da je sporazum dober že zato in da ga bo moči sprejeti, ker se bo mogla Francija vselej sklicevati na mirovne pogodbe in na ostale sporazume ter se pritožiti na nepristransko mednarodno razsodišče, čim bi Nemčija skušala pregaziti svoje obveze.

Vzhodne reparacije

Pariz, 17. januarja g. Pariški jutranji tisk ugotavlja, da haaška pogajanja glede mobilizacije nemških dolgov, včeraj niso pokazala mnogo uspeha. Kljub temu računajo pariški listi, da bo zaključni protokol konference podpisan na kasnejše v nedeljo zvečer. Če bi se podpis le zavlekel, bo minister ski predsednik Tardieu kljub temu, kakor je določeno v soboto zvečer odpotoval v London, ker bo protokol podpisal kak drug član francoske delegacije Loucheur, Chéron ali pa francoski poslanik v Haagu.

Haag, 17. januarja AA. V odboru za vzhodne reparacije so zastopniki držav Male antante obvestili predstavnike zavezniških sil, da žele pred podpisom Youngovega načrta doseči gotova jamstva za bodočnost in to v primeru, da z Madžarsko ne bo dosežen sporazum.

Države Male antante zahtevajo, naj reparacijska komisija ugotovi koliko reparacij naj plača Madžarska. Francoski delegat Loucheur ter zastopniki Anglije in Italije so sklenili, da bodo vendarle nadaljevali pogajanja s predsednikom madžarske vlade grofom Bethlenom češ, da o dosedanja pogajanja z Madžari vendarle nekaj zalega in da so izgledi za to, da bo končno vendarle dosežen sporazum z Madžarsko o njenih reparacijah.

Glede vprašanj, ki so v zvezi z agrarno reformo, pa vztrajajo zastopniki Male antante na gotovih jamstvih. Zastopniki Francije, Anglije in Italije so soglašali v tem, naj bi komisija za vzhodne reparacije nadaljevala svoje razprave v Parizu, kjer naj se v roku 6 mesecev doseže sporazum v vseh spornih točkah, ki se nanašajo na države Male antante. Ako bi se pokazala potreba, naj se zahteva odločitev mednarodnega razsodišča v Haagu.

Zastopniki petih zavezniških držav bodo zaslili jugoslovenskega ministra dr. Voje Marinkovića in češkoslovskega ministra dr. Beneša na popoldanski seji, kateri pa ne bodo prisostvovali nemški delegati.

Francoski delegat Loucheur ter odposlanci Anglije in Italije se bodo ponovno sestali z madžarskimi delegati ob 17. Popoldne pa je komisija za vzhodne reparacije nadaljevala s sestavljanjem poročila o svojem delu.

ne preteči nesreči. »Varna« pa je napačno razumela položaj in se z bokom zaletela v »Hristi«. Grška ladja se je zarila v bok »Varne« tako silovito, da se celih 15 minut ni mogla oprostiti. »Hristi« je navzlic gosti megli in razburkanem morju ostal 9 ur na kraju nesreče, da reši brodolomce. Ni pa mogel rešiti več kot 4 osebe. Kapitan grškega parobroda si ne more tolačiti, zakaj se niso mogli rešiti ostali.

Pojasnijo daje bolgarski list »Morska zarja«, ki izhaja v Varni in ki poroča, da je bila na palubi »Varne« velika pošiljka živine, ki je povzročila strahovito paniko. Kapitan bolgarske ladje in mornarji so bili v času nesreče v svojih kablinah. Ko so hoteli steči na palubo, pa jim je po vsej prički pobesnela živina zastavila pot.

Demonstracije avstralskih rudarjev

Sydney, 17. januarja AA. V Avstraliji trajajo še vedno veliki nemiri v rudniških podjetjih. Ministrski predsednik Bavin je izjavil, da so rudarji pod komunističnim vplivom in da pripravljajo in organizirajo vedno nove spopade. Rudarska stavka v Avstraliji se je razvila v pravcato meščansko vojno. V vsej Avstraliji vlada tak terorizem, kakor ga ne pomeni zgodovina te dežele. Končno je izjavil Bavin, da bo avstralska vlada organizirala posebne vojaške oddelke, ki bodo podpirali policijo, ker se je le ta izkazala preslabo, da bi udušila čedalje večjo anarhijo, ki grozi Avstraliji.

Potres v Turčiji

Angora, 17. januarja. s. V okolici Mugle so čutili močan potres. O potresnih sunkih poročajo tudi iz ostalih predelov Turčije, kjer pa niso napravili večje škode.

KRALJ ZOGU IN ITALIJA

Italijanska ekspanzivnost na Balkanu v nemški luči — Kralj Zogu se odteguje italijanskemu vplivu — Njegovi domači nasprotniki

München, 17. januarja, M. »Münchener Neueste Nachrichten« prinašajo od svojega posebnega dopisnika iz Albanije članek, v katerem opisujejo položaj Albanije na Balkanu in ugotavljajo, da mečejo razmere v tej državi svetlo luč na italijansko politiko na Jadranu in na Balkanu. Italijansko prodiranje izhaja v krogih balkanskih politikov velike skrbi, ker se ti italijanski napor in namere z Albanijo niti najmanj ne strinjajo z geslom »Balkan balkanskim narodom«. Mlada kraljevina Albanija bo imela težave, da se ubrani italijanskega vpliva in velikega italijanskega pritiska, ki ga vrši Rim na Tirano in ki onemogoča kralju Zogu, da ustvari iz svoje dežele samostojno državo. Tiranški pakt veže kralja Zogu na italijansko politiko, ki stremi za tem, da si čvrsto utira s pomočjo Albanije pot na Balkan. V zvezi s tem položajem je imenovan list smatral za potrebno, da pošlje v Albanijo svojega posebnega dopisnika, ki skuša sedaj v celi vrsti člankov seznaniti nemško javnost z mlado albanansko državo. V enem teh člankov opisuje novinar osebnost kralja Zoga, njegove načrte in namene takole:

»Kralj Zogu je mnogo bolj interesan-

ten in mnogo bolj diplomatičen, kakor se običajno misli. Čeprav je Ahmed beg Zogu še mlad v državnih poslih, mu je vendar doslej uspelo voditi državno kladjo svoje dežele preko cele vrste vidnih in nevidnih pečin. Doslej je mnogo storil za svojo deželo, pravo polje za delo v smeri ustvarjanja dejanske samostojnosti Albanije pa se mu še sedaj odvarja. Pod pritiskom razmer se je vrge v italijanski vrtnec in je sprejel od Italije vse, kar je potrebno za njegovo deželo. Vendar pa ni treba misliti, da je Ahmed beg Zogu iskren prijatelj Italije. To najbolj dokazuje okolnost, da zavzema glavne položaje v državi samo njegovi osebni prijatelji iz mladosti, na katere se more kralji resnično nasloniti. To dokazuje tudi zanimivo dejstvo, da zavzema položaj komandanta albanске vojske, torej najvišji položaj v državi, star avstrijski oficir, ne pa Italijan, čeprav so ponujali Italijani velike podpore Albaniji za razvoj njene vojaške moči. Popolnoma razumljivo je, da v Italiji vedno bolj uvidevajo prave cilje Ahmed bega Zogu in njegove politike ter da zaradi tega naravnost besnijo. To pa bo malo pomagalo. Ahmed beg Zogu ni mož, ki

bi iz gotovih začasnih koristi popolnoma prodal svojo državo Italiji in vezal usodo svoje dežele z italijansko politiko ekspanzivnosti. Njegov glavni in poslednji cilj obstoja v ustanovitvi velike Albanije. Ako bo kralju Zogu uspelo, da vzdrži še vsaj 10 let mir in da dobi potrebno posojilo v inozemstvu, bo Albanija rešena za Balkan.

Berlin, 17. januarja, M. Po informacijah, ki prihajajo iz Albanije, se tamka naglo vrstijo dogodki na škodo režima kralja Zogu. Znani Theodor Berkes piše n. pr. v »Berliner Tageblattu«: »Položaj kralja Zogu vsekakor ni lahak. S svojim še pretesnim prijateljstvom z Italijo si je nakopal Zogu sovraštvo albanških ultranacionalcev. Ima tudi dokaj osebnih sovražnikov, zlasti med veleposestniki, ki se razburjajo zaradi nameravane agrarne reforme.«

Italijanski demanti

Beograd, 17. januarja. p. Tukašnje italijansko poslanstvo je izdalo nocoj preko agencije »Avala« demanti, v katerem se označujejo kot popolnoma brez podlage vesti beograjske »Politike«, da ima biti odposlanih 10 tisoč italijanskih rodbin v primorske kraje Albanije, kakor tudi vesti, da je ta emigracija vezana z nekim posojilom Albaniji.

Napačne vesti o spremembah v vladi

Beograd 17. januarja, N. Povodom smrti ministra javnih del Savkovića so se pojavile v raznih inozemskih listih vesti, da se bo v najkrajšem času izvršila obširna rekonstrukcija v jugoslovski vladi. Te vesti so vzbudile v merodajnih beograjskih krogih začudenje. Ni govora o kakih predstoječi rekonstrukciji vlade. Zasedeno bo le izpraznjeno mesto po g. Savkoviću, ki ga sedaj začasno vodi minister brez portfelja g. Uzunović.

Novi člani VZS

Beograd, 17. januarja AA. Predsednik ministrskega sveta general Petar Živković je na predlog ministra pravde dr. Sršića ter na podlagi zakona o vrhovnem zakonodajnem odboru ter mišljenja komisije strokovnjakov pri ministrstvu pravde imenoval za člane vrhovnega zakonodajnega sveta g. Lazara Miluševića, bivšega predsednika črnogorske vlade v pokoji in poslednjega črnogorskega poslanika na Dunaju v času napovedi vojne Avstro-Ogrski, dosedanjega bana dunavske banovine Đako Popovića in bivšega notranjega ministra Čedo Radovića.

Ocenjevalna komisija ministrstva pravde

Beograd, 17. januarja, AA. Minister pravde je v smislu člena 74. zakona o uradništvu imenoval za leto 1930. v komisijo za ocenjevanje uradnikov in poduradnikov v resoru ministrstva pravde za člane komisije I. stopnje: dr. Dušana Peića, vršilca dolžnosti načelnika splošnega oddelka; Sokrata Petrovića, načelnika oddelka za vere; Svetolika Milutinovića, načelnika in šefa oddelka za kazni in slične zadeve ekonomskega računskega oddelka, in za njihove namestnike: Dragotina Janjića, načelnika in šefa 5. oddelka; Ljubisava Popovića, načelnika 12. oddelka. Za člane centralne komisije: dr. Dušana Peića, Sokrata Petrovića, Mirkę Kuzmicića, Svetolika Milutinovića, za njihove namestnike pa: dr. Andrijo Čičića, načelnika 13. oddelka in Hasana Rebca, načelnika 14. oddelka.

Sprememba zakona o zrakoplovstvu

Beograd, 17. januarja AA. Vel. kralj je na predlog ministra vojske in mornarice v zvezi s čl. 3 točka 7 o uredbi vrhovne državne uprave in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o izpremembi zakona o zrakoplovstvu z dne 22. 2. 1928.

§ 1. Vse dolžnosti, pravice in posli po zakonu o zrakoplovstvu z dne 22. 2. 1928, ki so naloga in posel ministrstva prometa, se prenesejo s tem zakonom v pristojnost in nalogo ministrstva vojske in mornarice. Vse dolžnosti, pravice in posli zakona o zrakoplovstvu z dne 22. 2. 1928, ki so spadali v kompetenco zrakoplovne direkcije ministrstva prometa, se posebej stavijo v pristojnost komandi zrakoplovstva ministrstva vojske in mornarice. Zaradi tega se imajo v zakonu o zrakoplovstvu z dne 22. 2. 1928 izvršiti potrebne izpremembe v duhu teh odredb v naslednjih členih: 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 15, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 29, 34, 35, 39, 40, 48, 49, 50, 66, 73, 82, 84, 85, 100, 112 in 115.

§ 2. Poslednja odredba čl. 33 za besedo »ekspropriacija« se zamenja z novo, ki se glasi: »a po obstoječih zakonskih predpisih z ekspropriacijo zemljišča za potrebe železnice«.

§ 3. Čl. 116 dosedanjega zakona se ukine.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, kadar bo objavljen v »Službenih novinah«.

Razširjenje naših pomorskih zvez

Beograd, 17. januarja AA. Uprava pomorske in rečne plovbe proučuje predloge naše in španske vlade za vzpostavitev direktnih pomorskih zvez med Jugoslavijo in Španijo. Istočasno se proučuje vprašanje podaljšanja teh pomorskih zvez od španske obale do francoskega pristanišča Bordeaux, kjer je zavladalo zlasti po zaključitvi trgovinske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo veliko zanimanje za številne naše proizvode.

Bivši finančni minister na Sušaku

Sušak, 17. januarja. n. Na Sušaku se mudi že več dni na odhodu bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović s svojo družino.

Grozna avtomobilska nesreča

Subotica, 17. januarja. n. Pri Bački Palanki si je odvnetnik dr. Matijević hotel ogledati nasipe, ki se tamka grade. Pripeljal se je z avtomobilom na nasip. Ko je šofer hotel obrniti avto, se je približal preveč robu in je avtomobil zdrsnil v jarek, v katerem se je ves razbil in tako zmečkal pod seboj šoferja, da ga ni bilo več spoznati. Odvnetnik dr. Matijević je ostal po srečnem naključju živ, ker je par trenutkov prej izstopil iz avtomobila, da si natančneje ogleda nasip.

Umori med makedonstvujušimi

Sofija, 17. jan. M. Umori med makedonstvujušimi se nadaljujejo brez konca in kraja. Doslej so pristajali skupine Mihajlova skoro izključno morili protogroverce, ki so se zadržali pasivno, ker so imeli glavne svoje voditelje v inozemstvu. Poslednje dni pa so se povrnil v Sofijo glavni njihovi vodje, ki so se mudili doslej v južni Albaniji. V Sofijo sta se vrnila Pop Hristov in Peter Sajanov, ki sta prevzela vodstvo protogrovercev. Ti so sklenili, da preidejo v aktivno obračunavanje s skupino mihajlovcev, in so zato poslednje dni na dnevnem redu umori mihajlovcev. Na pomlad je pričakovati velikega spopada med obema skupinama, kar bo imelo nedvomno velik vpliv na nadaljnjo usodo makedonskega komiteja, zlasti, ako se upošteva, da podpirajo eno kakor tudi drugo skupino razne politične organizacije.

V torek otvoritev londonske konference

Prihod in optimizem predstavnikov ameriške delegacije – Sestanek voditeljev delegacij za sestavitev dnevne reda konference

London, 17. januarja. AA. Priprave za otvoritev pomorske razorožitvene konference, ki bo prihodnji torek, so v polnem teku.

Davi so prispeli v Plymouth člani ameriške delegacije in sicer: ameriški državni tajnik Stimson, mornariški tajnik Adams, ameriški poslanik v Mchiki Morrov in senatorja Robinson in Reed. Delegati je pozdravil ameriški poslanik v Londonu Dawes, ki je istotako eden izmed ameriških delegatov na pomorski razorožitveni konferenci. Pri sprejemu so bili tudi plymouthski župan in druge odlične osebnosti.

Preden so stopili ameriški delegati v vlak, je imel državni tajnik Stimson kratek pozdravni govor, v katerem je naglasil, da je prišla ameriška delegacija na razorožitveno konferenco z velikim upanjem in trdnim voljo, da pripomore po svojih najboljših močeh pomorski razorožitveni konferenci do popolnega uspeha.

Vsi ameriški delegati so izrazili veliko veselje nad dejstvom, da je angleški kralj popolnoma ozdravel in da bo osebno otvoril otvoritveno sejo pomorske razorožitvene konference. Ameriško delegacijo spremlja okrog 100 strokovnjakov in strojeniscev. Kakor računajo, se bo zbralo ob prihiti zasedanja pomorske razorožitvene konference v številni novinarje v Londonu, več ko 1000 oseb, ki bodo prispele iz najrazličnejših delov sveta.

Člani italijanske delegacije prispelo danes in jutri, francoski delegati pa deloma danes in deloma v nedeljo. V ponedeljek bodo zbrane v Londonu delegacije vseh držav, ki se udeležijo pomorske razorožitvene konference, nakar se sestanejo voditelji delegacij v angleškem zunanjem ministrstvu, kjer bodo sklenili o dnevnem redu konference in

o drugih preliminarinih zadevah.

V torek bo plenarna seja konference. Govore bodo razširile vse angleške brezžične postaje, ki bodo zvezane z brezžičnimi postajami 12 držav. Za angleškim kraljem bo govoril ministrski predsednik Macdonald, na to pa ameriški državni tajnik Stimson in potem po abecednem redu glavni delegati drugih držav.

London, 17. januarja. Japonski delegati so energično zanimali vesti, da so se pojavila pri razgovorih med japonsko delegacijo in ministrskim predsednikom Macdonaldom velika nesporazumljenja.

London, 17. januarja AA. Danes popoldne je prispela pod vodstvom ameriškega državnika Stimsona v London ameriška delegacija za pomorsko razorožitveno konferenco. Na postaji Paddington je sprejel ameriške odposlance zunanji minister Henderson.

Po eni uri je bil sprejet vodja ameriške delegacije Stimson pri ministrskem predsedniku Macdonaldu, s katerim se je razgovarjal o pomorski razorožitveni konferenci. Razgovor je trajal več ko 3 ure. Po razgovoru je sprejel ameriški državni tajnik Stimson novinarje, katerim pa je odklonil vsako informacijo o poteku razgovora z angleškim ministrskim predsednikom. Pozneje je prispela v London pod vodstvom italijanskega zunanjega ministra Grandia italijanska delegacija. Delegacijo so sprejeli na viktorijemskem kolodvoru Henderson, Vansittart, Cragie in Malcolm Macdonald.

Italijanske zahteve

Pariz, 17. januarja AA. Nekateri francoski listi javljajo, da je zahtevala Italija, naj se Francija odpove francosko-jugoslovnski prijateljski pogodbi, ako želi sporazum z Italijo v sredozemskem vprašanju. Za zahteva Italije je zbudila v francoskih političnih krogih veliko presenečenje.

Sovjetska demonstracija v Dardanelah

Carigrad, 17. jan. g. Danes popoldne sta na veliko presenečenje carigradskega prebivalstva in komisije za morske ožine pluli skozi Dardanele dve ruski bojni ladji. Turške pristanišne baterije so pozdravile ladji s pozdravnimi streli. Bili sta dve enotni ruske balistične mornarice, in sicer bojna ladja »Parisiskaja Komuna« in križarica »Profinterne«. Ladji sta dospeli iz Napolja in sta izginili — naglo kakor sta prišli — v smeri proti Črnemu morju.

Kakor se zdi, gre v tem primeru za brskiranje komisije za morske ožine, ki so ga uprizarili sovjeti sporazumno s turško vlado. Kakor znano, sovjeti ne priznavajo komisije za morske ožine, ki bo zaradi dogodka vložila protest, kakor ga je svojevrstno zaradi tega, ker je italijanska letalska eskadrala pod vodstvom ministra Balba letela preko Dardanel v Sebastopol.

Nemci grade podmornice

Beograd, 17. januarja. M. »Chicago Tribune« piše: Versailleska pogodba prepoveduje vsako izdelovanje orožja v Nemčiji ter eksperimentiranje v laboratorijih v svrhu vojnih študij. Zato so se nemški inženjerji in znanstveniki eksperti preselili na Holandsko ter tamkaj zgradili skladišča in tvornice, v katerih izdelujejo vojno orožje, ki se sedaj spravlja na trg za prodajo.

Najvažnejši proizvodi, ki se nudijo v prodajo, so: podmornice, metalični ognja, aparati za določevanje daljave in vojni reflektorji. Nemci upajo, da bodo prodali mnogo podmornic, ki jih smatrajo za najučinkovitejša orožja malih držav. Mnenja so, da Anglija, ki zaradi svoje zemljepisne položaja vztraja na odpravi podmornic, ne bo uspela s svojo zahtevo na pomorski razorožitveni konferenci v Londonu.

Zasedanje rumunske zbornice

Bukarešta, 17. januarja. g. Parlament se bo dne 20. t. m. sestel na otvoritveno sejo pomladanskega zasedanja.

Pred koncem haške konference

Letošnji januar stoji v znamenju velikih mednarodnih konferenc. Ena je že končana: jubilejno zasedanje sveta Društva narodov. To je poteklo zelo gladko. Komaj se je opazilo, da je minulo baš deset let od ustanovitve Wilsonove meddržavne organizacije. Na vsak način bi bile večje slovesnosti, če se ne bi v istem mesecu vršili dve dalek važnejši mednarodni konferenci: v Haagu reparacijska, v Londonu pa pomorska.

Obe sta enako dalekosežni. Londonška pomorska razorožitvena konferenca se začne 21. t. m. Udeležilo se je bo okoli 100 delegatov in osebja delegacij. Otvoril jo bo sam angleški kralj. Zadostno znamenje ogromnega pomena za svetovno politiko, ki se ji pripisuje.

Haška reparacijska konferenca pa se bliža zaključku. Ta se s splošnega vidika mora imenovati pozitivna, čeprav ne bodo morda rešene vse reparacijske zadeve. Morda ostane važni kompleks vzhodnih reparacij še nekaj časa odprt in se bodo morala vršiti še nadaljnja pogajanja. Gotovo pa je, da bodo vesile v Haagu priznale, da se morajo vzhodne reparacije ugodno rešiti v najkrajšem času. Pa naj se rešijo med upniki in dolžniki sporazumno ali pa pripade končna odločitev reparacijski komisiji.

Če izvezamemo vzhodne reparacije, se je haška konferenca dobro obnesla. Sedaj je že upati, da ne pride v zadnjem trenutku do novih presenečenj. Potemtakem je haška konferenca rešila ogromno nalogo: stavila je s stalnega dnevnega reda mednarodnih posvetovanj vprašanje nemških reparacij.

Z izidom so lahko zadovoljne velike sile — upnice, pa tudi Nemčija. Leteja se je običajno zmanjšalo breme, ki ji ga je naložil Dawesov plačilni načrt. Zdaj ve, koliko časa bo morala plačevati reparacije, česar ji Dawes ni določil. In ve, da bo plačevala znatno manj kot doslej. Ko se bo novi Youngov načrt začel izvajati, bodo zavezniki polagoma izpraznili zadnji kompleks nemške zemlje. Še pred septembrskim zasedanjem Društva narodov se bo Nemčija oddalnila: nikjer na njenem ozemlju ne bo več tujih vojakov! Rešilo se bo morda celo komplicirano saarsko vprašanje, ki se obravnava zloji med Nemčijo in Francijo. Druga posledica načrta je, da se bo odslej ravnoval z Nemčijo kot z enakovredno silo. Svojih reparacij ne bo več oddajala neposredno terjalcem, marveč Mednarodni plačilni banki. Zavezniki ne bodo imeli nobenih zastavnih v rokah, nobenih prisilnih sredstev. Nehalo bo mednarodno nadzorstvo. Veljala bo namesto vsega tega svečana obljuba Nemčije, da bo zvesto izvrševala tisto, kar podpiše v Haagu. To je vsekakor ogromen uspeh za Nemčijo.

Pa tudi zavezniki so lahko kolikortoliko zadovoljni s haškimi pogajanj. Reparacije se bodo — če se bo Youngov načrt nemoteno izvajal — depolitizirale. Manjše bodo sicer, toda bolj zagotovljene, ker se bodo deloma komercializirale. Francoski ministrski predsednik Tardieu pa je dosegel s svojo energično, a lojalno in odkrito taktiko tudi zagotovilo, da ostanjejo zavezniškim v skrajnem primeru, če bi prišla v Nemčijo na površje vlada, ki bi hotel razgrtati Youngov načrt, proste roke, da pridejo do svojih pravic. Mednarodno razsodišče bo pristojno, da odloči, ali je Nemčija prekršila Youngov načrt. Če to ugotovijo krivdo Nemčije, stopi versajski pakt zopet v veljavo. Na ta način je varovan najosnovnejši interes zaveznikov.

Haag je izvršil ogromno delo. Čigar sarkofagi bodo vidni v najbližji bodočnosti.

Novi dunavski ban

Novi ban dunavske banovine Radoslav Dunjić, je bil rojen 26. avgusta 1871 v Valjevske Mionici in je posejal gimnazijo v Kruševu, kjer je bil oče državni uradnik. L. 1894. je diplomiral na pravni fakulteti v Beogradu ter nato stopil v službo pri sodišču v Nišu. L. 1896. je izstopil iz državne službe in postal advokat v Kruševu, kjer je živel razen med vojno do 22. maja lanskega leta, ko je bil imenovan za vrhovnega inšpektorja v predsedništvu vlade. Med vojno se je odlikoval kot konjeniški oficir ter je bil za svoje zasluge tudi večkrat odlikovan. Po vojni je napredoval za rezervnega podpolkovnika.

Konkurz Hrvatske seljačke banke

Zagreb, 17. jan. n. Danes se je pred tujakim okroglim sodiščem vršil likvidacijski narok Hrvatske seljačke zadružne banke. Konkurnzi upravitelj dr. Radošević je sporočil, da znašajo aktiva banke Din 5.537.012,68, pasiva pa Din 11.733.949,13. Do večerja je bilo prijavljenih vseh terjatev za 11.635.782,99 Din. Na dan naroka je bilo predloženih 293 terjatev in sicer štirih upnikov prvega razreda dočim so vsi drugi upniki v drugem razredu. Priznale se niso terjatve 13 upnikov, med njimi industrija Josipa Prpića za vsoto 490.000 Din. Terjatve upnikov bodo bržkone krite s 40 do 45 odst., more pa se zgoditi, da bo kvota še manjša.

Načrt zakona o javnih skladiščih

Beograd, 17. jan. AA. Ministrstvo trgovine in industrije je izdelalo načrt zakona o ustanavljanju in poslovanju javnih skladišč in ga poslalo vsem zainteresiranim ministrstvom in gospodarskim zbornicam, glavnim produktivnim borzom ter savezu zemljoradniških združenj, ki so najbolj zainteresirane na sprejemu zakona. Zaradi pretresa tega zakona je minister trgovine in industrije Juraj Demetrović sklical na dan 23. t. m. konferenco, na katero so povabljeni zastopniki zbornic, borze in saveza zemljoradniških združenj. Načrt zakona veže ustanavljanje podjetij javnih skladišč na oblastno dovoljenje in da je samoupravni telesom in javnim korporacijam pri sicer istih pogojih prvenstvo pred ostalimi interesi.

Pravilnik, po katerem bodo javna skladišča funkcionirala, mora odobriti oblastvo, medtem ko odredi tarife za posredne vrste poslovanja podjetje samo, seveda pod kontrolo oblasti. Blago se sme vskladati ali individualno ali pa z ostalim blagom.

Tarife in pravilnik se ne morejo izpremeniti s pogodbo med lastniki skladišč in posredniki. Načrt predvideva tudi vodstvo dvojnih skladiščnih knjig in stavbo podrobnih določb o pravnih odnosih v teh poslih, zlasti kar se tiče odgovornosti podjetja javnih skladišč v opravljanju svojega posla. Javna skladišča lahko dosežejo ekspresracijo za graditve železniške proge do svojih zgradb, dalje pravico tarifiške reekspedicije, oproščenja samoupravnih trošarin in sličnega, morejo pa tudi ustanavljati svobodna carinska skladišča.

Spor med cerkveno upravo in kmeti za gozd

Križevci, 17. jan. n. e dni je došlo do preokreta v senzacionalnem procesu med tujakim mestom in nekaterimi seljaki iz okolice mesta. Kaptol namreč toži seljake za plačilo odškodnine pol milijona dinarjev, češ da so posekali velike komplekse kaptolskih gozdov. Prva in druga instanca sta res obsodili obtožene kmete, danes pa se doznava, da je stol sedmorice kot poslednja instanca razveljavil obe prvi sodbi. Vrhovno sodišče zahteva, naj kaptol najprej dokaže, kako je prišel v posest cele šume, ker je v zemljiški knjigi vpisan le kot solastnik devetine celega kompleksa. Od tega dokaza je odvisna odločitev v procesu, ki teče že tri leta.

Izvoz naše živine v Francijo

Beograd, 17. januarja. AA. Glasom poročila našega generalnega konzulata v Bordeauxu so tamna oblastva dovolila našim izvoznikom živine, da jo smejo po prihodu v Bordeaux oddati v klanje v tamošnje mestno klavnico.

Češkoslovaška in reparacije

Praga, 17. jan. g. Posebni poročevalec »Prager Tagblatt« poroča, da želita Anglija in Italija zaključiti vprašanje avstrijskih in bolgarskih reparacij ter tudi pravno formulirati reparacijsko vprašanje teh držav, ki je načeloma že urejeno. Po posvetovanjih držav skicateljice in »instante« so se udeleženci zedinili tako, da bo Češkoslovaška v primeru, če ne bo vprašanje meddržavskih reparacij rešeno, odklonila plačilo osvobodilne takse. Italija bi se morala potem sprijazniti s mislijo, da bi bile njene reparacijske zahteve pri krajsne za letni obrok češkoslovaške osvobodilne takse.

Žitni monopol v ČSR

Praga, 17. jan. h. V zvezi z vestmi praškega in tudi inozemskega tiska o ucvrditvi žitnega monopola in konkretnih pripravah za ustanovitev žitnega prometnega zavoda, pišejo jutrišnji »Narodni listy«, da so se proti žitnemu monopolu izrekli osrednja organizacija žitnih borz, osrednja organizacija industrialcev, centrala obrtnih in industrijskih zbornic in klerikalna stranka.

Na današnji seji predstavnikov vseh borz iz Češkoslovaške je bila sprejeta resolucija, ki priporoča vladi, naj zviša carine na žito, poostri postopanje za dovolitev uvoza in z vsjo odločnostjo nastopi proti uvedbi monopola. Parlamentarni klub klerikalne stranke je na svoji današnji seji zavzel načelno stališče proti uvedbi državnega uvoznega monopola za žito. Po informacijah vsakega dopisnika zastopajo tudi ostale stranke med njimi celo agrarna slično stališče.

Praga, 17. januarja AA. Agrarni list »Venkov« se pritožuje, ker so socialistični listi prerano doznali za načrte ministra poljedelstva Bradaca. Med temi načrti gre tudi za predlog o mešanju moka. Ker niso vedeli za prave namene tega ukrepa, so ga socialistični listi napačno tolmačili in po krivem kritizirali.

Šahovski turnir v San Remu

V sredo se je vršilo v San Remu žrebna vrstnega reda in so dobili šahovski mojstri naslednje številke: 1. dr. Vidmar (Jugoslavija), 2. Maroczy (Madžarska), 3. Spielmann (Nemčija), 4. dr. Aljechin (Rusija-Francija, svetovni prvak), 5. dr. Tartakover (Ukrajina), 6. Ahues (Nemčija), 7. Romi (Italija), 8. Bogoljubov (Rusija-Nemčija), 9. Aizawa (Mehika), 10. Colle (Belgija), 11. Rubinstein (Poljska), 12. Grau (Argentina), 13. Monticelli (Italija), 14. Yates (Anglija), 15. Niemcevic (Letška), 16. Kmoch (Avstrija).

Turnir je po svoji zasedbi eden največjih, kar se jih je po vojni igralo v Evropi. Od prominentnih mojstrov manjkata edino Capablanca in dr. Lasker. Slednji pa je, kakor izgleda, povsem zapustil šahovsko arenno. Zanimivo je dejstvo, da je izmed šestnajstih udeležencev šest slovenske narodnosti, namreč pet Rusov in en Jugosloven, ki pa, kakor pravi Aljechin, tudi govori ruščino. Za nagrade, katerih je pet, pridejo resno v poštev samo Slovani, ki bodo najbrž odločili borbo med seboj.

Kriza v Heimwehru

Dunaj, 17. januarja. M. Izključitev ministra Schumyja iz »Heimwehra« bo imela bržkone resne posledice za »Heimwehra« samo. Avstrijski kmetje, ki so organizirani v »Landbund«, so vsi za Schumyja in na štajerskem so že pričeli snovati svoje posebne »Bauernwehre«. Sam minister Schumy grozi »Heimwehru«, da bo prišel na dan z raznimi dokumenti in dokazal, da je »Heimwehr« vodila svojo lastno zunanjo politiko za hrbtom vlade. Zato bodo mešanske stranke brezovmonno zahtevale, naj se nekateri voditelji »Heimwehra« sploh umaknejo iz javnega življenja. V mnogih avstrijskih listih se danes energično tudi poudarja, da so vse oborožene organizacije sploh nepotrebne, ker je nova ustava že sprejeta in bi bilo zato najbolje, da se odpravijo.

Dva ogromna spomenika v Ameriki

Newyork, 17. jan. AA. Na granitnem pogorju Blackhills v Južni Dakoti bodo postavljene orjaške sohe Washingtona, Jeffersona, Lincoln in Roosevelta. Na postavku bo uklesan kratek opis zgodovine Zedinjenih držav Severne Amerike v 50 besedah. Crke bodo tako velike, da jih bo moči čitati iz ogromne daljave. Geologi smatrajo, da bodo te crke kljubovale vremenskim neizvedam in spremembam najmanj pol milijona let. Spomenika bosta največja, kar jih je v Zedinjenih državah.

Tatvina važnih listin

London, 17. januarja AA. Danes so neznanici ukradli 2 poštni vreči, ki sta bili prenešeni v letalsko ministrstvo. Zločinci so zbežali s plenom v avtomobilu. Kakor se doznava, sta ukradeni vreči vsebovali tajne uradne dokumente in šifre. Neznanci niso odnesli denarja, kar zbuja sum, da je bila organizirana tatvina iz političnih razlogov.

Deset let ameriške prohibicije

Newyork, 17. januarja. Ameriška vlada je obšla zanimive podatke o desetletni borbi proti hitopadcu alkohola. V tej dobi so izdale ameriške oblasti za borbo proti hitopadcu 275 milijonov dolarjev in aretirale 500.000 oseb. V bojih s carinskimi organi in prohibicijskimi agenti je bilo ubitih in ranjenih 1300 oseb.

Zastrupljenje s pokvarjenimi klobasami

Madrid, 17. januarja. AA. V Atmadenu se je zastrupilo 60 oseb zaradi uživanja pokvarjenih klobas. Šest oseb je že preminulo, ostale pa se bore s smrtno.

Banditi ubili francoskega raziskovalca?

Rio de Janeiro, 17. januarja. AA. Po še ne potrjenih vestih iz Sao Luis de Caceres v brazilski zvezni državi Matto Grosso so razbojniki ubili francoskega raziskovalca Georgesa Oliverja v bližini mesta Villabela. Po izvršenem zločinu so tolovaji pobegnili v Bolívijsko.

Iz seje ljubljanskega magistratnega gremija

Ljubljana, 17. januarja

Po daljšem prestatku — zadnja seja je bila 28. novembra 1929 — se je sredi zopet vršila seja magistratnega gremija. Sklenjen je bil nakup hišice ob Tomanovi ulici, kjer je bila pisarna stavbenega podjetja inž. Fr. Tavčarja v času graditve palače Pošte hranilnice. Hišica se kupi za 7.500 Din. Za eno leto se podaljša najemna pogodba z g. Fr. X. Souvanom o prostorih v hiši na Camkarijevem nabrežju za letno najemnino 30.000 Din in plačilo prispevka 10.000 Din za popravila.

»Aloma Company« je prosila magistrat za dovoljenje, da sme postaviti pred kavarno »Evropo«, Marjinega trgu, Vodnikovem trgu in drugod kioske, na katerih bi bili razobešeni točni vodni redi vseh avtobusnih prog. Prošnja se je zaenkrat odložila, da se še prouči vprašanje razobešanja vodnih redov na plinskih kandelabrih in električnih urah.

Za l. 1930. se dimnikarska dela v mestnih hišah oddajo v I. okraju Dimnikarski za drugi za 22.182 Din leta, v II. okraju na dimnikarskemu moštu Srečku Deisingerju za 16.658 Din leto.

Gremij je uveljavil Društva mestnih delavcev glede na izjavo mestne občine, da je pripravljena prevzeti v uravro društveno premoženje v slučaju razpusta.

Stavbna dovoljenja so bila izdana m. dr.: Franu Bratužu za adaptacijo podstrešja v stanovanjske prostore, Mariji Vidmar za zgradbo drvarnice in tralnice, Josipu Janežiču za adaptacijo podstrešne sobe, Lini in Petru Glazarju za gradnjo nove visoke orilne hiše ob Jelovškovi ulici, Mihailu in Ivanki Sašeli za enonadstropno hišo ob Černetovi ulici, Franu Dolinarju za gradnjo lesene hišice ob Cesti na Rakovo Jelšo za dobo petih let in Jugoslovanski knjižarni za adaptacijo pritličja v trgovske lokale itd.

Gremij je nadalje izdal 21 uporabnih dovoljenj, med temi tudi uporabo dovoljenje trčrki z železnico Žalta & Ko v hiši ob Dunajski cesti. Odklonil na je uporabo dovoljenje za izvedbo adaptacije za neko banko v isti hiši.

Očevalni ukrepi

Te dni smo objavili nekaj novih določb iz važne uredbe o izvrševanju očevalnih ukrepov, ki jo je izdal minister pravde na podlagi kazenskega zakona, zakona o kazenskem postopku ter zakona o izvrševanju zapornih kazni.

Očevalni ukrepi, ki so po kazenskem zakoniku od 27. januarja 1929 združeni z zaporno kaznijo (§§ 51 do 54 k. z.), se bodo izvrševali v posebnih zavodih, glede na individualne lastnosti osebe, za katere se imajo uporabljati. Namen izvrševanja očevalnih ukrepov je zaščita interesov javne varnosti, predvsem pa, da se prizadete osebe odvrnejo od izvrševanja novih kaznivih dejanj in da se s primerno strogostjo, redom in stalnim nadzorom dovedejo v redno življenje in usposobijo za pošteno življenje v svobodi. Ti očevalni ukrepi, o katerih se tu govori, niso kazni in zato se mora njihovo izvrševanje prilagoditi karakteristikam lastnosti prizadete osebe.

Zavodi za izvrševanje očevalnih ukrepov so zavodi za zadrževanje po prestani kazni ali zavodi za zdravljenje in čuvanje nepreračunljivih oseb ali zavodi za zdravljenje pijancev. Za vsak posamezen zavod bo izdal minister pravde hišni red. Za upravnika zavoda, v katerega se oddajajo osebe po prestani kazni, se bo imenovala oseba s sodno kvalifikacijo, za upravnike zavodov za zdravljenje in čuvanje nepreračunljivih oseb pa osebe iz vrst praktičnih zdravnikov. Pri vsakem zavodu bo obstajal posvetovalni odbor, v katerem so poleg upravnika kot predsednika njegov namestnik, zavodovi zdravniki, učitelji, duhovniki, poveljniki paznikov ter zanesljiva oseba iz kraja, v katerem je sedež zavoda.

Osebi z zmanjšano preračunljivostjo, ki bo oddana v zavod za zdravljenje in čuvanje, se bo čas v tem zavodu vračunal v čas kazni. Če bo čas zdravljenja krajši od izrečene kazni, bo morala ostanek kazni prestat v kaznilnici.

Izvrševanje očevalnih ukrepov se po pravilu ne bo odlagalo, razen, ako se brezovmonno ugotovi, da je oseba, ki se ima v kak zavod oddati, tako bolna, da bi bilo izvrševanje očevalnih ukrepov nevarno za njeno življenje.

Pričetek izvrševanja očevalnih ukrepov v prisilnih delavnicah ali v zavodu za zdravljenje pijancev se more odgoditi tudi na prošnjo osebe, ki se ima oddati v zavod, ali pa njegove rodbine. Pričetek izvrševanja teh ukrepov, se more odgoditi tudi takrat, ako zahtevajo to važni razlogi uprave zavodov samih. Minister pravde more, kadar se pojavijo opasne kužne bolezni ali kak poseben važni razlogi, dopustiti odgoditev izvrševanja ukrepov.

Ze započeto izvrševanje očevalnih ukrepov se po pravilu ne bo prekinjalo. Izjema se more dopustiti samo v prisilnih delavnicah ali v zavodih za zdravljenje pijancev.

Prekinjenje izvrševanja očevalnih ukrepov se ne bo dopustilo, ako bi z njim nastala opasnost za javno varnost, ali pa, ako bi temu nasprotovali zdravniški razlogi. Zadržanje po prestani novi kazni se more prekiniti, ako oseba, ki je v zavodu nameščena, tako težko oboli, da bi bilo nadaljnje zadržanje v zavodu nevarno za njeno življenje. Pogojno opuščenosti osebi, ki določen čas redno živi, se računajo očevalni ukrepi kot popolnoma izvršeni.

Zdravljenje pijancev je namen ozdravitvi jih v zavodu od zlorabe uživanja alkohola in drugih opojnih strupov ter jih privedi do trajne vzdržnosti rednega ter moralnega življenja. Osebam, ki so oddane v zavod za pijance, se morejo odrediti samo take omejitve svobode, ki jih zahteva namen tega očevalnega ukrepa, kakor tudi red zavoda. Osebe v zavodu za zdravljenje pijancev so dolžne delati, morejo pa si same izbrati posel. Po možnosti se zaposlujejo pri delu, ki se vrši na svežem zraku. Zmerno pušenje se jim lahko dovoli, ako se z njim ne krši red v zavodu. Obleka pijancev se mora razlikovati od obleke oseb, ki se zadržavajo v zavodu za zadržanje po prestani kazni.

Nadaljnji očevalni ukrepi so: prepoved posejanja krčem, zaščitni nadzor, izgon, prepoved izvrševanja gotovga poklica ali obrti ter odvzete gotovih predmetov. Namen teh ukrepov je zaščiti interese družbe in prizadete osebe odvrniti od izvrševanja novih kaznivih dejanj ter jih privedi k poštenemu življenju. Tudi ti očevalni ukrepi niso kazni in zato se morajo izvesti tako, da se prilagode karakteristikam lastnosti prizadete osebe. Prepoved posejanja krčem in čas, za katerega bo določena, se bo razlagala v »Službenih Novinah« ter v listih onega kraja, kjer živi oseba, za katero je bila izdana. Razen tega se bo objavila tudi v strokovnem gostilničarskem listu, ako obstoji. Ako bo prizadeta oseba kršila to prepoved, bo pozvana na odgovornost po obstoječih predpisih. Po § 268 k. z. bo kaznovan vsakdo, ki bi vedoma prodajal opojne pijače osebi, za katero je bila izdana taka prepoved.

Sodišče izvršuje zaščitno nadzorstvo po svojih pomočnikih, ki jih izbere iz vrst državnih ali samoupravnih organov, iz vrst članov splošnih humanih organizacij, društev za zaščito dece, za podpiranje opuščenih obojencev in končno izmed privatnih oseb, ki se bavijo z zaščito mladine in drugih tseb, ki jim je potrebna javna podpora. Za pomočnike se ne morejo izbirati osebe iz vrst policijskih organov in uradnikov, ki vrše kazensko pravosodje, ter uradnikov kazenskih zavodov. Od tega so izzeti duhovniki, zdravniki in učitelji kazenskih in drugih sličnih zavodov.

Izvrševanje zaščitnega nadzorstva nad ženskimi osebami se poverja ženskam, prvenstveno učiteljicam osnovnih in srednjih šol.

Naši kraji in ljudje

Dvornemu svetniku dr. Kotniku v slovo

Celje, 17. januarja. Sodniki celjskega sodnega okrožja so priredili skupno z državnim tožilstvom nedavno na čast predsednika okrožnega sodišča, g. dvornemu svetniku dr. Josipu Kotniku, ki je šel na lastno prošnjo v pokoj, lepo odhrednico, ki je bila likratni tudi poslovice od upokojenih tovarišev v. s. s. g. dr. Friderika Bračiča in dr. Henrika Stepančiča.

Kako priljubljen in spoštovan je bil predsednik g. dr. Josip Kotnik in koliko simpatij sta uživala tudi upokojena tovariša, spruče ne navadno veliko število udeležencev slavnosti. Bilo je sodnikov, državnih tožilcev in sodnih pripravnikov nad 40. Zastopana so bila prav vsa sodišča okrožja, nekatera celo polnoštevilno.

Dopolnje so se udeleženci skupno s slavnostno fotografirali, zvečer pa se je vršil v mali, okusno dekorirani dvorani Celjskega doma svečan banket, kateremu je prisostvovalo nad 40 oseb.

Pri banketu je bilo več nagovorov. Prvi je povzel besedo začasni vodja okrožnega sodišča v. s. sv. g. dr. Premšček, poudarjajoč, da se je treba sposobnosti in energiji g. dr. Kotnika zahvaliti za današnje dobro organizirano sodišče celjskega okrožja.

V imenu celjskega okrajnega sodišča se je poslovil od njega sodnik okrožnega sodišča g. dr. Jože Bavdek ter orisal njegovo življenjsko pot od gimnazijskih študij do upokojitve. Vso študijsko dobo na gimnazij in na univerzi je bil odličnik. Kot visokosollec je bil član akademskih društev »Triglav« in nekaj semestrov tudi njegov predsednik. V praksi je bil stopil pri sodišču v Gradcu. Potem je služboval pri raznih sodiščih v bivših deželah Stajerski, Kranjski in Koroški. Moral je zaradi takratnega neprijaznega režima službeno precej pretrpeti, toda njegova vztrajnost in predvsem odlična službena kvalifikacija ga je vžele temu pomikala v uradniški hierarhiji vedno višje. Leta 1918, po prevratu je bil imenovan za predsednika okrožnega sodišča v Celju, kmalu nato je bil dobil naslov dvornega svetnika in odlikovan je bil z visokim redom sv. Save za zasluge, ki si jih je pridobil s svojim vzornim službovanjem.

Nato se je v imenu nadeželskih sodišč poslovil od g. predsednika v vznešenih besedah starejšina okrajnega sodišča v Laškem g. dr. Pirnat.

Vsi trije govorniki so se v lepih besedah poslovili tudi od upokojenih tovarišev g. v. s. sv. dr. Friderika Bračiča in dr. Henrika Stepančiča.

Prvi državni tožilec celjski g. dr. Josip Požar je se opisal harmonično sodelovanje sodišč z državnim tožilstvom, za kar gre zaslugi večjemu in taktičnemu nastopanju g. predsednika.

Nato se je po končanih govorih vseh treh slavljencev razvila prijetna zabava, ki je potekala v vsesplošno zadovoljstvo.

G. predsedniku, kakor tudi obema gg. tovarišem želimo kar največ zdravja in zadovoljstva v zasluženem pokoju, zagotavljajoč jih, da jih bomo ohranili v dobrem spominu.

Dolores del Rio v Beogradu

Beograd, 16. januarja. Filmska diva Dolores del Rio ima v Beogradu prijateljsko gđ. Slavko Petrovičev. Seznamila se je z njo v Parizu. In ko se je nedavno oddolila, da napravi sličen izlet po Evropi, kakor pred dvema mesecema Douglas Fairbanks in Mary Pickford, namreč, da se iz Pariza popelje v Carigrad, je na beograjski postaji prekinila vožnjo z orijentiranim ekspresom in presenčila svojo prijateljico z nenadnim obiskom. Novinarji so bili naprošeni, naj pred zopetnim odhodom filmske dive ničesar ne poročajo o njej, kar so ji kavalirsko ustregli, in tako je Dolores del Rio nepoznana in nenadelovana lahko ogledala našo prestolnico na raznih koncih in z vseh razglednih točk.

Dejala je, da jo Beograd navdušuje do vzhičenja in da si ga bo še prišla pogledat. Takrat pa bo seveda tudi ona navduševala Beograd in Beograščane. A kakšna je Dolores del Rio, da jo živ krst ni spoznal, dasi ima kot dovolj slavnostna zvezda tudi v Beogradu na tisoče oboževalcev? Drobna je, brinete, velikih posebnih oči, polindijanski tip. Simpatična vsekakor, celo lepota, vendar ne tako popolna in osvojevalna kakor na platnu. Je že tako ...

Na vprašanja, ali se bo tudi ona posvetila zvočnemu filmu, potoži Dolores del Rio odkritosrečno, da zaenkrat še ne, ker so ji v Ameriki enako odkritosrečno povedali, da kot Mehčanka še ne obvlada dovolj dobro angleškega naglasa. In zdaj se pridno dalje uči angleščine ter ima za naglas svojega posebnega učitelja. Prihodnje leto, če Bog da, bo tudi Dolores presedlala k tonofilmu.

Ljubka gosca iz filmskega paražila se je v četrtek popoldne odpeljala dalje proti Carigradu.

Slovensko pismo iz Zagreba

Zagreb, sredi januarja. Vsa kraj in vsak del naroda v naši državi ima svoje šege in navade ter svoje običaje in tako jima imamo tudi mi iz stare Kranjske, Stajerske in Primorske dežele. V Zagrebu nas je pač zbralo življenje, a tu hočemo ohraniti tisto naše dobre običaje in navade, ki tako prijetno dišijo po domu.

Zadnjič smo imeli zabavo pri »Janjetu«. Kolosalno je bilo. Vsi smo bili kakor doma. Že dolgo se marsikdo izmed nas ni zabaval tako lepo in po domače kakor tamkaj. Nekateri poredni Zagrebčani nas obrekujejo, da smo gostilničarju izpraznili kratkomašo vso zalogo alkoholnih pijač. Prišedež lahko, da ni bilo res, ne morem pa priseči, da mi ne bi izdatno skrčilo. Zato sme pač »Kranjci«.

Družabni večer pri »Janjetu« je bil prav zares lep in prijeten. Nastopili so, o tem je bilo že poročano, naši poštirovalni gledališki umetniki kot g. Biškup, Vičar, gospa Polakova ter gđ. Lubejeva. Priznati moramo in to z veseljem, da so bili ravno oni tisti, ki so dali večeru ono takozvano domačo »štimungo«. Zadržili in razvneli so s svojim lepim petjem slovenskih in drugih

pesmi publiko in vili dobre volje vsem. Pri plesu so prišli vsi na svoj račun, tudi starejši, ki zatrjujejo, da so ta večer plesali celo najmoderneše ples, čeprav so jim bili dosedaj španska vas. Dren je bil namreč takšen, da je mogel vsak par le stopicati, pa naj je godba igrala karkoli.

Narodna knjižnica in čitalnica nam je s prireditvijo tega večera nedvomno zelo ustregla. Obudili smo zopet lepe spomine na dom in obenem uvideli, da nas je v Zagrebu resnično lepo število.

Tudi v prostorih Narodne knjižnice in čitalnice samih je prav živahno življenje. Večer za večerom prihajajo novi, da pristopijo k društvu, stari pa so se že kar privadili temu, da morajo biti čim pogostejše tamkaj. Vselej se razvije lepo domače in neprislileno življenje. Živahna Ljubljanka tekmuje v svojem dialektu z ognjevit Primorko za številni rekord v besedah, fantje in moške pa resno razpravljajo o vseh mogočih zadevah za bodočnost našega društva. V kraškem bomo priredili plesni tečaj, zbiramo se že za pevski zbor, mislimo na čim lepši razvojni knjižnice. Čim več nas bo, tem več si bomo lahko ustvarili z združitvini močmi.

Paka

Lani 20 stopinj pod ničlo, letos 10 stopinj nad ničlo

Ljubljana, 17. januarja.

Po vremenskih poročilih se je danes temperatura povsod v Dravski banovini dvignila nad ničlo. Nastalo je prijetno, pravo zgodnje pomladansko vreme. V sredo jutraj je termometer po vseh krajih Dravske banovine s prav malimi izjemami kazal še pod ničlo. Večraj v četrtek se je pojavil močan vremenski preobrat. Temperatura se je začela naglo dvigati. Davi se je prav pohleven mraz popolnoma umaknil toplemu valu. Jutranja temperatura je v Dravski banovini varirala med +1 st. C do +6 st. C.

Davi je bilo še močno oblačno, po dolinskih krajih je še deževalo. Toda čez dan se je popolnoma zjasnilo. Med jutranjimi vremenskimi poročili so bila zanimiva naslednja: v Bohinjski Bistrici +5, oblačno, snega še 5 cm, a v Kranjski gori 0, oblačno, snega še 10 cm. Na Stajerskem so imeli jutraj edino še v Dravogradu 0 C. Na Dolenjskem je bilo v Št. Janžu že davi +6, dočim smo v Ljubljani kakor povprečno po vseh ostalih krajih imeli +4 C.

Pomladansko solčno vreme je posebno v poljskih urah izbrabilo iz mesta mnoge Ljubljance, zlasti deco, dočim so se lani na dan sv. Antona puščavnik Ljubljanci zavijali v kožuhe. Ob 14. je termometer v Ljubljani kazal +10 st. C, na solncu celo +12 st. C. Lani pa je bilo ob tem času celo po -20 st. C. Seveda je tople vreme v radost revnim sojem, ker ni skrbi za kurivo. Zadovoljnim je tudi železniška uprava. Ni pa po volji trgovcem s čevlji, s premoženjem in tako dalje, a najmanj kmetovalcem. Za posevke in letino nikakor ne ustrežata niti lanska groba zima, še manj letošnja zimska pomlad. Verje mimo pa, da letošnje zime še ni pri kraju.

V januarju zaznamujejo pratkarji več svetnikov, ki delajo vreme. Najvažnejši so sv. Makarij (2. januarja), trije Pavli: papež, puščavnik in apostol, dalje sv. Anton Puščavnik (17.) in Vinko (22.). Sv. Makarij dela vremensko prognozo kar za prihodnji september. »Če je Makarij jasn, bo tudi september krassen, če se pa kisló drži, se tudi september mrači.« Nu, letos je bil Makarij kisel, torej september ...

Bomo videli! Pavli so tudi vremenarji. Če sv. Pavel puščavnik (10.) mraz prižene, ga sv. Anton puščavnik (17.) odžene. Letos je sv. Anton to storil. Dalje pravijo pratkarji: »Če sveti Pavel (apostol 25.) na vetru prijezdi, se za njim rad dež ugnezdi.« Za vinogradnike je važen sv. Vinko (22.). Pravijo: »Če na Vinka solnce sveti, bo dosti rujnega vinca v kleti.«

Čim je nastopilo lepo solčno vreme, smo prešli že tudi prve, prežgodnje znanilce pomladi. Tako nam je g. Avgust Tavčar, trgovski zastopnik in posestnik v Mostah, prinesel velikega in izredno živahnega hrošča, ki se je sprehajal po njegovem vrtu. Pač v januarju povsem ne navadna prikazen.

Primorske novice

V Šempetru na Krasu je brezposelnost vedno bolj občutna. V Mankočevih tovarni je manj dela zaradi pomanjkanja hlobov. Nekaj delavcev je zaposlenih pri razširjanju postajnega prostora. Na spomlad se obetajo gradbe nekaterih javnih in zasebnih poslopij ali kaj pomaga, ko imajo povsod prednost iz starih provinc došli delavci. Skupina fantov je odšla te dni v Argentino. Slo bi jih še več, če bi imeli vsaj za pot dovolj denarja.

Dr. Carlo Perusino je imenovan za fašističnega zveznega tajnika v tržaški pokrajini. Mlad človek, ki se udeležuje fašističnega gibanja v deželi od prvega početka. »Piccolo« pričuje, da se bodo strnili okoli njega z iskrenimi, nesebičnimi nameni vsi oni, ki stremijo po sigurnem uveljavljanju političnega življenja fašističnega Trsta. Pred vsem se bo znal novi tajnik okorščati s prosvitljenim vodstvom ekscelence Porra, načelnika naše province in oblastnega urejevalca vsega

političnega in gospodarskega delovanja. Iz teh »Piccolovih« stavkov, ki spremljajo novo imenovanje, so razvidni tudi vzroki, zakaj ni bil več potrjen za zveznega fašističnega tajnika v Trstu inž. Cobolli-Gigli.

V Poreču v Istri se je vršil trtoreski kongres, ki ga je posetili ministrski odposlanec Arturo Marescalchi. Govoril je o raznih gospodarskih problemih in naglašal, da more Istra pričakovati svojo boljšo bodočnost v glavnem od poljedelstva. Treba pospešiti kultiviranje maslin, tobaka, murv in krme, pravo rešitev Istre pa vidi Marescalchi v trtoreski. Potom zadržanih kleti naj se poskrbi za izvoz istrske vina preko Trsta. Vlada hoče dvigniti istrsko poljedelstvo, kar je pokazala z bonifikacijami ob Mimi in Rasi. Pričetek velikih vodovodnih del je tudi blizu. Zato je toliko bolj navduševal poljedelce, da naj ljubijo svojo zemljo in jo skrbno gojijo. Italijanski kralj pije pri kosilu vino, katero pošilja na dvor istrski deželni agrarni zavod, in pri velikem gala-obedu ob prestolonaslednikovi poroki so pili med najodličnejši italijanskimi vini moškat iz Poreča.

V Lokvi na Krasu zgradi »Italia Redenta« nov otroški azil. »Zavarovalnica Assicurazioni Generali« je že izplačala škodo, nastalo iz zgorajga azila. Začasno je azilska deca spravljena v bližnji občinski šoli.

V Opatiji je bilo lani po tamošnjih poročilih 32.031 tujecev, največ iz Srednje Evrope. Nemških turistov je bilo 10.199, predlanskim 8567, češkoslovaških 4742, predlanskim 3227, avstrijskih 4539, predlanskim 4877, jugoslovenskih 1501, predlanskim 1376. Opatijsko turistično izvestje ni v skladu z dejstvom, da se poštni urad v Opatiji sicer ne izpremeni haš v navadno nabiralnico, kakor je bilo določeno, pač pa se reducira v poštni urad druge vrste s podružnico v Palace Hotelu. Med obema solucijama pa ni kdove kako velike razlike.

Smrtne nesreče zaradi električnega toka

Glede nedavnega primera smrtne nesreče v Ljubljani, ko je neki delavec z mokrimi rokami prijel za električno žico in ostal na mestu mrtve, nam piše g. inž. Vladimir Dekleva iz Beograda:

Take in podobne nesreče se čisto dogajajo. Pred tedni je našel smrt g. Bata v Beogradu v svoji kopalnici. Med kopanjem se je hotel brijiti in je z mokró roko prijel za električno svetilko, da bi jo primaknil bliže. Ubil ga je električni tok 110 voltov, ki je šel skozi njegovo telo v vodo in skozi odtok vodne napeljavice iz kopalnice v zemljo. Tudi v Zagrebu se je v kopalnici smrtno ponesrečila neka dama, v Čačku pa je našel smrt neki hlapec na naslednji način: Bilo je deževno vreme, revež pa j imel slabe čevlje in je bil zaradi tega skoraj iz skoz premočen. Tudi v hlevu je bilo po tleh mokro. Hlapec je stal v luži, ko je hotel odviti električno žarnico. V trenutku ga je ubil tok 220 voltov.

Največ smrtnih nesreč zaradi električnega toka pa se zgodi pri delu pri parnih kotlih in sploh tam, kjer je potrebna električna razsvetljava pri strojih, ki so v neposredni zvezi z zemljo. Tehnika pa skuša tudi te nesreče preprečiti in iznajdena je že varnostna naprava, ki pa našim ljudem in celo naši industriji še ni dovolj znana. Ta naprava se imenuje transformator za kotle, ki transformira tok 220 ali 110 voltov na 24 voltov. Pri 40 voltih sekundarnega toka in 50 vatov ima tok 1,2 amper. Ta mala naprava, ki je pravi čuvar življenja, stane približno 580 Din. V Zagrebu ima zastopstvo tvrde, ki razprodaja ta izum, g. inž. Ljudevit Erenyi.

Ta transformator seveda ni potreben pri vsaki električni napravi. Neobhodno potreben pa je pouk vsem, ki se doma in po obratih poslužujejo elektrike. Prvo je, da se ne dotikajo z mokró roko električnih svetilk, ki na obračajo stikala ali privijajo in odvijajo žarnice. Pri vsakem opravi ku z električno napeljavico in aparati morajo biti roke suhe in ne smemo stati na vlažnem mestu. V obrti in industriji, kjer se vedno dela s kovinami, in kjer se ne da dovolj paziti na izolacijo, ter so nezdgo in tudi smrtne nesreče pogoste, so potrebne varnostne naprave, kakor prej omenjeni transformator.

Sleparski berač

Ljubljana, 17. januarja

Petek, dan miloščinjarjev, prosjakov takih, ki so res potrebni podpore svojega bližnjega, in pa seveda tudi takih, ki skušajo ob vsaki priliki zlorabljati usmiljenja srca. Ne pomagajo nič vse stroge odredbe proti beračenju. Pripeti se, da si berači kljuje kar podajajo.

Na policijo so pripeljali dopoldne devet prosjakov. Nekaj žensk in nekaj moških. Dopoldne so spravili tja zopet nekaj parov, med njimi tudi par otrok. Berači so včasih originalni ljudje in uganajo marsikako tako, da se morje človek smeja. Pripovedovalci znajo tudi žalostne zgodbe in so navadno junaki teh zgodb sami. Res je, so nekateri, ki so podpore nujno potrebi, a so tu i drugi, ki posejajo v to obrt brez vsake pravice. Na Mestnem trgu. Mimo stražnika je šlo par beračev in moč postav je prav dobro opazil, kako smukne ta ali oni v vežo. Opazil je tudi srednje starega dobro oblečenega moža, kako je stopal v hišo. Podvizal se je za njim, se informiral pri eni izmed nadlegovanih strank, ako dozdevni berač zares prosjači, in ga nato ustavil baš, ko je prihajal spet na cesto.

»Kdo pa ste vi?«

»Revež.«

»Berače spravljamo pri nas na policijo.«

»Ojej, nikar gospod, prav precej grem domov.«

»Kam pa.«

»Z vlakom proti Višnji gori.«

»Ne pomaga nič, najprvo greste z menoj!«

Možu se je pobesil nos, vendar si ni upal protestirati. Vdal se je v usodo in šel s stražnikom.

Na policiji so ga vtaknili v zapor med ostale berače, nato pa je moral pred dežurnega uradnika. Spremil ga je seveda zonet stražnik, ki je položil pred dežurnega 1417 Din gotovine in nekaj dokumentov, rekoč: »Tole smo našli pri možu.« Dozvedni berač se je poklonil in srepol pogledal okrog sebe.

NOGAVICE z ŽIGOM

KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato 13 najcenejšel

Cerkveni pevski zbor, solopetje in orgle!

Senzacija! Veličastno!

Ob 4., 1/2, 1/4, 1/8, in 9. uri.

SESTRA MARIJA

Ganljiva usoda dveh nesrečno zaljubljenih src, ki sta pribežala po trpkih preizkušnjah in razočaranjih življenja v mirno zatišje samostanskih zidov.

Mati kot nova dominikanka neguje svojo bolno hčerko!

Sestra Marija molí ob poroki hčerke za srečo svojega otroka. Poročni obredi v samostanski kapelici matere!

Preskrbite takoj vstopnice!

Predprodaja od 1/212.—1/213. ure.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Dežurni je pričel spraševati:

»Kdo ste?«

»Anton J. z Vrha.«

»Berač?«

»Nak!«

»Kaj pa potem?«

»Posestnik ...«

Dežurni je kar ostrmel. Z njim tudi stražnik.

»Kakšen posestnik?«

»No, pol grunta imam, pa sem lansko leto nekaj ozorel. Strela je udarila v hišo.«

»Kakšno hišo pa imate?«

»Popravljeno,« je odzvaljal mož odkritosrečno. Tekom nadaljnjega razgovora se je izkazalo, da mu je res pogorel vozel hiše, ki so mu jo po dobrosrčni sosedje

kmalu popravili. Berač-posestnik Tone J. redi doma šest glav živine. Star je šele 46 let. V Ljubljano se je pripeljal jutraj v namenu, da si kupi tu za nad 1000 Din slanin. Vmes mu je prišlo na um, da obere za nekaj dinarjev revne meščane in mu je res stisnil marsikdo kak dinar, ki nima pol grunta, ki redi v svojem stanovanju morda le šest mišjih glav in ki si kupuje slanino od dneva do dneva in še to s premislekom, ki mu ga vsiljuje skrb za obstanek iz dneva v dan ...

Moža so po končanem zastajanju odpustili, s čimer pa zadeva seveda še ni poravnana. Moral se bo pač pred sodiščem zagovarjati zaradi svoje prevejanosti, ki ga je to pot privedla v zadržjo.

Ljubljana v luči policijske statistike

Kakor vsako leto, podaja ljubljanska policija tudi letos statistične podatke, ki kažejo v splošnem vso ogromno delo, ki obremenjuje tekom leta ves policijski aparat.

Kazniva dejanja

Po organih varnostne straže in kriminalnega oddelka je bilo zaradi raznih deliktov aretiranih odnosno predvedenih 2.056 oseb. V policijske zapore je bilo oddanih skupno 1.742 oseb, 1.363 moških in 379 žensk. Deželnemu sodišču je bilo izročeni 401, okrajnemu pa 519 oseb. Drugim oblastem 211, na svobodo izpuščenih 611 oseb. Jetniški voz tako zvani »Zeleni Henrik« je prepeljal skupno 1.742 oseb.

Zaradi zločinov proti državi je bilo aretiranih 90 oseb, dočim je bilo ovadnih podanih le 72; zaradi javnih nasilstev 54 oseb, ovadnih 29. Zaradi motenja vere ni bila aretirana nobena oseba, ovadba pa je bila podana ena sama. Ostale aretacije zaradi naslednjih pregreškov: spolno posilstvo 14, 2 ovadih; umor in detomor le trije; težka telesna poškodba 12, požig 2, rop 3, hudo delstvo tatvine 186, pomeverbe 13, golufija 27, odnava telesnega ploda 3, pregreški in prestopki javnega reda in miru 33, prestopki proti javnim napravam 6, prestopki proti uradnim dolžnostim 3, prestopki proti varnosti življenja 17, prestopki proti varnosti zdravja in telesne varnosti 10, prestopki proti varnosti imetja 144, prestopki proti javni pravosti 5 beračenje, vlačugarstvo in prostitucija 332.

Skupna škoda zaradi prijavljenih ropov, tatvin, pomeverb in golufij znaša 2.110.000 Din. Oškodovancem povrnjena škoda pa 819.889 Din: škoda, povzročena po znanih storilcih, ki pa je še niso povrnili, 808.231 Din, nepovrnjena škoda, povzročena po nezanih storilcih, 481.903 Din.

Odgovorn iz Ljubljane je bilo 181, izgnanih je bilo 15 tuzemcev in 8 iznozemcev.

Samomorov beleži statistika 14, poskusnih samomorov 11, smrtnih nesreč 16, drugih nezdgo 178, požarov pa 18. Policijsko kaznovanih je bilo 4951 oseb, na denarno globo 148.750 Din. Denarno globo je dojel plačalo policiji 2713 oseb v skupnem znesku 96.675 Din. Od vplačanih glob odade na mestni magistrat 53.480 Din, ostanek pa na občine Moste, Vič, Zg. Šiška, na cestni gradbeni in vzdrževalni fond ter na državno blazajno 43.195 Din. V policijskem zaporu je prestalo kazen 563 oseb. Po taksem zakonu je bilo kaznovanih 21 oseb v skupnem znesku 4.344 Din.

Upravni posli

Glavna pisarna policijske direkcije je prešla lani 175.324 spisov. Pravstvenih izpiseval je bilo izdanih 3.207, novih potnih listov 1.635, podpisanih potnih listov 3.826, vidiranih potnih listov iznozemcem 2.749. Izdanih je bilo 297 orožnih listov. Dovolilnice za podaljšanje policijske ure, veselice in koncerte je bilo 972. Koncem preteklega leta je bilo v Ljubljani 716 društev, tekom leta je bilo ustanovljenih 38 novih društev, prenehalo jih je 39. Društvenih zborovanj je bilo 735.

Na novo prijavljenih je bilo 277 avtomobilov in sicer 173 osebnih, 58 tovornih in 21 avto-omnibusov. Odjavljenih je bilo 39 avtomobilov, drugih vozil prijavljenih 25, odjavljenih 6, izključenih predmetov je bilo prijavljenih 527, v vrednosti 234.476 Din. Najdenih predmetov je bilo prijavljenih 533, v vrednosti 137.243 Din. Najdenih predmetov je bilo vrnjenih lastnikom 150 komadov v vrednosti 48.217 Din.

Zglaševalni urad

Za bivanje v policijskem okolišu je bilo prijavljenih 11.569 strank. Tujecev biva stalno v Ljubljani 3.237, denarnih zavodov je v Ljubljani 37, obrtnikov, gostilniških in kavarniških obratovalnic ter sorodnih podjetij in zavodov je 3.979, med letom je prirastlo 307 obratovalnic.

Tujski promet

Tujecev je bilo v Ljubljani lani 55.770, od teh iz Slovenije 24.817 oseb, iz Zagreba

5.532 oseb, iz ostale Hrvatske 2.961, iz Beograda 1.598, iz ostale Srbije 668 oseb, iz Bosne in Hercegovine 1.147, iz Baranje in Bačke 956, Dalmacije 1.047, Črne gore 30, Češkoslovaške 1.012, Rusije 16, Avstrije 5.900, Nemčije 2.686, Madžarske 396, Italije 2.900, ostale Evrope 875, Amerike 348 in ostalih delov sveta 99.

Po en dan je ostalo v Ljubljani 31.657 oseb, od dveh do osem dni 15.362 oseb, od 8 do 14 dni 5.923 oseb, nad 14 dni 1.971, nad štiri tedne pa 857 oseb.

Pobijanje tajne prostitucije

Policijski zdravnik je zdravniško pregledal 289 predvedenih žensk, od teh je bilo izročeni v zdravljenje 73, zaradi prostitucije kaznovanih 31, sodišču naznanjenih 212, posvarjenih 46 v prisilno delavnico pa odani dve ženski.

Kriminalna evidenca

V kriminalni razvidnici je označenih po imenu 86.407 zločincev, v kartonih po specialiteti 22.776, daktiloskopičnih listov je skupno 4449, posameznih odvisov prstov za monodaktiloskopijo je 18.600, na novo daktiloskopiranih je bilo 388 oseb, na novo shranjenih pa 579 zločincev. Kartonov za evidenco izvršenih deliktov in ukrađenih predmetov je 54.617, kartonov za posebna znamenja 30.176. Z daktiloskopijo je bilo identificiranih 12 zločincev z napačnimi prirniki.

Na licu mesta izvršenega zločina je bil ugotovljen le en storilec. S policijskim psom je bilo zasledovanih skupno 18 zločincev.

Policijski dnevnik

Policijsko glasilo izhaja dnevno v 320

Domače vesti

* Slike Nj. Vel. kralja in kraljice. Vodnikova družba je pravkar izdala nove slike Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije v finem bakrotisku. Slike so izdelane po fotografiji in so velike 66x45 cm. Tako okusno izdelanih, krasnih slik kralja in kraljice v Jugoslaviji dosedaj še nismo imeli. V okras bodo vsakemu salonu. Zeleni bi, da se slabše slike, ki jih vidimo marsikje, nadomestijo z umetniško dovršenimi slikami, ki jih je izdala Vodnikova družba. Da so te slike zares krasne, se lahko vsakdo prepriča v izloženem oknu Tiskovne zadruge v Prešernovi ulici. Izvod stane 25 Din. Dobivalo se v pisarni Vodnikove družbe na Miklošičevi cesti in v Tiskovni zadruzi.

* Odlikovanje za nacionalno delovanje. Nj. Vel. kralj je z redom Karagiorgieve zvezde IV. stopnje odlikoval Vaso Bogoeviča iz Tetova ob priliki proslave 50letnice njegovega nacionalnega delovanja.

* Novi ban Dunavske banovine, dosedanj vrhovni inšpektor ministrskega predsedništva g. Radoslav Dunič je po rodu iz Valjevskega Mionice, kjer se je rodil 1871. Na pravni fakulteti v Beogradu je diplomiral 1894. in se po nekaj letih državne službe osamosvojil kot odvetnik. V obeh balkanskih vojnah, kakor tudi v svetovni vojni se je večkrat izredno odlikoval in zavzema čin rezervnega koniškega podpolkovnika. Do lani, ko je v maju bil imenovan za vrhovnega inšpektorja v ministrskem predsedništvu, je živel kot odvetnik v Kruševcu. Znan je kot mož velike energije in discipline. Na svoje novo službeno mesto v Novem Sadu je novi dunavskega ban odpotoval včeraj popoldne iz Beograda.

* Nov zdravnik v Ormožu. V Ormožu se je naselil s 1. t. m. kot praktičen zdravnik g. dr. Jurij Čarf iz znane slovenske rodbine iz Velikovca.

Starešine Slovenijani, Taborijani, Adrijani, Jadranasi

v soboto vsi na Slovanski večer »Jadrana« na Taboru. V nedeljo pa na jubilejno zborovanje naših društev (univerza) in na prijateljske sestanke (Kazina) starih in mladih tovarišev.

* Izpremembe v veterinarski službi. Veterinarski delegat pri našem poslanstvu na Dunaju, Janko Račar, je imenovan za veterinarskega inšpektorja na dosedanjem službenem mestu, veterinarski svetnik Stanko Arko pa je iz Preka premeščen v Rab.

* Inž. Hansen bo prisostvoval smučki tekni na Pohorju. V to svrho pride danes popoldne v Maribor, od tam pa bo šel takoj na Pohorje. Ob priliki tekme bo izbral tekmovalce za veliko zimsko - sportsno prireditev v Bočinu.

* Angleške križarke v naših vodah. V torek popoldne sta v zaliv Boka Kotorske pripluli dve veliki angleški križarki. Čim sta prišli v Boko, je prva križarka oddala 21 topovskih strelcev. V pozdrav angleških križarkama je trdnjava v Hercegovini oddala isto število topovskih strelcev. V Titovu so Angleži pozdravili našo križarko »Dalmacija«, ki je oddavila s topovskimi streli. Komandanta angleških ladij je pozdravil komandant III. pomorske obalske komande Salher in večje število naših oficirjev. Angleški ladij ostaneta v Boki do 28. t. m.

* Natečaj za kmetijske referente in upravne trnih nasadov. Ban Moravske banovine je razpisal številna izpraznena mesta sreskih kmetijskih referentov. Referenti morajo imeti agronomsko fakultetno ali njej enako izobrazbo in najmanj dve leti praktičnega dela v ekonomiji, v kateri se ne šteje praksa, predpisana za absolviranje naukov. Ista banska uprava je razpisala tudi več mest upravnikov trnih nasadov. Prejeto z dokumenti je treba poslati kraljevski banski upravi Moravske banovine v Nišu do 20. t. m. Referente opozarjamo na razpis v 20. številki »Uradnega lista«.

* Novo mineralno zdravilišče. S kraljevim ukazom je kopališče Vručica pri Tesliću v vrbski banovini proglašeno za obče koristno mineralno zdravilišče.

* Naš zavod za izdelavo bankovcev. Na Topčideru v Beogradu bo jutri posvečen novi zavod za izdelavo bankovcev, ki v bližnjih dneh prične svoje delovanje.

* Slikarski tečaj v Ljubljani. Opozarjamo ponovno na tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov, ki bo celodnevno od 1. do 28. februarja v Ljubljani v prostorih Jakopičevega umetniškega paviljona. Rok za prijave poteče 20. t. m., nakar bodo prijavitelji prešli obvestilo o sprejemu v tečaj obnem s podrobnimi poasnili in navodili glede potrebne opreje, materiala itd. Učnina bo znašala za moiste 100 Din, za pomočnike pa 50 Din. — Zavod za PO Zbornice za TOI v Ljubljani.

* Nalezljive bolezni v Dravski banovini. Po uradnem pregledu je bilo v času od 22. do 30. novembra 1929 v Dravski banovini 230 primerov škrlatinke, 27 primerov tifuznih bolezni, 40 primerov ošpic, 87 primerov device, 8 primerov šena in dva primera dušilnega kašlja.

* Načrti za stavbo OUZD v Mariboru. Na javen razpis SUZORU je bilo predloženo 17 projektov za poslopje ekspoziturne OUZD v Mariboru. Plenarna seja ocenjevalne komisije je zaključila svoje delo v četrtek in soglasno sklenila nagraditi tri projekte, ki so se najbolj približali zahtevam gradbenega programa, z nagradami po 15.000 Din. Nagrade so prejeli kakor

smo že poročali, naslednji osnutki: »13 osti« (arh. Saša Dev - Costaperaria), »9 HP« (inž. Horvat & Planinc) in »Ekspozitura M« (arh. Vladimir Mušič). Nagrade so enake in vrstnega reda ni smatrati za kakršnokoli posebno kvalifikacijo posrednih načrtov. Poleg tega pa je žirija sklenila odkupiti z zneski po 10.000 Din še tri nenagradjene osnutke in sicer: »8271 E« (inž. arh. Špinčič in cand. arh. Ivan Mesar) »B 13« »O 13«. Avtorja zadnjih dveh načrtov bomo objavili, ko prejme urad pristane na odkup. Vsi projekti bodo v smislu razpisnih pogojev razstavljeni za javnost v Ljubljani in v Mariboru. V Ljubljani bodo razstavljeni v dvorani Okrožnega urada, Miklošičeva cesta 20, od sobote 18. t. m. do sobote 25. t. m. vsak dan od 8. do 14. Razsatavo projektov v Mariboru bomo objavili. — Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

* Prodaja morskih rib. Po vestih iz Splita je bilo v prvih dveh tednih tekočega meseca v splitski ribarnici prodanih 70 kvintalov raznih rib in 350 kvintalov školjk. V zadnjem času je izvoz rib iz Splita znatno porasel. Izvozilo se je v prvih dveh tednih januarja nad 50 kvintalov rib v Beograd, Zagreb, Ljubljano, na Dunaj, v Trst in Benetke. Razpošiljanje rib se vrši v posebnih zabojih z ledom.

Premijera! Danes Douglas Fairbanks

kot vitez Artagnan, ki predvaja čudeže junaštva v filmu senzacij

Železna maska

Ob 4., 6., 8. in 9. uri.

Kino Ideal

* Veliki živinski in kramarski sejem v Teharjih se bo vršil v torek 21. t. m. Kupci in prodajalci se vabijo k obilni udeležbi. — * Smrtina kosa. Ugodnega ljubljanskega brivskega mojstra in vlasuljarja g. Emila Navinskega je zadela hud udarec. Na francoski konzulat je namreč prispela vest, da je njegov sin g. Leon Navinšek v Alžiru 30. novembra lanskega leta nenadoma preminul. Pokopnik se je izobraževal in strokovno izpopolnjeval v tuini, da bi potem v Ljubljani prevzel in izpopolnil očev salon. Leon je študiral najprej v Pragi, potem v Berlinu, nato zopet v Pragi, odkoder je odšel v Švico, iz Švice pa v Francijo. V Parizu je bil več let. Nekaj časa se je mudil v Nizzi in v Monte Carlu, odkoder je odpotoval lani v jeseni v Alžir. Kaj je bil vzrok nenadne smrti 27letnega marljivega in simpatičnega mladeniča, ni znano. Ni izključeno, da je postal žrtev zločina. Pokopniku blag spomin, žalostnim našim sožalje!

* Ukradeni diptihon na povratku v Zagreb. Iz zakladnice zagrebskega kapitelja ukradeni dragoceni diptihon, katerega pot iz zakladnice do muzeja v Clevelandu tvorijo pravcato legendo, se nahaja na potu v domovino. Kakor znano, je bil po intervenciji našega poslanika v Washingtonu dr. Pitamica diptihon prenešen iz muzeja v naše poslanstvo, okrašen s pravim ametištno mesto steklenega, ki se je nahajal v sredini diptihona. Diptihon je bil te dni po posebnem kurirju odposlan v Zagreb.

* Samomor zaradi amputacije noge. V sanatoriju dr. Nandora Brezovskega v Novem Sadu je predvčerajšnjim izvršil samomor dijak Peter Nikolič iz Pančeva, star 28 let. Amputirana mu je bila desna noga. Strah, da bo nesposoben za samostojno delo in življenje ter da bo postal breme za svoje sorodnike, je nesrečnega mladeniča gnal v smrt.

* Pri večeršnjih zahvali Marija Mover se mora imeti pravilno glasiti Marija Maver, kar s tem popravljamo. — * Obledela obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich. — * Gospodni! Vaše perilo pere, posuš, monza ali lika tovarna Jos. Reich. — * Ciril - Metodova podružnica v Cerklji priredi v nedeljo 19. t. m. veselico. Vabimo vse prijatelje Družbe, da se te prireditve deleže. 79

Iz Ljubljane

u— Komandant Dravske divizije na inspekcijskem potovanju. Kakor smo doznali, odpotuje komandant naše Dravske divizije g. general Sava Tripković danes na daljše inspekcijsko potovanje po garnizijah svojega območja.

u— Odbor »Jadrana« ponovno opozarja g. starešine, ki se bodo udeležili katerekoli točke »Jadrane« proslave, da to prijavi do 18. na tajništvo »Jadrana«, Tomanova 3, telefon 2974. Zlasti so važne prijave za skupno kosilo, ki stane 50 Din za osebo. — G. starešine, ki se bodo udeležili Slovanskega večera na Taboru, opozarjamo, da jim je odbor »Jadrana« rezerviral desno zgornjo dvorano, kjer bodo imeli družabni sestanek po uradnem delu.

u— Iz gledališča. V opernem gledališču bodo drevi vprizorili priljubljeno opereto »Tičar« za abnoma A. jutri zvečer pa bo v naslovni vlogi opere »Carmen« nastopila ga. Almanda Libert - Rebane. — V drami bodo drevi podali kot ljudsko predstavo po znanih cenah najpopularnejšo komedijo te sezone »Naš gospod župnik«. To bo že 14. repriza. Jutri popoldne pa bodo ponovili optimistično komedijo »Življenje je lepo«. Na predstavo se opozarja zlasti podeželska publika, ki ima ugodne avtobusne zveze. A jutri zvečer bodo ponovili božično igro »Cvrček za pečjo«. Cene bodo popoldne znižane, zvečer pa običajne dramske.

— Tretje gostovanje Hudožestvenikov bo v sredo 22. t. m. vprizorili bodo Gogolevo komedijo »Ženitev«. Tudi za to predstavitev se dobio vstopnice pri dnevni blagajni v operi.

u— Sentjakovski gledališki oder vprizori v soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. ob 20.15 krasno Bernsteinovo tridejansko igro »Tate. Dejanje je silno napeto in zanimivo. Vodilni vlogi sta v rokah gđ. Wrischerjeve in g. Košaka, v ostalih vlogah nastopijo gđ. Gorupova in g. Petrovič, Karus, Kunc in Moser. Vstopnice so pri g. Milošu Karničniku na Starem trgu. Pri predstavi bo oddajala naša odlična Radio - tržka Franc Bar razne glasbene komade.

u— Bogoavljenje v Ljubljani. Na praznik Bogoavljenja v nedeljo 19. t. m. bo ob 10. svečana liturgija v pravoslavni kapeli. Po liturgiji litija okrog vo'asnice, kjer bo blagoslovitev bogojavljenske vođe. Drugi in tretji dan Bogoavljenja liturgija kakor običajno.

u— Svetovna vojna, II. del in konec. Danes in jutri bo predvajala ZKD II. del in konec slovitega, veleznanimivega filma o svetovni vojni. Ta del nam predčuje najhujšo razbesnelost vojne furije. Gledamo skrajno napeto prizore vojnišnih operacij in strategičnih operacij z vseh bojišč. Ta del naj si zato ogleda tudi oni, ki prvega dela ni videl. Film nam pokaže tudi našega kralja na fronti. Današnja predstava v Elitnem kinu Matiji bo ob 14.30. nedeljska pa ob 11. dopoldne.

u— Československá Obec v Ljubljani bo priredila v nedeljo 19. t. m. ob 16. v Narodnem domu predstavo lutkovnega gledališča. Igrala se bosta »Janko in Metka«.

u— K poročilu o predavanju g. univ. prof. dr. Otona Steinbocka nas naproša predavateljeva sestra ga. Hilda Badurova, da popravimo malo pomoto: G. prof. dr. Steinbock je živel na Groenlandu od začeta maja do konca avgusta 1926, na otoku Far Ōer pa je bil šest tednov v letu 1928.

u— Društvo »Soča« v Ljubljani naznanja vsem članom in prijateljem, da bo imel drevi ob pol 21. g. ravnatelj Karl Mahkota v salonu pri Levu skioptično predavanje: »Z Glasbeno Matijo po Franciji«. Gospod predavatelj nam bo prikazoval in poasnjeval marsikaj zanimivega iz lepe Francije. Ne zamudite lepe prilike ter pridite pravčasno, ker bo tudi udeležba zaradi zanimivega večera še večja kakor običajno.

u— Kino Ljubljanski dvor predvaja na splošno željo občinstva zabavno in veselo igro temperamentne Dine Grafle: »Dama iz cirkusa« (Keane zurück, alles vergehen!) samo še danes ob 4. uri popoldne. — V nedeljo ob pol 11. pa bo za naše pridne male zadnjič film smeja »Chaplin v džungli«. — Vstopnina za vsak sedež k obema predstavama 4 Din.

u— Društvo oblačilnih delavcev vabi na svojo predprstno prireditev v soboto 18. t. m. v Ljudski dom. Godba, ples, šaljiva pošta. Točila se bo pristna Gradova kapljica.

ŽENIN IN NEVESTA

dobita krasno poročno obleko, plašč in suknjo po nizki ceni pri

FR. LUKIČU. Ljubljana
STRITARJEVA ULICA 9

u— Slavistični klub DSFF je odstopil za nedeljo 19. t. m. dopoldne zbornico univerze JNAD »Jadrana« za proslavo njegove 10letnice. Zato je predavanje g. režiserja Cirila Dehevcu preloženo na nedeljo 26. t. m. ob 10. Prosimo cenjeno občinstvo, da to blagohotno upošteva.

u— Francoski inštitut v Ljubljani vabi dijakke in dijakinje srednjih šol na sestanek, ki bo v nedeljo 19. t. m. ob 17. v društvenih prostorih v Narodnem domu.

u— Prosvetni odsek Sokola v Št. Vidu pri Ljubljani bo vprizoril jutrišnji nedeljo ob 20. igro »Morala gospe Dulske«, ki jo je napisala znana poljska pisateljica Gabrijela Zapolska. Vstopnice se dobi v predprodaži v trgovini g. Stanka Rozmana v Št. Vidu ter pri g. Kregarju v Dravljah.

u— Lutkovno gledališče na Taboru. V nedeljo 19. t. m. ob pol 16. repriza vsestransko uspele Pocielove pravljice v treh dejanjih z dvema spremembama »Rožencvet in Lilijana«. Igra je dosegla pri svoji premijeri popoln uspeh in jo je smatrati za najboljšo predstavo letošnje sezone. — Režija br. Počivavnika.

u— V novi mestni hiši na Poljanski cesti 15 se odda trgovski lokal, h kateremu pripadajo dve večji parketni sobi in dva suha kletna prostora. Vhod s ceste in dvorišča. Informacije daje mestni gospodarski urad.

u— Sočani! Udeležite se polnoštevno pogreba umrlega člana g. Vinka Metličkoviča danes ob 14. izpred kapelice pri Sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu.

u— Vino je točil... Delavca Polde B. je rečal na glavnem kolodvoru neki vinski trgovec in ga povabil s seboj, češ, da ga bo zaposlil. Privredel ga je pred vagon vina in ga postavil pred sode, k'ar je Polde pretakal vino iz vagona vese božji dan. Do večera se ga je pa tudi tako nacukal, da je zvečer skoro nezavesten obležal na cesti. Našel ga je stražnik, ki ga je spravil na policijo, kjer je prespal noč. Jutraj pa je bil obsoben še na 24 ur zapora zaradi pijanosti.

u— Poskušen samomor. Ko je stopila restavratorka ga. Z. predsmočinim okrog 22. v spalno sobo blaginčarke Angele K., je našla mlado dekle v postelji nezavestno. V sobi je močno dišalo po lizolu, zaradi česar je gospa takoj uganila, da gre za zastrupljenje. O dogodku je nemudoma obvestila nekaj uslužbencev in je eden izmed njih telefonično pozval rešilno postajo. Obupano blaginčarko, komaj 24letno dekle, so naložili na rešilni avto in odpeljali v bolnico. Tam so ji takoj izprali želodec

Danes premijera
ob 1/4 na 7., 1/2 8. in 9.

Elegantno! Razkošno!
Zabavno!

Harry Liedtke

Duhovite in vesele pustolovštine glasovitega detektiva in lepe milijonarjeve hčerke!

elegantni ljubljenc in osvajalec ženskih src kot

detektiv Harry

Ob 4. uri pop ldn
poslednji DINA GRALLA:
Dama iz cirkusa

Kino »Ljubljanski dvor«

Telefon 2730

in jo zbudili zopet k zavesti. Ker je pričel strup že močno delovati, je stanje nepremišljene dekleta še vedno precej slabo. Mlada Angela je hotela v smrt zaradi nekake nesporazuma z nekim moškim.

u— Tatvina perila. Zena monterja Ivana Zupančeva v Ciglarjevi ulici št. 23 v Vodmatu je prijavila, da ji je ukradel v noči na 15. t. m. neznan storilec izpred njegovega stanovanja nekaj perila. Tat se je pojavil na hodniku okrog 1. ponoči in je Zupančeva dobro čula njegove korake. Poklicala je tudi moža, ki je šel za tatom pogledat, a ga ni več videl. Tat je bil brčkone že prej prepaden od koga, ker bi sicer pokradel več perila, ki se je sušilo tamkaj.

u— Tatvina bencina. Družba Standard Oil Company je prijavila, da ji je bilo v zadnjih dneh ukradenega iz skladišča »Balkan« in iz rezervorjev na kolodvoru za okrog 6000 Din vrednosti bencina. V zavodi tatvine je uvedena obširna preiskava, ki bo skušala izslediti krivice, ki jih bo najbrže iskati med raznimi klateži, ki se potikajo okrog kolodvora.

»Polenovka se že namaka,« tako mi pravi sosed Jaka, potem pa BUDDHA čaj še vroči, to bo veselja v naši koči!

Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva ulica.

u— Žepna tatvina — v stanovanju. V stanovanje zasebnice Uršule Sitarjeve, stanujoče v hiši št. 13 za artiljerijsko vojašnico, je prišel predvčerajšnjim popoldne mlad berač. Ko si je izprosil milodar, je odstopil pri predsoho, kjer je v naglici posegel v žep na zidu viseče suknje domačega sina in ukradel svilen šal, rokavice in še nekaj malenkosti. Domači so tatvino opazili šele pozneje, ko je tatinski berač že davno izginil in ga ni bilo mogoče več izslediti.

u— Restavracija »ZVEZDA« danes priznana najboljša domače kolone.

u— Plesna vala ljubljanskega Sokola bo danes ob 20. Sodeloval bo znani jazz-band.

u— Pogrebno društvo Marijine bratovščine v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 26. januarja t. l. ob 3. popoldne v dvorani križevniškega samostana z običajnim dnevnim redom. 78

Iz Maribora

a— 70 letnico rojstva praznuje jutri posestnik in bivši lastnik tovarne za čevlje, Karel Jarčič iz Rošpolja pri Kamnici. Jubilej je bil dolga leta agilen član mariborskega prostovoljnega gasilnega društva in je ustanovitelj društva obrtnih mojstrov in Posojilnice v Vetrinjski ulici. V tehnološkem tečaju pri bivšem avstr. trgovskem ministru je dobil l. 1901 med 30 udeleženci tečaja edini dekret usposobljenosti. Rade volje se je vedno udeleževal po raznih društvih, v politiko pa se ni nikdar vmešaval. Še na mnoga leta!

a— Iz gledališča. Jutri popoldne ob 15. se bo ponovila krasna italijanska igra »Krog s kredo«, zvečer ob 20. pa bo vprizoritev melodične moderne operete »Orlove«, za obe predstavi so kuponi. — Sloviti Hudožestveniki bodo priredili 23. in 24. t. m. dve gostovanji: vprizorili bodo dramatizirani roman »Zločin in kaznen« in Dikensov »Cvrček za pečjo«. Rezervirajte vstopnice pri dnevnih blagajni!

a— Zaradi otvoritve hangarja na Teznu bodo v nedeljo, 19. t. m. vozili mestni avtobusi redno, oziroma po potrebi ves čas od 10. do 13. ure.

a— Koliko Maribor čita? Ponovno smo že omenili, da Maribor razmeroma s statistikami ljubljanskih knjižnic precej malo čita. Vendar pa je zadnjič čas opaziti tudi v tem pogledu znatno zboljšanje. Zanimanje za knjige, zlasti za moderne, raste tudi med Mariborčani. V Ljudski knjižnici, ki je največja mariborska javna knjižnica, si je decembra izposodilo 627 članov 1668 knjig. Novih čitateljev je pristopilo 28. V knjižnici Delavske zbornice so v decembru zaradi začasnih zatvoritev sicer precej padli, a v novembru je tudi ta knjižnica izposodila 1682 knjig. Skupno torej izposodita ti dve knjižnici mesečno okrog 3400 knjig, kar znači zadovoljivo kulturno bilanco Maribora, ki duševno živi.

a— Otvoritev avtobusne proge Poljane-Konjice - Vitanje. Mariborska mestna občina odpravi s 1. februarjem novo avtobusno progo Poljane - Konjice - Vitanje. Pri sestavljanju voznega reda so se vsestransko upoštevale želje občinstva. Z uvedbo nove proge in že obstoječimi programi Maribor-Konjice - Celje, dalje Opotnica - Konjice in predvidene proge Konjice - Zreče postanejo Konjice važna križišča večine avtobusnih prog. Prebivalstvo bo s tem brez dvoma mnogo pridobilo, ustreženo pa bo tudi okolščinam prebivalstva.

a— Poneverjeni izkupiček za prodane vole. Mariborska policija je bila v četrtek brzojavno obveščena iz Dobove pri Brezicah, da sta 24-letni Andrej Merslavič in njegov brat Ivan iz Jerešlavca poneverila posestnika Francu Ureku izkupiček za prodane vole v znesku 10.973 Din in potem izginila brez sledu. Poltaji se je še istega dne zvečer posrečilo zasačiti v Mariboru Andreja

Merslaviča pri njegovih sorodnikih. Mladenec je imel pri sebi le 258 Din in nekaj nove obleke. Bil je takoj aretiran in je pri zaslišanju priznal svojo krivdo v polnem obsegu. Njegov brat pa je po poverbi izginil v drugo smer.

a— Zaradi nesrečne ljubezni. Včeraj popoldne ob pol 4. se je vrgla komaj 18-letna H. M. iz Tezna z dravske brvi v Dravo. Pekovski pomočnik Anton Medved se je takoj spustil za obupanko ter je po daljšem trudu spravil dekle zopet na suho. Obupanka je s solzami v očeh pripovedovala, da je hotela v smrt zaradi nesrečne ljubezni. Dekle so odpeljali v domačo oskrbo, v stanovanje na Teznu.

a— Posrečen lov policije. Mariborski policiji se je včeraj popoldne posrečilo ujeti dolgo iskane 20-letnega krojaškega pomočnika Julija Goloba iz Studencev, ki je osmuljen tatvine preprogi in je svoje dejanje priznal. Fant ima še več drugih grehov na vesti in je tudi v konfliktu z vojaško oblastjo. Izročen je bil v sodniške zapore.

Iz Celja

e— Gostovanje hudožestvenikov v Celju. Obveščamo celjsko javnost, da se bo gostovanje hudožestvenikov v celjskem gledališču vršilo definitivno v soboto 25. t. m. ob 20. in se bo predstavljala Ostrovskega divna ruska igra »Siromastvo ni greh«. Opozarjamo pa vsakogar, ki si še ni rezerviral vstopnice, naj to stori še danes, ker bo obvezno rezerviranje vstopnic za to izredno gostovanje zaključeno še danes popoldne ob 16. Naj nič ne zamudi res redke prilike videti te svetovno znane gledališke umetnike. Prijave sprejema knjižarna Gorjanc & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

e— Tretji koledarski ples se bo vršil 18. t. m. od 20. do 3. jutraj v gostilni »Zeleni travnik«.

e— Razne nesreče pri delu. Največ nesreč se v zimskem času pripeti v gozdovih, kjer se seka les in se spravlja v doline. V nekem gozdu pri Gornjem gradu je debel hlopd pritisnil z vso silo 29 letnega delavca Ivana Potočnika na desno nogo in mu jo zlomil v stegnu. — 41 letni delavec Stefan Jermol iz Arclina pri Vojniku je v gozdu obsekaval podrti drevesa. Nenadoma mu je sekira pri močnem zamahu spodletela ob grči in se je Jermol s tako silo zadel na desno nogo, da je presekal čevelj in se je ostrina zarila precej globoko v meso.

e— Steklo je hotela jesti. Predvčerajšnjim je bila z varnim spremstvom pripelana v celjsko bolnico 18 letna Hedvika V. iz Celja, ki je bila aretirana zaradi suma nekega manjšega pregreška. Dekle pa je pri aretaciji povedalo, da je malo prej pojedlo več kosov razbite steklenine in da bo itak kmalu umrla. Na podlagi njene izjave je bila takoj oddana v bolnico. Tamkaj so pa ugotovili, da židomkušna Hedvika ni edina nobene steklenine, ker je imela popolnoma neraznena usta in govtanec. Med tem, ko se je zdravnik oddaljil v sosednjo sobo, je Hedvika izrabila ugodno priliko in pobegnila iz bolnice. Zdaj jo zopet išče policija.

e— Ukradene klobase. Na verando gostilne Antona Floriča v Gaberju se je v noči na 16. t. m. splazil skozi majhno zaprto okence neznan zlikovec in odnesel z mize 6 parov mesenih klobas. Čudno pa je, da se vlonilec ni dotaknil svinjskega mesa, katerega se je nahajala večja množina na mizi. O tatui ni sledu.

Iz Škofje Loke

šl— Občni zbor društva Rdečega križa bo danes 18. t. m. ob 20. v mestni posve-tovalnici. Članstvo se naproša, da se zbora polnoštevilno in zanesljivo udeleži. Na dnevnem redu bodo med drugim poročila funkcionarjev in volitve.

sl— Gasilski prireditelj Selčanov nad Škofjo Loko, ki se je vršila v Frlci v nedeljo popoldne ob zvokih domačih muzikantov, je vsestransko uspešna. Poleg številnih gostov iz Selške doline so se udeležili predpustne zabave selškega Gasilnega društva tudi Škofjeločani.

Iz Kranja

r— Izredni umetniški večer je namerala pripraviti Kranjsko upravo gledališkega odra. Stopila je v stike s skupino slovitih Hudožestvenikov zaradi morebitnega enkratnega gostovanja v Narodnem domu. Zaradi previsokega honorarja je moral oder to idejo opustiti.

r— Pozor pred postopaci in berači. Vsak dan si podajajo kljuko po stanovanjih številni berači in postopaci ter prosijo za milodare. Med njimi se najdejo tudi taki, ki premalo spoštujejo tuje blago. Tako je pretekli četrtek med 19. in 21. uro neznan storilec odnesel s hodnika v stanovanju šumarskega svetnika inž. Kravta v Koprskem predmestju čisto novo moško obleko, vredno nad 1000 Din.

r— Statistika požarov. V preteklem letu je bilo v mestu šest požarov manjšega obsega, pa so bili večinoma k sreči že v kati zaždušeni. V bližnji okolici beleži kronika 15 večjih požarov in požigov. Kranjski gasilci so sodelovali na sedmih krajih

5-15.02, tranzitna za maj 14.02-14.03.
+ Dunajska borza za kmetijske proizvode. (16. t. m.) Situacija na inozemskih tržištih je s malimi izjemami ostala brez priliva na lokalni trg. Konsum je bil deloma bolj rezerviran. Za jugoslovensko pšenico so ponudniki za malenkost dvignili cene. Uradno notirajo ukućno prometni lasev brez carine fee. Dunaj: pšenica: donata 31.75 do 32.50, mađarska potiska 27.50 do 33.75, jugoslovenska potiska 34.50 do 35; riž: marchfeldska 25 do 25.50; ko-

KULTURNI PREGLED

„Ljubljanski Zvon“ v letu 1929

15 sotrudnikov. — Pesništvo in pripovedništvo. — Naš esej. — Kaj pa kritika?

Pravkar izšla 12. številka „Ljubljanskega Zvona“ je zaključila 49. letnik in s prvimi prihodnjimi zvezkami stopi naša vodilna slovenska revija v 50. leto. To je pri nas prvi jubilej te vrste, zato zasluži pozornost. Toda o tem prihodnjije. Za danes samo pogled za leto dni nazaj:

Okrog „Ljubljanskega Zvona“ se je zbralo v minulemu letu kakih 45 sotrudnikov. Tako je priobčil 38 izvirnih in 12 (med njimi več ciklov) prevedenih pesmi. Izvirne pesmi so prispevali: Fran Albrecht (1), Fran Eller (9), Alojz Gradnik (2), Miran Jare (2), Stanko Kosovel (3), Stanko Kosovel (2), Vinko Kosjak (5), France Kozar (1), Anton Ocvirk (5, med njimi 2 ciklični, skupaj 9), Mirko Pretvar (5), Janko Smec (1) in o. Seliškar (2). Prevedene pesmi so po večini iz peresa Alojza Gradnika, ki je ponosil nekaj znamenitih Michelangelovih sonetov in nas zanimal z dvojico španskih pesnikov. (Jimenez Juan Ramón in Antonio Machado). Grisa Koritnik je prevajal pesem Edgara Poea „Krokar“, ki pa je medtem izšla v ponatisku v njegovi zbirki „Listje iz angleške lirike“.

„Ljubljanski Zvon“ je vedno imel veliko nalogo, da odkriva mlade talente in da pri naših najboljših plodove že priznanih pesnikov in pisateljev. V pesniškem delu našega letnika opazimo v tem pogledu dvojico: 1.) Starejši, priznani pesniki so zastopani številno precej skromno, ali pa se sploh niso oglašali. S te strani torej ta letnik LZ ni posebno značilen. 2.) Mlajši se tudi niso oglašali v taki meri, da bi bili dali pesništvo tega letnika izrazito obličje. Najzanimivejše so pesmi Antona Ocvirka, kar so najboljše; v njih je vzburljivi duh mlade povojne generacije dobil tisto formo, ki jo zahteva večnostno značilne pravilne. V zaslugo slojemo LZ tudi to, da je vpeljal v svojo „republiko“ Francela Kozarja, ki je po poklicu rudar in ki kaže, da je današnji pesnik iz ljudstva mnogo bližje umetniški poeziji nego je bil v prejšnjih dobah. Ostali pesniki so samo prispevali k pragnjenemu izrazu svojih osebnosti, povdali pa niso nič posebno novega.

Pripovedni del takisto nima novih odkritij. Tri ertice Ludvika Mrzla so posrečeno poiskane nove literarne proze. Manj posrečeno je „Zadnje poglavje“ Rudolfa Kresala. Miran Jare je zastopan z odlomkom „Bilskavica“ v sonetih, takisto Anton Ocvirk („Prebujenje“), ki pa je v liriki močnejši. Makso Sanderl je z novelo „Noč zanimiv“. (V kritičnem pregledu Jos. Vidmarja v 12. številki ni M. Sanderl niti omenjen, čeprav je medtem izdal celo novelistično zbirko, ki bi zaslužila vsaj toliko pozornosti kot n. pr. kakšna ertica Iv. Grabarja). To so mladici. Izmed starejših je zavzel največ prostora Jože Pahor z drugim delom svojega romana „Serenissima“. Tako je torej zaključen roman, ki spada — ali je to tudi vrhota? — med najdaljše v našem slojstvu. O njem bo treba ob priliki še izgovoriti. Zdi se mi, da ni zadovoljil ne literarno prefinjenega čitatelja ne bralca iz takozvanih širokih slojev. Prvega je premalo umetniški, oblikovno nedogran, drugemu pa je zaradi prevelike razsežnosti opešalo zanimanje. Novela Juša Kozarja „Tujca žena“ je ena najboljših povesti, kar jih je spisal.

Prevedene so: tri ertice Španca Azorina (St. Leben), odlomek iz Reynoldsove „Kmetov“ (J. Glonar) in v 12. številki odlomek iz romana „Kajti levo gruzijskega pisatelja Robakidze Grigola. V pripovedništvu zavzemajo skrajno mesto na meji med lepo prozo, esejem in kritiko Ocvirkovi „Pogovori s samim seboj“, ki jim je (po obliki) očetoval Nietzsche in ki so ponekod prav močni po večini zanimivi, le kod pa kod nerazumljivi. Drugi spise vrste je potpisal Ferda Kozaka „Pariz“.

Pripovedništvo LZ je pač ogledalo sedanjega stanja v našem slojstvu: še tako skrbni uredniki ne bi mogli prinesiti boljših spisov nego se pri nas povprečno pišejo. Čuti pa se tole: Nekatero močno pripovedniško osebnost (Levstik, Novčan, Kraigher in dr.) niso zastopane v tem evrom v zadnjih letnikih. Med mlajšimi je premalo nadpovprečnega naraščanja. Se ti, ki bi lahko povedali kaj več, objavljajo zgolj odlomke.

Dramatika je precej skromna: odlomek Jarčevega Vergerija (upajmo, da nam ga letošnje leto prinese v celoti kot knjigo), Lipahova enodejanka „Gospod poročnik“ in odlomek iz Gribojedove komedije „Gorje od uma“ v prevodu B. Vdovčiča.

Članki, eseji in razprave zavzemajo značen del lanskega letnika. Zdi se, da je esej posebno važna točka v uredniškem programu gosp. Fr. Albrechta, kakor je sploh pomembna literarna zvrst v sodobnem evropskem slojstvu. Čitatelji, ki ni vaju te vrste književnosti — zlasti se takemu, ki ne pozna modernega eseja — vzbujata plač LZ največ pomislekov. Češče slišiš, da je to gradivo pretežno, preučeno in po snovi preveč oddaljeno našim posebnim razmeram. Zato bomo skušali v eni prihodnjih števil posebej izgovoriti o slovenskem esejstvu, zlasti z ozirom na „Ljubljanski Zvon“. Za sedaj registriramo zgolj kroničnično, da je pod zaglavljen „Članki, eseji in razprave“ izšlo 27 prispevkov. Sotrudniki so bili: Fran Albrecht, B. Borko, Merij Kogoj, Juš Kozak, Branko Kretl, Janko Lavrin, St. Leben, A. Melik, A. Ocvirk, A. Podbevšek, N. Preobraženski, A. Prepeluh, M. Robič in J. Vidmar. Prevedeni so bili trije eseji, prispevki B. Kretla in St. Osterca so gledališki — kritični, J. Kozak, A. Podbevšek in A. Melik so se spomnili domačih oseb in jubilejev. M. Robičeva razprava „Motiv prevzete deklice v Prešernovih poezijah“ je zanimiv donesek k prešernoslojstvu. Ostali so pisali o Knutu Hamsumu, o španskem filozofu Ortega y Gassetu, o A. G. Matošu, o Jos. Plečniku, o

Španski plesni in pevski večer v Ljubljani

Na svoji turneji po Jugoslaviji je španski plesalec Vicente Escudero s svojo trupo priredil 15. t. m. v operi zelo zanimiv plesni in pevski večer.

Posebnost tega večera je bila poudarjena nacionalnost vseh izvajanj. Instrumentalne in plesne točke Escudera in njegovih artilerij koreninijo v nacionalni tradiciji, razkošnem bogastvu pristihih narodnih ritmov in pesmi. Prepričana je ta ritmika, ta melodika z orientalskim vplivom in gotovo je med nacionalnim španskim pevskim izražanjem, v lež brezspasni razločenosti in v umetnem, tehničnem preplavanju glasov, okrasen z melizmi, mnogo središča n. pr. z bosanskim in sploh vzhodnim, pod orientalskim vplivom stoječim petjem guslarjev, slepcev itd. Enako je s španskimi plesnimi ritmi in formami njihovega izražanja.

Predvsem je Escudero s plesalkama Carmila Garcia in Almeri poudarjal ritem, t. j. oni življenski element, ki veže muziko s plesom, poudarjanja ritma pa ni še zadostno podpiral klavir, zato so pripomogle k temu katanjete, španski nacionalni plesni instrument. Z njim pa španski plesalec ne postira samo ritma, s katanjetami tudi govori, z njimi izraža smeh in jok, zadovoljstvo in nejevoljo, ljubezen, strast in sovraštvo. Pri plesu je zanj katanjeta isto, kot španska lepota pri flirtu pablaja. Ako ni katanjet, išče Escudero ritmičnega podarika v plesu, v udarjanju (in to sila spretno) naka ob kazalec; ritem izraža z nogami, s stopalom in petami do virtuozitete, v najhitrejših notah, v kompliciranih ritmičnih kombinacijah, tako da ž njimi takorekto igra ob klavirskem spremljevanju ali brez njege cele duhovite plesne pise. V nacionalnih plesih dvojice ali trojice je bil ves ogenj španskega južnega solca in južniške krvi, vendar brez groznosti, vedno decenten, v rustikalnih plesih humoren, kdaj pa kdaj grotesken, povsod na v prvi vrsti in izključno le umetniški. Lepe, kakor za ples, ali bolje, iz plesa ustvarjene figure plesalcev so izražale ritem in sploh muzikalnost v vsakem udru, v vsakem gibu telesa, v vsakem izrazu obraza, tako da ni plesalo samo telo, temveč takorekto tudi duša. Videli smo, da ne tiči umetnost plesa edinele v silno razvitih nožnih paleh, v nenaravnem zvijanju telesa, v simbolih in alegorijah, temveč tudi in največ v afektnem, živem umetniško zaokroženem ritmičnem gibanju. Zavedanja vredni je narod, ki sme s ponosom gledati na svoje bogate narodne pise, kajti z njimi vred je na visoki stopnji razvita tudi instrumentalna muzika, plesna pesem, ki je in bo glavni temelj razvoja narodne glasbe. Menda edino mi Slovenci nimamo lastne narodne plesne muzike in zato tudi ne nacionalnih instrumentov in nacionalnih plesov.

Med posameznimi plesnimi solističnimi skupinskimi plesi je pela Lina Perez s svojim malim, a zvočnim, lepo pevsko kulturo kazočim glasom par pesmi, islatoko ob spremljevanju kitare Aino Aleala in Patrocinio nekaj cigankinih narodnih pesmi, ki so radi originalnosti prednasaj in spredaj omenjene orientalske sorodnosti zelo zanimale. Gitarist Mayoral razpolaga zlasti z močno razvito tehniko desne roke. Ta pravkar omenjena skupina je pomagala izpolnjevati s svojimi ne baš visoko umetniškimi izvajanjmi pavze med posameznimi plesnimi točkami.

Vsega uvaževanja vredna pa je pianistka Pilar Gruz, ki je na ne ravno najboljšem Ehrbarju absolvirala silno naporen program, sestojel v nadpolovni izmeri iz modernih kompozicij svetovno znanih španskih sodobnih kompozitov Albena, M. de Falle, Granadosa itd.

Bil je to zelo interesanten večer, žal le, da prekratke.

Začeti je treba

„Jutro“ je že ponovno obravnavalo vprašanje praktičnega kulturnega sodelovanja med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano kot tremi glavnimi kulturnimi središči Jugoslavije. V člankih in intervjujih smo se dotikali povsem konkretnih vprašanj, preverjeni, da se kulturno zblizanje ne dosega z galopiranjem preko živih dejstev, marveč s čisto smotrenim, ne prenatrženim in pametnim delom od točke do točke. Tako točka, ki je lahko izvedljiva in ki naj bi bila ena izmed prvih v praktičnem programu kulturne zblizovanja, je sodelovanje naših gledališč. Grajali smo dejstvo, da je repertoar naših gledališč premalo jugoslovski. S tem mislimo povsem konkretno: V Beogradu, Zagrebu in Ljubljani se pre-

stetkem skepticizmu, o romantični mentaliteti, o Balzacu, o sodobni književnosti v Španiji, o Franciscu Mauriacu, o Levu Tolstojem, o sporih med pisatelji in režimom v sovjetski Rusiji, o Lenjinu, o pisateljskih začelkih Ivana Cankarja, o božji misli in razodetju, o morali in dr. Letošnje literarno leto premostruvala, tehtala in sortirala dva članka v 12. številki: A. Ocvirk pesniško žetev, Jos. Vidmar pripovedno in dramsko. Že ta pregled samih naslovov kaže, kako peštra je esejistična vsebina tega letnika. Toda prihranimo si vse opazke in želje za drugo priliko.

Odlod je treba kreniti k nadaljnji važni in najmanj prikupni, daleč prepotrebni stvari: h književnim poročilom. 16 kritikov je to rešalo nove knjige; prvenstvo si delita Josip Vidmar (18) in A. Ocvirk (11), ki ništa menda nikogar pustila celega; ta literarna kirurgija je vzbudila največ hrupa. Kritična svoboda je šla tako daleč, da je J. Vidmar raztrgal celo samega urednika, ki se je moral zagovarjati v pojasnili na koncu operacije. V novi rubriki „Glas“ je prišla do besede tudi polemika bojevitost in satirična ironija. Te kritike se LZ najbolj zamerijo, dočim drugi vidijo baš tu znak obnovljenega literarnega življenja. Vsekakor ne smemo pozabiti da je bistvo literarnega življenja v boju med raznimi osebnostmi, različnimi tipi, strujami, nazori in duhovnimi ustroji; če vzamemo literaturo možnost boja, akcije in reakcije, spopadov, polemik, vzamemo ribam vodo. Brez dvoma se tudi pri nas odigrava boj

malo uprizarjajo naša domača dramatska dela. Zakaj ne bi v Ljubljani videli n. pr. Nušičeve „Gospodjo ministarko“ namestu kake francoske komedije, ki je morda boljša, morda slabša, pred katero pa ima Nušičev komad to prednost, da nam je po snovi, okolju in humorju bližji, ali nas vsaj mora bolj zanimati. Zakaj ne bi videli Krleževe „Gospodo Glembojevo“? Zagreb obeta že precej časa Zupančičevo Veroniko Denesniko. Ima na razpolago prevod Novčanovega „Hermana Celjskega“. Ima možnost, da vzame iz slovenskega dramatskega slojstva še to in ono, kar bi moralo biti vsaj toliko zanimivo kot so drame iz tujega okolja. Nič. V Beogradu niso dali doslej še nobenega slovenskega dramatskega dela. Tudi tam je misel jugoslovskega zblizovanja deloma obitala v repertoarnem načrtu. Ali ni že čas, da se izpolnijo vsi obeti?

V notranjem zblizavanju smo že tak daleč, da se zdi nekak čudno, če bi n. pr. „Gospodjo ministarko“ z njenimi tipičnimi beograjskimi barvami, z okoljem, ki ga vsi vsaj posredno poznamo, igrali v slovensčini. Za izvirno uprizoritev pa pri nas ni jezikovne možnosti (hvala lepa za polovičarstvo, za jezikovno plundro!). Torej bi bilo najbolj naravno, da bi beograjska drama to in še kakšno domače delo (n. pr. „Kostano“) igrala v Ljubljani. Takisto bi nam zagrebška drama najlepše in najpolnejše dala občutiti silo „Gospode Glembojeve“ ali — če hočete — nove veseloigre Pecije Petrovića. Večji križ je z gostovanjem ljubljanske drame v Zagrebu in zlasti v Beogradu, to pa zaradi slovensčine. Zadržijo se naši privabljeni v prestolnici k predstavi komaj toliko duš kot ima pobožen Kranjec jagod na molku, pa se te so bile po večini iz naših krajev. Treba bi bilo tako gostovanja skrbneje organizirati in v časnikih dobro pripraviti. Nov val jugoslovskega naj bi se tudi tu pokazal.

Ali so take turneje finančno izvedljive? Preverjeni smo, da bi vlada storila vse, kar se da, da olajša tako zdravo in dobro mislonarstvo pravega jugoslovskega in državnih gledališč. Treba je samo dobre volje. In — kako je že rekel pokojni Krek? — „Začeti je treba — v tem je vsa umetnost.“

„Encyclopaedia Britannica“ in Jugoslavija

Na tem mestu smo že poročali o novi izdaji močnega, po vsem svetu razširjene „Encyclopaediae Britannicae“. Čitatelja bi ugotovilo zanimati, v koliko smo v tem slovenskem leksikonu zastopani najprej Slovenci, nato pa Jugoslovenci sploh. V splošnem moramo reči, da so podatki o naši državi in nje političnem narodu v angleški enciklopediji znatno temeljitejši in obsejnejši nego v nemških leksikonih, dasi so nam Nemci zemljepisno in po neposrednih zvezah bližji. Slovenci se omenjajo posebej pod „Slovene language“ in v naslednjem kratkem članku „Slovenes“, v celoti kot Jugoslovenci pa se upostevajo v obsejnejšem pregledu „Yugoslaviae“. Članek „Slovene language“ (Slovenski jezik) je precej obširen in z vidika svetovne enciklopedije temeljit. Uvodoma pravi, da Slovencev ne gre zaupati s Slovaki. Nato opisuje naš teritorialni položaj in pravi, da se izven jugoslovskega meja govori slovensčina tudi v Trstu, v vseh okoli Celovca ter med izselenci v Severni Ameriki in drugod. Daleč označuje razliko med slovensčino in srbohrvaščino, zlasti v kolikor ima slovensčina zapadnoslovenske jezikovne elemente: ne pozabi celo omeniti, da se v koroskem in prekmurskem dialektu kažejo se izraziti ostanki stare, vsem Slovanom skupne govorice. Nato označuje kratko, a dojak precizno značilnosti slovenske fonetike, naglasa, pravopisa, glavne dialektne razlike in značilne pisave. Med bibliografijo se omenja Pleteršnikov slovar, Ramova Historia slovnica slov. jezika, Breznikova Slovenska slovnica in „Jezikovni spisi istega pisca, v Casopis za slovenski jezik in zgodovino“. Tesnirjevo delo „Les formes du duel en Slovence“ in „Atlas Linguistique“ ter Vidmarjev članek o sodobnem slovenskem slojstvu v „Slavonic Review“. Članek „Slovenes“ je kratek in v tej obliki skoraj odveč, ker že prejšnji poudari v glavnem razliko med slovensčino in srbohrvaščino, tako da bi se lahko oba članka strnila. V „Slovenes“ čitamo, da je težko določiti vzhodne meje slovensčine, ker tu prehaja v hrvaško kajkavsko narečje. Pogrešamo pa pod „Slovenes“ podatkov o naših manjšinah v Italiji in Koroski. Naše slojstvo ni posebej omenjeno: par imen najdeš pod Srbohrvaška literatura: tu so

med novim in starim vrednotenjem slovenskega dela, med novimi in starimi kvalitativnimi merili, med novim in starim mišljenjem. Ta boj je nujen in povsem upravičen; samo nevednež ali užijence za lahko zanikuje. Drugo so oblike tega boja. Spori, ki so se zanesli tudi v širšo javnost, niso nastali menda zaradi sodb samih, marveč zaradi oblike, v kateri so bile povedane. Svedba zavise je oblike od kritikovega temperamenta, od osebnega odnosa kritika do stvari in celo do pisca in od drugih subjektivnih okoliščin, tako da tudi ob enaki intelektualni sili in mišljenju ne bi mogla n. pr. Vidmar in A. Debeljak pisati kritiki istega tipa. Treba pa je n. pr. prečitati kritike Fr. Levstika, če se hočemo preveriti, da se je že pred 50. leti uveljavljala pri nas zahteva po strogem kvalitativnem merilu in po kritiki brez ozira na levo ali desno. Tem manj smemo tedaj danes zahtevati od pravega kritika, da baranta s svojimi sodbami; vendar nujno želimo, da kroti svoj temperament in podreja svoje osebnostne antipatije ali osebnosti čustveni odnos do nekaterih pojavov zahtevam objektivnosti. Če pokaže pri tem nekaj srčne kulturo in gentlemstva, ne bo nič škodovalo, zakaj tudi kritiki biva med živimi ljudmi in je celo sam človek, slab in zmoten človek, kar rajz poznajta Matica pa, da je naša naša kritika nastala v zadnjih letih v spletnem za dobrih 70 odstotkov in da se bo treba tej kritiki počasi privaditi.

Naposled naj omenim kroniko, ki je najskromnejša, vendar pa prepotrebna ru-

Hudožestveniki zopet v Ljubljani

Prihodnje dni nastopi v Ljubljani, Mariboru in Celju dosežanja praska skupina moskovskega Hudožestvenega teatra. Bilo bi odveč, če bi se razlagali zgodovino in pomen Hudožestvenikov. Ta ruska beseda je postala pri nas splošno znana, odkar je prvo gostovanje v Ljubljani, gostovanje najodličnejših članov moskovskega Umetniškega gledališča, napolnilo gledalce z brezprimernim navdušenjem in občudovanjem.

G. Pavlov kot Podkoljesin v „Zenitvi“

njem. Takrat je šla beseda „Hudožestveniki“ od ust do ust. Prišla nam je v goste druga, že nekoliko razredčena skupina. Zda prihaja nova, še bolj razredčena. Če pravimo „razredčena“, ne dajemo nobene vneprejšnje sode. Toda v tej skupini ni naših ljubljencev, Kačalova, Masalitina, Germanova, Knipper — Čehove, Krizanovske in drugih umetnikov in umetnic, ki jih ne pozabimo svoj živ dan. Ostal je med drugimi, manj znanimi še Pavlov, ki nam je neizbrisni npr. kot Luka „Na dru“ ali kot stari sluga v „Češnjem vrtu“. Potem je tu bivši režiser pod Stanislavskim Hvara,

med precej obsežno obdelovanjem srbskim in hrvaškim slojstvom skrita imena Trubar, Vodnik, Kopitar, Prešeren, Stritar, Kersnik, Cankar in Zupančič. Ta pregled je spisal lektor srbohrvaščine v Londonu dr. Dragutin Subotić; jugoslovska zavest mu gotovo ne bi velevala, da obravnava slovensko literarno preteklost le kot obiskane priveseke srbohrvaške; ni nemogoče, da je pisal tudi o našem, česar ne pozna dovolj temeljito.

Vse priznanje pa gre člankom, ki so zbrani pod naslovi „Serbia“ in „Yugoslavia“. Srbija je obdelana do uedinjenja vseh jugoslovskega dela v novo kraljevino. Zavzela je skoro 12 strani in ima domala izčrpane (v leksikografskem smislu) zemljepisne, zgodovinske in vojne pregledne: srbohrvaška literatura zavzema skoraj 4 strani. Jugoslaviji je v tej svetovni enciklopediji odmerjenih 8 strani; gradivo je lepo razdeljeno po raznih panogah. Tu so poleg zemljepisnih in zgodovinskih pregledov (od l. 1918. dalje) članki o politični razdelitvi države (upoštevana je seveda še prejšnja oblastna razdelitev), o etničnih razmerah, o narodnih manjšinah, o razmejitvi, o prometu, o petih naravnih pokrajinah (tu se posebej obravnavajo Slovenske Alpe) t. dr. Obsejni so podatki o naši vojski in nje sistemu. V nobeni drugi tui enciklopediji ne boš zlahka našel tako dobrega pregleda gospodarskega in finančnega stanja naše države s statističnimi tabelami, državnih in posebej še vojnihi delov itd. Tudi pregled notranje politike je obširen; sega do najnovjših dni („The Coup d'etat of 6. Jan. 1929“). Videti je, da je to gradivo vodila večša in pravična roka dr. Setona Watsona. Omeniti je, da se imena slovenskih krajev pišejo v slovensčini, le tu in tam je v oklepaju nemški naziv.

V splošnem je lahko Jugoslavija zadovoljna s svojo reprezentanco v najznamen-

ki je zaslovel tudi kot filmski zvezdnik. (Tega ali onega častilca filma utegne zanimati, da je njegova soproga Asta Nielsen.) Tretji vodja te skupine je Duvan Torcov. Znani dramatik Jos. Kulundžić je ob beograjskem gostovanju te skupine zapisal v „Srpskem književnem glasniku“, da v njem nasprotno načelu Stanislavskega, ki mu je višek doznatosti ansambelska ubranost, zopet prevladuje načelo starov, t. j. močnih igralških osebnosti, ki vstajajo nad ansambelsko višino. Tudi matično gledališče v Moskvi ni več to, kar je bilo. O njegovih križih in težavah je „Jutro“ že ponovno poročalo. Sovjetska vlada hoče trdi na njegovih deskah potisniti v czadie čisto umetnost, ki je po marksističnih nazorih ni. Mladi ljudje, ki nadomeščajo stare in obolele umetnike, so že drugega duha in drugačnih npravov. Stanislavskij je bolhav in piše spomine. Masalitnov je ostal v Sofiji. Germanova v Parizu itd. Tako so pota usode.

Pri nas bodo uprizorili Ostrovskega „Siromaštvo in sramota“ in dramaturg. roman Dostojevskega „Zločin in kazn“. Slednjega poznajo mnogi iz knjige (slovenski prevod Vi. Levstika), drugi iz filma. Vodja skupine Hmara je izjavil v Beogradu o dram. Razkolnikova: — Uspelo mi je, da tako obdelan roman Dostojevskega, da je v njem prikazana vsa duša Razkolnikova. Izkoristil sem metode filma ter skušal komad tako predelati, da je umljiv vsakomur, celo onemu, ki ni nikdar čital Dostojevskega. Ves komad se daje v našem filmskem tempu, skoraj brez dekorja. Razkolnikov v prvih dejanjih skoraj nič ne govori; močnejše prisotvule vsemu in samo z mimiko izraža svoja občutja...

Tretji komad, ki ga bodo dali v Ljubljani, je Gogoljeva „Zenitva“. Kreacije Hudožestvenikov so tu upravljalno — gogoljevske. Posebno se odlikuje g. Pavlov kot Podkoljesin.

Hmara se v pojmovanju marsikaterega gledališkega problema razlaja s Stanislavskim in ta skupina nosi njegov pečat. Vžle temu je njen prihod med nas gledališki dogodek. Toplo, z vsemi simpatijami pozdravljamo ruske umetnike, vesleč se, da bomo po njihovi naselitvi v naši prestolnici še večkrat deležni užitka hudožestveniške umetnosti!

nitejši enciklopediji, ki se uporablja tako v Indiji in na Kitajskem kakor v Avstraliji, ob vseh svetovnih morjih, na vseh križiščih svetovnega prometa in na katero je po pravici ponosen vsak Anglež.

INOZEMSKA GOSTOVANJA V LJUBLJANI
Razen članov Hudožestvenega teatra, ki gostujejo v ljubljanskem gledališču prve tri dni prihodnjega tedna, se napoveduje za konec meseca pariška Comedie française. Dne 12. in 13. februarja bodo gostovali člani pariške Petite Scene. Sredi februarja pa bomo imeli tri dni gostovanja najznamenitejšega ruskega baleta „Sinja ptica“.

»Lepa pustolovščina« v Mariboru. »Lepa pustolovščina«, ki jo je po Pregarčevi zamisli prav spretno obnovil G. Skrbinšek, je ponovno dosegla lep uspeh. Brez globljih problemov, garnirana z dihom lahne sentimentalnosti, teče gladko in neprisljivo, posledica pa je, da je odersko zelo učinkovita. Uprizoritev sama je bila skrbna, igra skladna in inscenacija — zlasti v obliki zadnjih dejanjih — posrečena. Nekoliko je motila edino nedoslednost v izgovorjavi lastnih imen: treba bi se bilo odločiti za slovensko ali pa dosledno francosko izgovorjavo. Izmed nastopajočih gre prvo mesto nedvomno gđ. Kraljevi, ki je v vlogi babice pokazala, da je resnična umetnica. Iskrenost njenega doživljanja, ki ga ni motila niti najmanjša senca priučene patologije, je občinstvo zgrabila s sugestivno silo. Nenavado naravna, zato dobra je bila gđ. Starčeva v vlogi neveste, z decentno igro prikazujoč vzbujenje prikrte dekleške strasti. Nasprotno pa se ga. Zakrajšekova (grotica d'Guzon) ni mogla prav razgibati, učinkovita je prišla v neistinito. Izmed ostalih dam bi bilo pohvalno omeniti go. Založnikovo (Jeantine). G. Skrbinšek je podal posrečen tip simpatičnega ljubimca s prikupljivo širino in preprostostjo. Za dobro voljo pa je v prvi vrsti skrbel g. Daneš v vlogi zapučenega ženina, in priznati je treba, da ni zapadel v karikiranje, dasi je bila izkušnjava velika. G. Grom je bil v izvrstni maski umerjen in distingviran aristokrat. Ostali igralci so bili na mestu. Publiku ni štedila s priznanjem. G. S.

Dramatik in gledališki kritik. Na Dunaju se je sprožil zanimiv proces, ki naj načelno odloči vprašanje, kako daleč grejo pravice gledališkega kritika: Pisatelj dr. Robert Well je volen tožbo zoper pisatelja in kritika Felixa Saltena, ker je le-ta napisal v svoji recenziji Wellove drame „Wunsche-traume“, ki so jo uprizorili v Akademskem gledališču, da je „ta drama za Akademsko gledališče katastrofa in blazaz“. Well se sklicuje na to, da je Felix Salten priznalo ime, in če on zapíše kaj takega, tedaj je to za avtorja nepopravljiv udarec. Vprašanje pa je, ali je smel Felix Salten z eno samo notozo peresa uničiti celo pisateljevo delo? O tem naj razsodi sodišče. Ta proces je prva literarna tožba po novem avstrijskem tiskovnem zakonu in vsi zainteresirani krogi nanelo pričakujejo, kakšen bo pravdorek sodišča.

Oskar Strauss odhaja v Ameriko. Skladatelj Oskar Strauss je odpotoval v Holywood, kjer bo sodeloval pri zvočnih filmih. Podpisal je pogodbo z Warnerjevo družbo in se obvezal za dveletno gostovanje. Strauss una, da bo zvočni film popolnoma izrinil opereto.

Nova opera Jaromira Wambergerja. Skladatelj tudi pri nas znane opere „Svanda dudak“ Jaromir Wamberger dovršuje novo opero „Ljubljani glase“.

Vse v „Kulturnem pregledu“ navedene knjižice in časopisi se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Tehnični del rubrike urejuje avtotehnični oddelek Vacuum Oil Company, d. d.

20letnica Avtomobilskega kluba v Ljubljani

Poročali smo že o jubileju dvajsetletnega obstoja in dela avtomobilske organizacije v Ljubljani, ki se je iz prvotnega, leta 1909. ustanovljenega Kranjskega avtomobilskega kluba razvila preko Jugoslovenskega avtomobilskega kluba v sedanjo agilno ljubljansko sekcijo Avtomobilskega kluba Kraljevine Jugoslavije. Zabeležili smo tudi slavnostno sejo, ki se je vršila ob tej priliki v Kazini ob navzočnosti najvišjih predstavnikov državnih in samoupravnih oblasti ter zastopnikov centralne in drugih sekcij Avtomobilskega kluba.

Slavnostni seji je sledil v krasno dekorirani klubiški dvorani banket, ki je bil pravi praznik nadaljevanja slavnostne seje, saj so se ves večer vrstili pomembni nagovori. Otvoril jih je sekcijski predsednik g. Avgust Praprotnik, ki je pozdravil vse goste in članke, zlasti pa ustanovitelje Avtomobilskega kluba g. barona Karla Borna, Karla Govekarja in Oskarja Schmitta.

Zahvalil se mu je g. Born, nato pa je posebej poudaril pomen centralne Avtomobilskega kluba g. dr. Velizar Jančovič v lepem nagovoru, v katerem je orisal razvoj avtomobilizma in podčrtal zaslugе ljubljanske sekcije, izročil tej sekciji v roke g. predsednika kot dar centralne krasne bronzaste orla. V imenu beograjske sekcije je govoril njen podpredsednik g. Vasa Lazarevič, ki je izročil dar svoje sekcije, dragocen srebrni pokal, predsednik zagrebske sekcije g. Milan Bošnjak pa je prinesel kot simbol prijateljstva, ki veže avtomobiliste pristoje hrvatsko čutaro. Predsednik mariborske sekcije g. Pintar je spoznal misel avtomobiliste ceste preko Pohorja in čestital v imenu stajarskih avtomobilistov.

Zivahno aklimirani so bili prihodni govorniki: ban inž. Sernec, divizionar general Tripkovič in ljubljanski župan dr. Puc, ki so vsi deloma resno, deloma humoristično razpravljali o aktualnih avtomobilskih problemih, zlasti o problemu vseh problemov, o naših cestah. Njihova izjava, da so bila sprejeta za burni aplavzi.

V imenu Zveze za tujski promet je govoril njen predsednik, načelnik g. dr. Marn, dalje italijanski gen. konzul g. Rainaldi, ki je sam član ljubljanske sekcije, predsednik Gasilske zveze g. Josip Turk in kot najmlajši klubov član zdravnik g. dr. Perko.

Še dolgo v noč so ostali udeleženci slavnosti v prijateljski družbi in se razhajali z najlepšimi vtisi. Domačinac g. Karlo Govekar in Sabec sta storila vse, da so se počutili res kakor doma in sta lepo slavnost vzorno pripravila.

Ustanovitelj Avtomobilskega kluba gosp. baron Born in njegov sedanji predsednik g. Praprotnik sta poklonila sekciji v spomin svoja portreta, deli prof. Ivana Vavpotiča.

Motorna vozila in njih konkurenca

Konstrukcija današnjih motornih vozil se tako izpopolnjuje, da ni več daleč čas, ko je prišla do svoje mrtve točke, ko praktično skoraj ne bo več mogoče kaj izboljšati.

Pisali smo že pogosto, da je današnji motor zelo neekonomičen stroj in da ga že zdavnaj poskušali nadomestiti z bolj gospodarskim gonilom. Normalni eksplozivni motor porabi preveč moči za razne upore, ki jih daje njegova današnja konstrukcija. Motor spreminja silo bata, ki se sicer premika premo navzdol in navzgor, v krožno gibanje, kar je nekaj naravnost nesmiselnega. Premislimo naslednje: od polnopolnega mirovanja mora doseči bat hitrost skoraj 60 km na uro in nato nenadoma obstati (hitrost je enaka nič); pri tem mora še odločno silo, ki se prenaša potom raznih obratov na pogonske organe. Ta primer velja za motor, ki ima prvi 90 mm in doseže 3000 okretov na minuto. Pri tem številu okretov se ponavlja ta pojav 6000 krat na minuto! Torej sme rabiti bat za to, da doseže od hitrosti nič tempo 60 km na uro in spet hitrost, ki je enaka nič, samo 0,01 sekunde. Če presojamo na ta način, nam bo lažje razumljivo, zakaj izgubi motor toliko moči brez koristi, oziroma jo porabi za delo, ki nima prav nobenega vpliva na premikanje vozila.

Ni torej nič čudnega, če so neumorni izumitelji iščečeno za razvijanjem krogične parne turbine iz parnega stroja mislili tudi na to, kako bi od današnjega motorja prešli na plinsko turbino. Ta ideja je izpopolnjevala ob dejstvu, da se razvijajo pri turbinah na eksplozivno plina tako ogromne moči, da jih ne more vzdržati noben material, kar jih poznamo dosega. Razen tega nastaja pri tem tako visoka toplota, da se začne vsaka šoba v najkrajšem času taliti. Plinsko turbino so zaradi tega konstruktorji prepustili bodočnosti.

V zadnjih letih se pa vrše poskusi z novim načinom pogona, ki so se mu v začetku smejali, danes pa mu že pripenjujejo dočimost. Ta način je plin za praviel motor; sila ne deluje tukaj potom koles, ampak izkorišča zračni udar. Mislimo namreč na poskuse z raketami. Dokler so delali z raketami s smodnikom in razstrelivom, je bila stvar precej nevarna in vozač ni nikdar mogel imeti vozila popolnoma v svoji oblasti. Razen tega so delovali doseženi rakete prehitro. Zato so poskušali s počasni in nerestno gorečo raketo na tekočino. Tudi Fritz Opel, ki je žrtvoval raketnemu načelu mnogo časa in denarja, je nazadnje delal eksperimente s tekočinsko raketo.

Max von Walter, ki je splošno delal skupaj z Opelom in pozneje nastopil svojo pot, je izvedel idejo »pohlevne rakete« v drugi obliki. Pred kratkim je vozil v Berlinu z vozom, za čigar pogon je uporabljal komprimirano ogljikovo kislino. V prednjem delu voza ležita dve zelo veliki jekleni bombi, v katerih je visoko komprimirana ogljikova kislina. Na zadnji steni voza so šobe, iz katerih piha kislina. Te šobe ločijo od vozačevega sedišča precej močne je-klene stene. Vozač lahko z ventili poljubno

regulira uhajanje kisline; vozilo lahko vozi zelo počasi in se da z lahko vožnjo. Na vsakdanje uporabljanje takega vozila pa seveda še ni misliti. To je samo poskus, ki pomeni korak dalje na poti, po kateri stremi človeštvo k novemu in boljšemu.

Vsekakor mislimo, da bo zemlja ostala zvesta motorju in da bodo praktično področje uveljavljanja rakete značne višave. V začetku bodo v praksi rabili rakete največ le za pomoč pri vzletu in za zavoro pri spuščanju letal. Prav za prav je pa področje rakete vesmirje, kar je drugo poglavje in ne spada v naše razlaganje. Predvsem moramo počakati, do kakšnih rezultatov je prišel profesor Oberth, ki bo spomladaj poslal z nekakega nemškega otoka na Vzhodnem morju raketo v svetovni prostor. Našli so se tudi navdušeni ljudje, ki bi hoteli leteti s to raketo, kar je pa Oberth seveda zlastno odklonil.

Mi se rajši povračamo k realnosti in smo prav veseli, da se vozimo na dobrih in zanesljivih motorjih za navadne zemljane. Popolnoma smo lahko zadovoljni, da smo prišli do začasnega idealnega stanja, do štiri-cilindrskega elastičnega motorja, ki ne rabi nobenega gonila več. Seveda bi bilo treba ustvariti tako idealno stanje ne samo za avtomobile, ampak tudi za motorna kolesa.

Razredčenje olja

V dosedanjih člankih smo se nekolikokrat dotaknili izraza »razredčenje«, zato je potrebno, da se bolje spoznamo z njim. Znano je, da se olje za mazanje pod vplivom višje temperature razredči. Tudi smo že omenili, da dobijo olja zopet svojo prvotno gostoto, če se potem ohladi. Če se olje pod vplivom višje temperature razredči, ne moremo tega imenovati »razredčenje olja«. Pravo razredčenje olja nastane le tedaj, če se je olje zaradi primesi pogonskega sredstva trajno razredčilo.

Do zdaj prav za prav »razredčenje« olja zaradi pogonskega sredstva nismo poznali. Ta pojav se je opazoval le pri petrolejskih motorjih in motorjih čolnov. Vzrok, da se to pri avtomobilskem motorju ni pogosto primerilo, je bil ta, da se je uporabljal lažje hlapljiv bencin. V zadnjem času se je namreč iz gospodarskih razlogov začel uporabljati tudi v pogonu osebnih avtomobilov težji bencin. To nikakor ni škodljivo, le da se moramo pri uporabi težjega bencina ozirati na nekatera pravila.

Večkrat se sliši pritožba, da se je olje v kratkem času razredčilo kakor voda. Lastnik avtomobila je mislil, da se je olje razkrojilo. To pa ni tako, ker potrebujemo za razkrojitev olja zelo visoko temperaturo in pritisk, kar se pa ne pojavlja v kartierju motorja. Če preiščemo olje, bomo takoj videli, kje tiči vzrok. Stopnja gostote, oziroma viskoziteta je zelo nazadovala. Zgori-šče, ki ga imajo strojna olja pri okroglo 200° C, je sedaj pri 100 stopinj C ali pa še manj. Pri destilaciji takega olja dobimo precejšen odstotek bencina, medtem ko bo ostanek olja obdržal svoje prvotne dobre lastnosti.

Kako pride nedogoreli bencin v olje? Če logično premislimo, pridemo do zaključkov: da pušča bencinski vod; da preteka uplinjač; da je brtvenje batov slabo, ali pa, da bencin, ki je že prišel v cilindar, ni zgorel. Vzroki za to so: prenamena zmes, prehladen motor, prešlaba iskra in napadni vižgi.

Zdaj, ko poznamo vzroke, jih ne bo težko odstraniti.

Blato v okrovu.

Blato v okrovu nastane zaradi tega, ker se olje pomeša z vodo in se tej zmesi priključi nesnaga. Vzrok, da se voda primča, olju, ne more biti v napaki hladilnika, čeprav so pogosto slabe cevi za hladilno vodo krive tega pojava.

Največja množina vode, ki se nabere v okrovu, nastane zaradi kondenzacije zračne vlage in iz zgorjenja plinov. Če se temu pridruži še nečistoča, potem se bo z emulzijo tvorilo blato, ki seveda prekine mazanje.

Posebno pogosta bo emulzija, če ne uporabljamo dobro rafiniranih mineralnih olj ali pa kadar uporabljamo zmesi mineralnih olj in ricinovega olja. Če mazivo, kakor n. pr. pri mnogih motornih kolesih ne prihaja v cirkulacijo, ampak zgori, odnosno odteka, potem bomo lahko rabili olje, ki smo mu dodali kako masložno primes. Če olje v motorju stalno kroži, se meša z vodo, pogonskim sredstvom in nesnago, potem je zelo nevarno, rabiti olje z dodatkom masložbe.

Okrov deluje vedno kot kondenzator za vlogo, če ni zelo vroč. Zato bo dobro, če hočemo preprečiti tvoritev blata, da pravilno temperiramo motor. Tudi moramo paziti, da so prezračevalniki v okrovu čisti in vodna para lahko odhaja. Če imamo blato v okrovu, potem ne bo dovolj, da ga samo izperemo, ampak bomo morali karter odpreti in motor skrbno očistiti.

Če motor resimiramo, vidimo, da nastopajo vse te motnje pri mazanju zaradi tega, ker nismo upoštevali predpogojev za pravilno mazanje. Pa ponovimo te predpogoje: uporabljati moramo olje najboljša kakovosti; olje mora biti tako kamoliško sestavljeno in mora imeti take fizikalne lastnosti, da odgovarja vsem zahtevam, ki se stavljajo na mazanje; olje se mora pravilno uporabljati.

Sprememba predpisov o hitrosti v Avstriji. Novi avstrijski zakon o motornih vozilih je odpravil stari predpis iz l. 1910, po katerem se skozi naseljene kraje ne sme voziti hitreje vozil 15 km na uro.

Kolikot motornih vozil ima Avstrija? Iz najnovejših avstrijske statistike posnemamo, da imajo tam skupaj 33.526 motornih vozil, od tega 19.791 osebnih vozov in 41.781 motornih koles.

Pranje avtomobilov z »mrzlo« paro. Garaza Boulevard v Cincinnati v Ameriki uporablja za pranje takozvano mrzlo paro. Pranje se vrši na sledeči način: Vodna para s pritiskom 70 atmosfer se vbrzga skupaj z mrzlo vodo s pomočjo posebne pištole proti avtomobilu. Voda paro tako ohladi, da se lahko že 50 cm daleč od cevi brez nevarnosti nastavi roka. Para se

proizvaja v kotlu, ki se kuri s plinom, in ko se kotel segreje, je že v 10 minutah para s pritiskom 70 atmosfer tu. — Pranje s tako pripravo traja samo 8 do 10 minut, dočim traja navadno pranje z roko, kot se vrši pri nas, okroglo eno uro ali pa še več. Če se dodajo vodi še gotove kemikalije, je mogoče istočasno odstraniti tudi stari lak.

Fusija v avstrijski avtomobilski industriji. Tovarne Steyr, Austro - Daimler in Puch se bodo združile v eno tvrdko pod imenom »Združene avstrijske avtomobilske tovarne« (»Vereinigte österreichische Automobilfabriken«).

Govoreče motorno kolo. Nekaj tovarna si je privoščila na olimpijski razstavi ta - le trik: Na oder je postavila nov model motornega kolesa, ki je v resnici takoj točno odgovarjalo na zadana vprašanja. V motorju je bil seveda vgrajen zelo občutljiv mikrofoni, ki je bil nevidno zvezan s telefonom, po katerem je tovarnar sam gladko odgovarjal na vprašanja.

Pogon na prednja kolesa pri avtomobilu bo kmalu prišel v modo. Amerika je dala vzgled z Auburn Cordom in že proizvaja take avtomobile v serijah. Sedaj žujemo, da se pečajo s to idejo tudi resne in ugledne evropske tovarne. Tudi Mercedes Benz konstruira vozilo, ki bo imelo pogon na prednjih kolesih.

V švicarskem kantonu St. Gallen je prepovedana vožnja z motocikli ponoči. Povod tej prepovedi je gotovo dalo strašno ropotanje nekaterih prenapetih v in namesto da bi tem odvzeli licenco, so sploh vsem prepovedali voziti ponoči.

Kdo proizvaja in eksportira motorna vozila? Zanimivo je, da se proizvajajo motorna vozila, ki jih imamo na milijone v 107 deželah na svetu, — samo v osmih deželah! Te so: Združene države severne Amerike, Anglija, Francija, Nemčija, Avstrija, Belgija, Italija in Češkoslovaška. Tudi v Švici in na Madžarskem izdelujejo avtomobile, vendar v tako majhnem obsegu, da sploh ni govora o kakem izvozu. Glavni producent je seveda Amerika, ki ima tudi največji izvoz.

Kam gredo stare pnevmatike? Pravijo, da jih izvažajo na vagono na Balkan, kjer znajo mojstrski izdelovati iz njih nove opanke in sandale. Gumijasti podplati so baje na ostrem kamenitem tlaku trpežnejši od vsakega drugega materiala.

80 kilometrov dolg trak bi dobili, če bi postavili vse avtomobile, ki jih izdelajo v enem dnevu v Ameriki, zaporedoma enega za drugim v vrsto.

Kaye Don namerava doseči v prvi polovici marca nov svetovni rekord v Daytonu (Florida) na svojem novem Sunbeamu.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV:

Sobota 18. januarja.

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodu. glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Esperanto. — 19: Nemščina. — 19.30: Tolsto: Vstajenje, igrajo člani Delavskega odra. — 20.45: Koncert pevskega kvarteta »Ljubljane«. — 21.30: Občetni godci igra na harmoniko. — 22: Napoved časa in poročila. — Koncert radio-orkestra.

Nedelja, 19. januarja.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Verško predavanje. — 10.20: F. Erjavce: Življenje in trpljenje naših dedov. — 11: Koncert radio-orkestra. — 15: Prenos iz Radovljice: petje, godba, dramski prizor. — 20: Slovenski večer. (Radio-orkester). — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Lahka godba.

BEOGRAD 9: Prenos iz saborne cerkve. — 10.30: Reproducira glasba. — 12.20: Opoldanski koncert. — 16: Ciganska godba. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Violinski koncert. — 21: Poročila. — 21.10: Koncert orkestra. — 22.40: Godba za ples. — ZAGREB 11.30: Orkestralni koncert. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos opere iz Narodnega gledališča. — PRAGA 16: Popoldanski koncert. — 18.05: Pevski koncert. — 19: Koncert godbe na nihal. — 20: Prenos simfoničnega koncerta. — 22.15: Lahka godba. — BRNO 16: Popoldanski koncert. — 18: Arje in pesmi. — 19: Koncert iz Prage. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.15: Lahka godba. — VARŠAVA 17.40: Popoldanski koncert orkestra. — 20.15: Poljučen koncert orkestra in solistov. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Pevski koncert. — 11.10: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 14.10: Reproducira glasba. — 15.50: Koncert komorne glasbe. — 20.05: Večer raznovrstnih nekliev. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 16.10: Koncert orkestra mandolin. — 18: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Dellingerjeva opereta »Don Ožar«. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.30: Koncert iz Stuttgarta. — 19.30: Wagnerjev koncert iz Stuttgarta. — 22.45: Koncert lahke godbe. — LANGENBERG 16.30: Koncert iz Stuttgarta. — 20: Poljudni koncert operne glasbe. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 16.30: Koncert operne glasbe. — 19.30: Koncert Wagnerjeve glasbe. — 20.45: Mešan program. — 22.15: Celokonsert. — 23: Godba za ples. — RUDIMPESTA 12.20: Koncert opernega orkestra. — 16: Madžarske pesmi. — 17.15: Madžarske pesmi s cigansko godbo. — 18.30: Koncert salonskega orkestra. — 19.40: Dramski večer. — 21.40: Reproducira glasba. — 23: Koncert ciganske kapele. — LONDON 19.30: Prenos večernic. — 22.05: Orkestralni in pevski koncert. — RIM 13: Koncert kvinteta. — 17: Popoldanski koncert. — 21.02: Operni večer: Masseneti: »Thais«.

Strahote kemične vojne in zaštita prebivalstva

Referat inspektorja Jos. Westerja na ustanovnem sestanku komisije za zaščito prebivalstva v aerokemični vojni

Po vsej priliki se bo prihodnja vojna, najsi pride kadarkoli, pričela in nadaljevala s pomočjo iste napadalne tehnike, s katero se je svetovna vojna 1918. končala. Uporabljale se bodo ne samo puške, mitraljeze, topovi in vsakršno drugo orožje, ki ga je izumila in izpopolnila praksa svetovne vojne že do neslutnega viška, temveč služila bodo tudi sredstva, ki jih pripravljajo vedno bolj se razvijajoča kemična industrija. Kakor se bo obojni način vojskovanja, balistični in kemični, izvajal zlasti na fronti, tako bo soričo razvoja aviatične in kemične tehnike v bodoči vojni prizadeto

tudi prebivalstvo v zaledju

zlasti v večjih mestih, industrijskih krajih in prometnih središčih in križiščih. Pri takem načinu vojskovanja bodo torej prizadeti ne samo kombantanti, t. j. volaki, boreči se v vojni formaciji, temveč tudi vse civilno prebivalstvo, ki je bilo v prejšnjih časih bolj ali manj varno pred neposrednim učinkom orožja in bojne vihere. Rdeči križ kot eminentno mirovna humanitarna ustanova je po zaključkih svojega mednarodnega komiteja v Ženevi prevzel nalogo, da započne akcijo v korist zaštite civilnega prebivalstva in je v ta namen naročil

vsem organizacijam Rdečega križa.

da naj se čim intenzivneje bavijo s tem vevlačnim vprašanjem, da najdelo sredstva in metode, kako bi se dalo strahovitim učinkom kemijske vojne kar najuspešneje klijubovati. Mnenja o uspešnosti take zaštite so še deljena: eni mislijo, da bo uporaba strupenih plinov nasproti civilnemu prebivalstvu zaledja imela tako katastrofalne posledice, da ni misliti na možnost zadostne zaštite. Zato da so vsi namori večakov, da bi se iznašle svojemenu delu docela ustrezajoče maske in druge zaščitne naprave, jalovi. Drugi pa niso tako pesimističnega naziranja. Oni menijo, da je zaštita možna, a da je samo treba prebivalstvo že vnaprej o nevarnostih in učinkih plinske vojne poučiti in mu dati primerna navodila, po katerih se mu bo v danem primeru ravnati, in mu poskrbeti sredstva in naprave, s katerimi bi se strahni učinki strupenih plinov vsaj omilili, če se že ne dajo docela preprečiti.

Utegnil bi kdo ugovarjati, češ, saj je uporaba strupenih plinov po mednarodnih pogodbah sploh zabranjena. Res obstajajo take punkcije na pogodbenih papirjih že iz l. 1899., ko je bila kemična vojna tehnološko iz v povojih. Washingtonska pogodba iz l. 1922. prepoveduje vojskujočim se državam uporabo strupenih plinov in sličnih tekočin in snovi. Po Versailleski pogodbi iz l. 1921. je Nemčiji izrecno zabranjeno strupene pline uvažati in izdelovati. Toda koliko take in slične prepovedi zaležejo, nas lahko pouče pojavi iz zadnje rusko-kitajske vojne, kjer so se strupeni plini v najizdatnejši meri uporabljali. To stoji, da

vse države pripravljajo organizacijo kemične vojne

in da ima Nemčija najmočnejšo organizacijo na svetu za izdelovanje substanc organske kemije in največje kemične tvornice, ki svojo mirovno industrijo čez noč lahko spremenijo v vojno industrijo. Zednjene države Severne Amerike imajo poseben oddelek za »kemično vojskovanje« pod generalom Frierson s 100 oficirji in nekaj tisoč moštva. Anglija ima poseben vojni-kemični laboratorij z 22 inženjerji in 26 kemičarji. Italija ima posebno »obrambno komisijo«, Francija svojo »študijsko komisijo za kemično vojno«. Kakor že rečeno: če vojna izbruhne, se bo nadaljevala v smeri vojnih izkušenj iz svetovne vojne, torej predvsem v zraku, z uporabo strupenih plinov, bomb s smrtonosnimi bakterijami, s pomočjo raznih eksploziv in paliv.

Kemične tvornice.

ki izdelujejo sedaj strupene snovi v industrijske svrhe, se bodo zlasti prilagodile izdelovanju najhujše učinkujočih strupov fosgena, iperita, pruske kisline (Blausäure) ali strupenih plinov, ki jih Nemci markantno označujejo kot Gelbkreuz-, Grünkreuz-, Blaukreuzgase. V bakterioloških zavodih pa se bodo proizvajale bombe z mikrobi kuge, kolere in pegavice, sploh epidemičnih bolezni, kojih bacili se lahko naglo pomnožujejo. Ta žalostna perspektiva grozi, da ne bo več fronte v dosedanjem smislu: fronta bo v vsem zaledju, zakaj smatralo se bo za potrebno, prav tako napadati delavca v arzenalu, kjer izdeluje granate, kakor artiljerista, ki jih izstreljuje, in zmanjšati število nekombatantnega prebivalstva, ki je rezervoar, iz katerega se rekrutirajo novi vojniki. Nujna posledica takega načina vojskovanja bo pač, da bodoča vojna ne bo dolgo trajala, ker bodo ljudske moči pod učinkom smrtonosnih sredstev, ki bodo zadevala vse prebivalstvo, moške kakor ženske, stare kakor otroke, kmalu izčrpane, če narodi prej ne pridejo do žive zavesti, da od take vojne ne bo imel nihče trajne koristi, tudi zmazalec ne, kaj še premaganec, izrube pa nenadomestne.

Ker pa se takemu optimističnemu upanju ne smemo slepo vdajati, je treba že v miru misliti na

zaščitna sredstva.

ki naj bi vsaj civilno prebivalstvo obvarovala pred pokusnimi posledicami moderne vojne tehnike. Zato je mednarodni komite Rdečega križa prevzel nalogo, da ta za človeštvo eminentno važna vprašanja proučuje in išče primernih obrambnih sredstev s sodelovanjem večakov kemikov, tehnikov, zdravnikov, aviatikov, ognjegascv, predstavnikov civilnih oblasti, hišnih lastnikov, velikih industrijskih podjetij, zastopnikov delodajalcev in delavcev.

Na II. internacionalni konferenci omejevanja komiteja v Bruxellesu (Bruslju) v januarju 1928 se je sicer poudarilo načelo, da je kemična vojna vse obsebo vredna, ker se protivi človeškemu dostojanstvu in človeškemu pravu, in se je v naprej vložil protest proti taki vojni, v kateri bi bilo prizadeto tudi ne boreče se civilno prebivalstvo, vendar se mora o možnosti kemične vojne in o zaštiti proti njej razpravljati; saj se s tem še ne daje prista-

nek na ta način vojskovanja. Ugotovilo se je, da se odpirajo povsem novi problemi za mestno stavbo tehniko in arhitekturo z ozirom na višino zgradb, na stroj podzemskih prostorov v njih, na širino ulic, na porazdelitev zgradb po mestnih rajonih itd. Stavijo se nove naloge državam in občinam, da organizirajo zaščitnim namenom ustrezajoče formacije in naprave.

Na II. internacionalni konferenci v Rimu v aprilu 1929 se je razpravljalo o že konkretnih zadevah protiplinske zaštite: o skupnih zavetilih bodi si v vsaki stanovanjski zgradbi, bodi si za posamezne mestne okolišče, in o nabavi in porabi plinskih mask, ne da bi zborovalci prišli do meritornih zaključkov. Končni njen komunik se glasi: »Ta konferenca najodločnejših strokovnjakov priobči po pretrusu vseh zadevni vprašani vsem in vsakemu, da je zaštito pred kemičnimi strupi v prihodnji vojni

nečuvano komplicirana zadeva.

da se rešitev zadevnih vprašanj še ni mogla najti, a da se mora še iskati.« Konferenca je končno zaprosila mednarodni komite Rdečega križa, da razpiše natečaj: 1) za sestavo najboljših in obenem najcenejših maske za osebno zaštito civilnih oseb od dušilnih plinov; 2) za načrt najboljšega tipa podzemnega zavetišča, ki bo za pline nedostopen, a se more obenem oskrbovati s čistim zdravim zrakom; 3) za iznajdbo najboljčljivejšega reaktiva zoper iperit.

Organizacija zaštite se mora izvršiti v tehnični in taktični smeri.

V tehničnem pogledu gre za stroj in ureditev podzemskih zavetišč: ureditev obstoječih kleti in stopnišč v zaščitne namene; dovažanje filtrovanega ali čistega zraka, nevtraliziranje prodirajočih strupov, sredstva za odkrivanje bližajočih se plinov, aparate za shrambo kisika, stropi iz armiranega betona (proti napadom z eksplozivnimi snovmi); konstrukcija streh iz nepaljivega gradiva (proti napadom z netivi in palivi). — Dalje je treba misliti na zaščito živil in domačih živali pred zastrupljenjem, na desinfekcijo zastrupljenih živil in pitne vode; zavarovati vodovodno, plinsko in električno omrežje pred učinkom eksplozivnih snovi.

Pripominjam, da je mednarodni komite Rdečega križa že razpisal natečaj za iznajdbo preparata za odkrivanje iperita v zraku. V to svrhu je razpisana

nagrada 10.000 švicarskih frankov (okoli 110.000 Din)

za najboljši reagens. Rok za prijave je do 31. decembra 1930. (Glasnik Rdečega križa, 1929, zv. 6/7, str. 194, 195).

V taktičnem pogledu prihajajo v delovni program: Razdelitev mesta in dežele po razmerju izpostavljenosti in opasnosti. (V zono A spadajo večja mesta in industrijski kraji, prometne naprave; v zono B večje naselbine, mesta in trgi; v zono C manjše vasi in redko naseljeni kraji.) Organizacija alarma (vzbune) in signalizacije v primeru napada; organizacija osebnih in materialnih transportov v slučaju evakuacije. Formacija vpreg (ekip) za reševanje prizadetih (tu prihajajo v poštev zlasti reševalne organizacije). Prireditev in oprema reševalnih postaj in stanic za razkuževanje zastrupljenih oseb. Točen raspored (načrt) za reševalno akcijo v trenutku zračnega napada. Pouk prebivalstva o plinskih disciplini: Kako je rabiti maske, zavetišča in druga zaščitna sredstva. Izobrazba kadra inštruktorjev iz vrst zdravnikov, medicincev, samaritancev. Prebivalstvo je treba že v mirni dobi poučiti o nevarnostih plinskega napada in mu dati navodila s poukom (predavanja, brošure, praktične vežbe).

Lepe so besede, ki jih je govoril predsednik glavnega odbora Rdečega križa v Beogradu g. dr. Marko Leka na 4. sestanku beograjske Narodne komisije za zaščito proti kemijski vojni dne 1. aprila 1928: »Kadarkoli se govori o kemični vojni, ni zlasti strokovnjakom kemikom prijetno slišati.

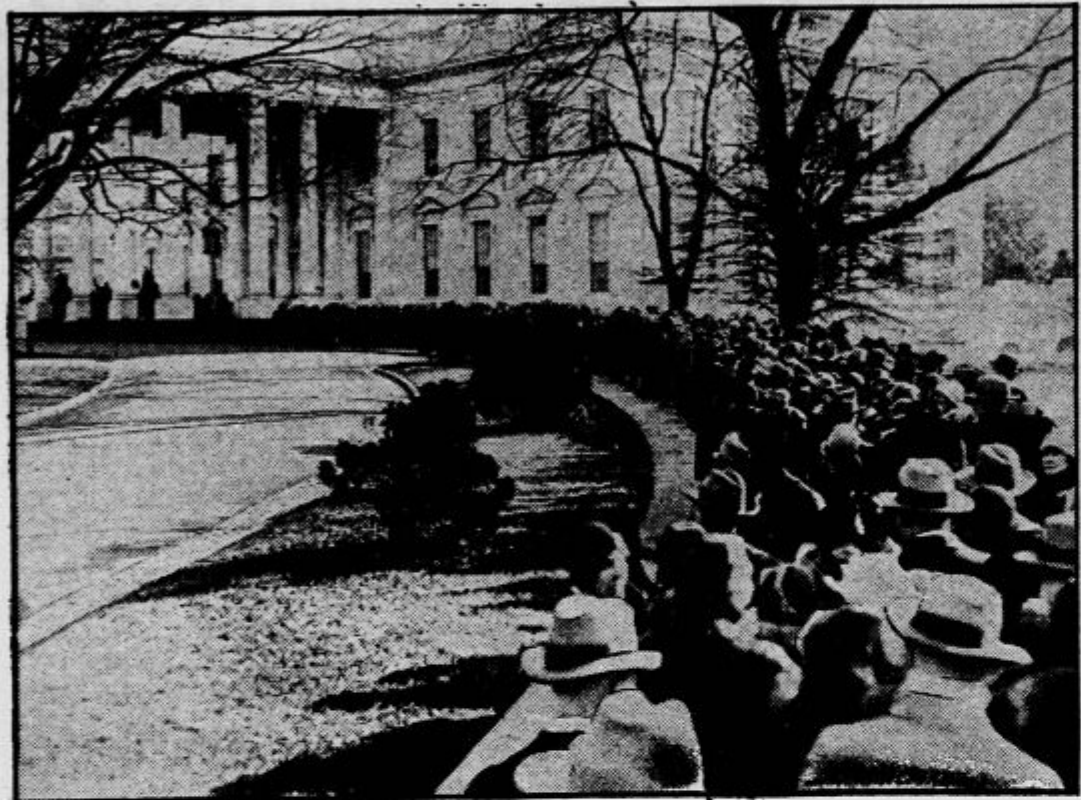
kako se kemična veda zlorablja v škodo človeštva.

Kemija, kakor vsaka druga veda, ima nalogo, da človeku življenje lajša, ne pa, da ga uničuje in ubija... Naše znanje se preveč uporablja za zlo in to je pritegnilo tudi kemijo kakor ostale vede v vojno. Ne samo vede se zlorablja, zlorabi se tudi vera in narodnost in politika in osebne razmere, vse to se uporablja v zlo zaradi trenutne nečloveške koristi. Po tej nekulturni poti bo šlo tako dolgo, dokler ne postanejo dobri vladarji nad samimi seboj, dokler se v našem življenju in delu energično ne zavzamemo za to, da naše znanje in vedo uporabimo bolj za dobro kakor za slabo...«

V vseh težkih življenjskih prilikah in nevarnostih, ki prete s pogubo posamezniku ali človeški družbi, velja še vedno Hamletov izrek: »Pripravljen biti — to je vse!« Poskusiti je samo treba rešiti važno vprašanje, kako naj se pripravimo!

Iz življenja in sveta

Prizor, mogoč samo v Ameriki

V Združenih državah ima vsak državljani pravico, da ob gotovih svečanih prilikah stisne roko predsedniku države. Slika nam kaže stotine ljudi, ki se nastavljajo v vrste, da stisnejo roko Hooverju. Pravilo, da nosi predsednik teden dni po teh mučnih slavnostih desnico v obvezl.

Ravnotežje v naravi

Če bi se neovirano razmnoževali vibrioni, povzročitelji kolere, bi v 36 urah produciral en sam bacil 16 km debelo plast v teži celotne zemeljske skorje. Kraljica termidov znesse vsako sekundo po eno jajčece. Brez zunanjih zaprek bi osvojili termid v nekoliko letih vso zemeljsko kroglo. Vernadski in Huxley sta izračunala, da bi tehtalo deset pokonjen ene same travne uši prav toliko, kolikor 500 milijonov ljudi. Potem ne bi ostalo na svetu nobene travice. A narava skrbi za stalno ravnotežje. Rastline živijo od rudniških snovi, travojedne živali od trave in roparske živali od travojednih. Neko točno razmerje med posameznimi živalskimi skupinami je pogoj za naraven nadaljnji razvoj. Tigri, levi in velike kače živijo po vročih deželah tudi od mrčesa (črvov) in drobnih živali. — Iz Afrike in Južne Amerike je znano, da povzroča preizdaten lov na te zverine znižanje letine: potem se premočno razmnožijo črvi, ki uničujejo žito. Vsako bitje potrebuje svoj prostor pod soncem. Slon v Indiji zahteva do 30 kvadratnih metrov pragozda in stepe, ovca na Škotskem do 10 ha planin, en ulnjak čebel do 15 km borovja in Ukrajini, en klas do 30 cm polja. Življenje samo določa meje množitvi, ki bi ogrožala ravnotežje. Količina organskih snovi na določenem prostoru je približno enaka, če primerjamo kvadratni kilometer celine in kva-

dratni kilometer oceanske gladine. To je umljivo, ker je odvisna ta količina od energije solčnih žarkov, ki jo ujamejo in predelajo zelene rastline. Ravnotežje je posledica medsebojnega uničevanja. Italijanski matematik Volterra je dokazal, da vodijo to stalno mehaniko v življenju posebni računski zakoni. Med svetovno vojno so ujeli jadranski ribiči veliko manj rib roparic nego pred vojno oz. po vojni. To je v zvezi s tem, da je počivalo med vojno industrijsko ribarstvo. Zdaj, ko ujamejo nove mreže tudi veliko travojednih rib, je ogroženo naravno ravnotežje morskega živalstva, in se množijo urmešje pa odpornejše ribe roparice. A dokler niso delovale tovarne sardin, so se množile vse vrste rib enako in je bilo manj roparic nego sedaj! Ameriška trma uš je znan primer po človeku ogroženega naravnega ravnotežja: uničila je vinograde v Starem svetu. Nasprotno se je poslužil Realey nekega avstralskega črva, da reši kalifornijske oranžne nasade škrlatne uši (cochenille). Iz Evrope navedemo osejahačice so mu pomagale premagati kapusnega belina in oljkino goslenico. Komarji prenašajo bacile malarije, spalno bolezen in rumeno mrzlico. Slednja bolezen je povzročila znano »panamo«. Prvotna zgradba kanala se je ponesrečila radi umiranja delavcev. Zdaj so premagali Američani komarje s tem, da so z nafto zalivali njih ležišča po močvirjih in morskih rokavih, kakor delajo pri nas v Dalmaciji. Razen tega gojijo po srednji Ameriki netopirje in ribe, ki pokončujejo komarje in muhe oz. njih ličinke, raznašalke nalezljivih bolezni. Tako skrbi človek v svoj prid za ureditev naravnega ravnotežja.

Afganistanska vlada plačuje Amanulahove dolgove

Ko je bivši afganistanski kralj Amanulah obiskal Nemčijo, je tam naročil za več milijonov mark raznega blaga. Državna kreditna družba mu je dovolila kredit v iznosu tega naročila. Pozneje so prišle znane zmešnjave in Nemci so že računali s tem, da se bodo za svoje milijone obrisali pod nosom. Sedaj pa jim je sporočila nova vlada Nadir-kana, da sprejme to naročilo nase in da ga bo tudi pošteno plačala.

Akademija za pobijanje vere

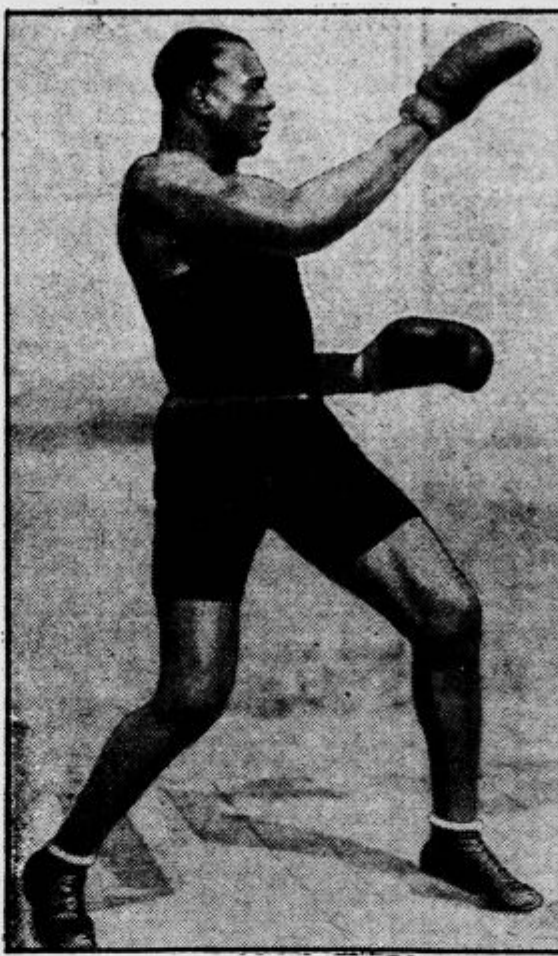
Sovjetska vlada je sklenila, da ustanovi v Moskvi posebno akademijo, ki ji bo edini namen pobijanje vere in sicer z znanstvenega stališča.

Konec razburljive legende

Českoslovaški tiskovni urad poroča iz Pariza, da se je vršila v tamošnji justični palači uradna identifikacija plesalke »gdč. Rogerjeve« iz Biarritza, o kateri smo poročili, da se izdaja za Jadvigo Navratilovo iz Přerova na Moravskem, s čimer bi doživela svoj konec senzacionalna pravda za milijone pokojne plesalke Goby Deslysove, o kateri so trdili, da ni Francozinja, temveč Moravčanka, in Jadviga Navratilova sama, hči strojnika v neki ogrski sladkorni tovarni Navratilova (ne ravnatelj, kakor smo poročili pri nekaterih vesteh). Gdč. Rogerjeva se je izkazala z vsemi potrebnimi dokumenti kot Navratilova in tako je sedaj zadeva razčiščena. Zastavili so ji več vprašanj v češčini in madžarščini in v obeh jezikih je odgovorila tekoče, v češčini celo z nekimi dialektičnimi posebnostmi, ki so na Moravskem doma. Goby Deslys ali s pravim imenom Gabriella Cairova iz Marseillea je bila tedaj brez dvoma to, za kar se je izdajala, namreč Francozinja. Kako pa se je moglo zgoditi, da je prišlo po njeni smrti do takšne afere? Stvar postane zelo razumljiva, če čitamo, da ji je Navratilova silno slična, samo za spoznanje manjša, da je isto tako plesalka in da je nastopala skoraj istočasno kakor Deslysova v istih mestih. Tako ni nič čudnega, če so jo sorodniki, ki je niso videli dolga leta, »spoznali« v Deslysovi že pred vojno, po vojni po slikah pa tem bolj Poleg tega pa tičijo za stvarjo še neke skrivnosti, ki jih hrani Navratilova zase in oblast po vsej priliki tudi. Zdi se, da sta se obe ženski poznali osebno in da sta si na račun svoje medsebojne podobnosti privoščili marsikaj kakšno sporazumno zamenjavo. Tako bi bilo sklepati iz nekaterih nejasnih stavkov, da je Navratilova v Parizu včasih nadomestovala Deslysovo na odru, a Deslysova se je posluževala med vojno njenih dokumentov, da je — vohunila za antanto. Sicer najvažnejše je sedaj to, da dobe milijone Deslysovini sorodniki v Marseilleu in mesto Marseille samo. A o teh milijonih je izjavila Navratilova, da jih ni 30 ali celo 50, kakor so pisali listi, temveč »samo« četrtina.

Vztrajni igralec

Novozelandski pianist Albert Steale je igral v Londonu zaporedoma 112 ur 30 minut. Posekal je s tem za 18 minut dšedanjega svetovnega šampiona, Američana Campa.

Črnci Godfrey in nemški boksač Schmeling

Mejster Schmeling odpotuje v Ameriko, da trenira za spopad z zelo resnim nasprotnikom. Godfrey je dosegel v borbah doslej že nad 50 zmag in se bo meril s Schmelingom za svetovno prvenstvo.

Japonski hockey na ledu

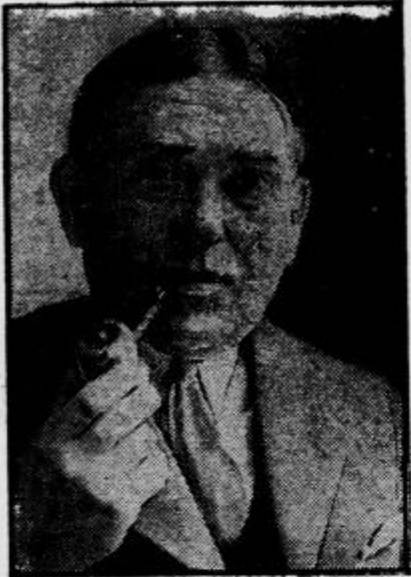
Moštvo tokijske univerze bo igralo v Berlinu. Orjaškim Kanadcem, ki so nedavno igrali v Berlinu, vsekakor bolj pristojna hockeyev kroj, nego temu pritlikavčcu, ki skoro izgine v ogromnih vatiranih hlačah in rokavicah. Vendar pa so Japonci dobri igralci. Naša slika nam kaže japonskega vratarja Takahashija pred vratj v pozl, ko odbija žogo.

Zavarovanje proti samomoru

Zadnja pridobitev ameriškega poslovnega življenja je zavarovanje proti samomoru. Kakor znano, so zavarovalnice doslej sklepale zavarovalne pogodbe za življenje le z izrecnim pogojem, da se zavarovanec vsaj dve leti ne sme končati življenja. Po dveh letih pa odpade ta pogoj in zavarovalnica izplača polico v celoti tudi, ako si zavarovanec sam vzame življenje. Ta primer je preločila ravnokar ameriška National Surety Company v New Yorku. Zavarovalnica je nekega milijonarja za primer samomora za 2.000.000 dolarjev, ako si nesrečni bogataš v teku dveh let sam z lastno roko vzame življenje. Pri tem je moral bogataš plačati še znatno premijo preko navadnega življenjskega zavarovanja. Samomori poslovnih ljudi so v Ameriki čedalje bolj pogost. Pri velikih izgubah smatra bogat Američan samomor kot edini izhod iz zagate, zato mislijo zavarovalnice, da bo ta nova panoga njih delovanja v kratkem zelo priljubljena in razširjena v poslovnem svetu.

Izmenjani Kossuth

Lansko leto so odkrili v New Yorku spomenik madžarskemu narodnemu junaku Kossuthu, kar so izkoristili budimpeštanski oficijelni krogi za obsežno propagandno akcijo v prid reviziji trianonske pogodbe. Nad 100 madžarskih parlamentarcev in politikov je tedaj obiskalo New York. Kmalu po odkritju spomenika pa so ugotovili da je iz tako slabega materiala, da bo v kratkem razpadel. Na to so se začele širiti zelo čudne vesti o gospodarenju z denarjem, ki ga je bila budimpeštanska vlada namenila za spomenik. Takšne vesti niso hoteli prenehati in škandal je postal vedno večji. Sedaj pa se je vlada vendarle ustrašila blamaže in kakor poročajo iz Amerike, je dala v Budimpešti izdelati nov Kossuthov spomenik, natančen posnetek po starem, odposlala ga je v New York in v neki decemberski noči so ga postavili na njegovo mesto. Vendar je imela madžarska vlada zopet smolo. Menila je, da se bo vsa zadeva izvršila tajno. Bistre oči pa so opazile njeno početje in sedaj pišejo po vsem svetu o aferi s Kossuthovim spomenikom še bolj porogljivo nego prej.

Henry Mencken

slaviti ameriški novinar, ki se ga vse bolj, se bo udeležil londonske razorožitvene konference. Mencken je znan po svojem jodkem peresu, s katerim neusmiljeno in brezobzirno razkriva razne ameriške nerednosti v javnem življenju. Nedavno je izdal knjigo, v kateri je zbral vse sočne psovke, ki ga z njimi obkladajo razni njegovi nasprotniki.

Jože Šter:

V kavarni

Sedeli smo v kavarni štirje in smo molčali v težkem molku, dasi smo imeli med seboj tovariša, ki je bil pravkar prišel iz laškega ujetništva. Že davno smo mislili o njem, da je mrtev, to je, da je padel na vojni. Njegova prisotnost nam je bila ljuba, vendar kljub temu nismo mogli prestopiti blodnega kroga svojih razmišljanj vsled neprestanega neprostovoljnega zaplenjenja s seboj.

Misliti si je pa vendar prijetno okolje: dolga svetla dvorana, razsvetljena po stotinah luči; mizice in ob njih družbe gospodov in dam, sedečih na udobnih stoli; mizice s samci, čitajočimi iz dnevnikov ali listajočimi ilustrirane liste; študentov v razgovoru. Dvorana polna tobakovnega dima in kavarinškega vonja, mešanega z vonji vseh sob vse Ljubljane. Nemirnost in neurejenost mojih čustev, tavajočih sam Bog ve kje; pozna ura preko enajstih. Po zaslugi ne vem, katerega iz naše družbe smo prestopili bolni, vase zatopljeni molk in zašli na čuden razgovor o različnih vrstah smeja; smeh iz veselja, komičnih položajev, smeh brez vzroka, iz histerije, neumnosti, strahu

in strahopetnosti, smeh v šoli in cerkvi zaradi resnobe kraja, smeh iz olupa, iz zaničljivosti, zasramovanja.

France Cerar se je odkaljšal in je rekel: »Ko sem bil v peti šoli, sem se sprijateljil z visokošolcem, zelo dobrim in razumnim. Postal je moj mentor in zdel se mi je večja osebnost kot vsi profesorji skupaj, kar sem jih do tedaj poznal. Začel je vplivati name z veliko silo in jaz sem se z veseljem in naslado prepustil dobrodejnosti njegove osebnosti. Sprehodi z njim so bili poučni in zanimivi, z njim se je začela moja mladost, ki se je zdaj prav rad spominjam, in ki bi je ne smel nikdar zatajiti. (Še zdaj mislim, da se mora začeti mladost s prijateljstvom in ne koj z dekleti.) Ko je bil v vojni vpočukan, sva si dopisovala, in njegova pisma sem težko pričakoval. Šel sem na vrt v svoj šotorček ali na druge moje lepe in posvečene prostorčke in sem pazljivo, z drhtenjem prebral vsako besedo. Moč in radost sta žarela iz pisma. Ko je spoznal svoje dekle, sem se veselil tudi njegovega razmerja, ker sem mislil, da bo blaženstvo tega razmerja gibalo moje hrepenenja polno dušo. On meni ni tedaj več toliko dopisoval, več je njej, toda kak utrinek njegove bogate duše je odletel

tudi do mene. Tudi jaz sem šel k vojakom, zaradi njega mi ni bilo težko, ker sem se zvečer lahko sestal z njim in se razgovarjal. Obadva sva namreč služila pri istem polku. Čez mesec dni smo se ločili in se raztepli po Avstriji. Mnogo sem videl in doživel in nazadnje sem se našel v sanatoriju za sušične. Ko sem v svoji sobi leno ležal na postelji in ničesar mislil, dobim pošto, dopisnico, pisano s trepetajočo pisavo. Njegova nevesta mi naznanja, da je Edvard umrl v vojaški bolnici v Gradcu. V skopih besedah je bilo toliko muke (pozneje sem čutil to), a tedaj, ko preberem karto, se nasmejem na ves glas, razkošno in razuzdano. Moj solni tovariš, dober in pristrčen fant, tudi enoletnik, priteče in me vpraša: »Kaj pa je?!«

»Moj prijatelj je umrl!«
»Zakaj se pa potem smeješ?«
»Tišlar je umrl.«
»Kdo?«
»No Tišlar, moj prijatelj.«
Pozneje sem si razlagal ta smeh. V smehu se je razodel ves onemogli upor proti usodi, ker se je nekaj dobrega in lepega nasilno potrl v meni. Še zdaj prebiram včasih njegova pisma s svetlim občutkom in težko mi je.

Solar se je narahlo nasmešnil, pogledal toplo in čez minuto molka pri-

povedoval:
»No, jaz sem pa v Tiroljih v strelskih jarkih nekaj takega doživel, preden sem bil ujet. In prav to, kako sem bil ujet, hočem povedati, ker je bil to najbolj pretresljiv dogodek v mojem življenju. V jarkih ali prav za prav pri naši četi nisem imel nobenega boljšega tovariša kot je bil neki enoletnik korporal, Čeh. Razgovarjala sva se, stisnjena v kakem kotu, če ni bilo važnejšega posla, to je, če nas Italijani, ki so bili od nas oddaljeni kakih tisoč metrov, niso nadlegovali. Navedila sva se v tej puščavi drug drugega tako, da sva vedno tičala skupaj. Bil je čeden fant, abiturient, in je dobival pisma od dekleta. Vedno so se mu takrat smejale oči. Zraven je bil pa smrtni sovražnik Avstrije za vsako ceno. Ta nevarni predmet našega razgovora sva obravnavala večkrat, jaz plašno, on trčno in odločno ali raje zagrizeno. Sita sva bila tega čepenja v jarkih, v smradu, v surovosti vojne za ne vem kako domovino. On je imel že jasen pojem o svoji Češki, jaz sem pa taval v mreži predsodkov, obupa in nejasnih ciljev. Toda sčasoma sem se uverjal, da je prvi korak pobege, slabše mi ne more biti. Obotavljal sem se, Slovincu pri četi je bilo nemogoče o tem govoriti.

Razen kletvin in godrnjanja in kvant ni bilo ničesar slišati iz njihovih ust. Jaz bi pričakoval takega bodrilnega dejanja, toda korporal je bil že odločen. Neki večer ga nadporočnik, ki je bil poveljnik čete, pokliče k sebi. Vrne se s poveljem, da mora ponoči na patroljo. Prišel je k meni in mi stisnil roko, se ponosno nasmešnil in vedel sem, kaj namerava. Vzel je dva moža, moža sta zaklela in preden so odšli, sta se prekrizala in začeli so se plaziti iz rova. V začetku je bilo čuti kak udarec s puško ob kamen, toda sčasoma je vse utihnilo. Italijani so začeli streljati, kratko in nervozno. Ves dan ni bilo ne duha ne sluha o patrolji. Drugo noč sta se moža vrnila, toda korporal se ni vrnil. Pravila sta, da je bil korporal daleč pred njima, ko so začeli streljati Italijani. Klicala sta ga, pa se ni oglasil, drugi dan sta pa čepela za kamenjem, ker se nista upala vrniti brez korporala. Poveljnik ga je zaznamoval za izgubljenega. Jaz sem se na tihem smejal in si rekel: »On je najbrž v Italiji.« Čez dva dni dobim povelje jaz in vzajem si dva moža. Toda noč ni bila kratkočasna. Vsak čas smo pričakovali, da bo nevihta. Utrinjalo se je iz nebes in peklenška pot je taka patrolja. Vojaka sta se

Arthur Bernède:

BELFEGOR

Pustolovski roman

ČETRTI DEL

»Narobe, treba je, da ga pozabite,« ji je nasvetoval visoki uradnik.

Pokazal je na Menardierja in dodal:

»Tu vidite enega naših najbolj bistrourmih detektivov. Obljubil mi je, da bo prikazen v njegovih rokah, preden mine štiri in dvajset ur.«

»In te obljube ne prekladem,« je odločno rekel policijski nadzornik.

Ferval je nadaljeval:

»Bodite popolnoma brez skrbi... Po tem, kar je strah včeraj napravil v tej hiši, se ne bo več upal vrniti. Zdaj se le spočijte, gospodična. Kakor vidim, vam dobro strežejo.«

»To pa, gospod,« je rekla Juliette. »Gospodična Bergenova je tako dobra.«

»Kmalu boste spet okrevali... in hvalili Boga, da niste izkupili hujšega kakor bunko na glavi.«

»A naša uboga gospodična!« je vzklila Juliette. »Nje nam nihče več ne vrne.«

Dve debeli solzi sta se ji zalesketali v očeh.

Gospodična Bergenova se je oglasila:

»Ostala bom še malo pri njej.«

Ferval in Menardier sta se vrnila h gospe Mauroyevi, Mauriceu de Thouarsu in policijskemu komisariju, ki so bili ostali na hodniku.

»Še nekaj podrobnosti moram zvedeti,« je dejal Ferval.

»Ali pojdemo spet v salon?« je vprašala gospa Mauroyeva.

»Z veseljem, milostiva,« je rekel vrli uradnik.

Prav v tistem trenutku se je na drugi strani cesti ustavil taksi.

Dva gospoda sta stopila iz njega: Chantecoq in Cantarelli.

Videč množico, ki je bila zbrana pred hišo, se je detektiv obrnil k uredniku: »Oho! Gleda, da se ne prenačita...«

»Res je kazno, da se godi v hiši nekaj nenavadnega,« je pri-trdil Bellegarde.

»Stopiva bliže,« je menil veliki kriminalist. Ko sta prišla na ono stran ceste, se je Chantecoq obrnil k enemu izmed radovednežev in kar moči nedolžno vprašal:

»Kaj pa je?«

Zlač je z voštim glasom odvrnil:

»Volkodlak je snoči ukradel mrliča.«

»Oh, to vendar ni mogoče.«

»Tako mogoče je, da je v hiši prav zdajle policijska preiskava.«

»Tak to je tisto?« je zategnil Chantecoq in njegov obraz je po-stal še bolj nedolžen.

Ko ga je valovanje množice odrinilo od moza, s katerim je govoril, se je okoristil s priliko in šepnil uredniku na uho, z očmi kažoč na Simonino hišo:

»Mislim, da se gode pod to streho kaj čudne stvari.«

»Nu?« je dejal novinar.

»Bolje bo, da ostaneva zunaj,« je končal Chantecoq. »Nevarno bi bilo siliti noter...«

Gospa Mauroyeva, Maurice de Thouars, Ferval, Menardier in policijski komisar so še vedno sedeli v salonu. Nihče izmed njih ni imel vsakdanjega obraza. Ta se je držal resno, oni žalostno. Le »mali lončegled« je komaj skrival zadoščenje, s katerim ga je nav-dajal uspeh preiskave. Po njegovi sodbi je vse potrjevalo njegove

domneve. Gospa Mauroyeva je prva pretrgala molk.

»Gospoda,« je izpregovorila v silnem strahu, »kdaj mislite, da bo ta grozna skrivnost vendar že razjasnjena?«

Ferval je brez obotavljanja odgovoril:

»Menda sem vam že rekel, milostiva, da je krivčeva aretacija samo še vprašanje nekaj ur.«

Menardier je pokimal.

»Ali mislite, da ima prikazen kake pajdaše?« je vprašal Maurice de Thouars.

»Vsekako jih ima!«

»Vsaj dva, če ne več,« je dejal Menardier... »A to nas ne za-nima, vsaj v tem trenutku ne. Pajdaše bomo tudi potem še lahko polovili. Najbolj važno je, da primemo glavnega krivca!«

»Ali ga poznate?« je vprašala gospa Mauroyeva.

»Poznam ga.«

»Kdo pa je?«

»Tisti, ki je ukradel pisma gospodične Desrochesove.«

»To se pravi?« je vprašal Maurice de Thouars.

»Jacques Bellegarde.«

»Jacques Bellegarde?« je ponovila gospa Mauroyeva, ki je men-da prvikrat slišala to ime.

»Da,« je hotel reči policijski nadzornik, a Maurice de Thouars mu je segel v besedo:

»Gospa Mauroyeva ne ve, da je živila gospodična Desrochesova s tem novinarjem v prijateljskih odnosih.«

»Če je tako, tedaj prosim oproščenja,« je dejal Menardier.

A gospa Mauroyeva se je obrnila k Mauriceu de Thouarsu in vzklila:

»Vse hočem vedeti in nihče vam ni dal pravice, da bi mi kaj skrivali. Sicer pa sem itak vse uganila. Ta Belfegor, ki ga zdaj dolžite,

SOKOL

Moč českoslovaškega Sokolstva

V »Sokolskem Vestniku ČOS« navaja predsedstvo organizacije zadnje statistične podatke o stanju českoslovaškega Sokolstva po podatkih zaključkom leta 1928. ker je povsem naravno, da se ne da v nekaj dneh po preteku leta 1929. že sestaviti točnega pregleda. Toda vkljub temu lahko smatramo, da je českoslovaško Sokolstvo na pohodu naprej.

Moč organizacije počiva v prvi vrsti na idejni osnovi in zavednosti članstva, ki rodi v vseh ostalih oziirih krasne rezultate. Ako samo pomislimo, da je zgrajenih skupno po vseh končinah Českoslovaške že 780 sokol-skih domov in od teh leta 1928. kar 52 no-vih, potem lahko sklepamo, kako postaja Sokolstvo že glede prostorov za svojo de-javnost povsem neodvisno od drugih fak-torjev in posebnosti precejšnje števila krasnih stavb. Uvažujoč pa pri tem tudi še dejstvo, da razpolaga Sokolstvo tudi že z 1393 lastnimi večimi ali manjšimi ter me-stoma tudi vzorno, najmoderneje urejeni-mi telovadilišči, plavališči in otroškimi igri-šči, potem se nikakor ne smemo čuditi, vsemu ostalemu uspehu. Vsa društva, ki ne vežbajo po lastnih telovadnicah so seveda ravnotako, kakor pri nas navezana na šol-ske telovadnice in privatne dvorane. V šol-lah je vežbalo še 512 nadaljnjih društev, ostala pa so bila deloma po gostilnah itd. 144 društev pa sploh ni imelo nikakega te-lovadnega prostora na razpolago. Tudi gle-de telovadišč velja isto: 265 društev je vež-balo na najetih in 616 društev pa na poso-jenih telovadiščih. Število onih, ki sploh niso imela letnega vežbišča in torej no-benega pripravnega prostora za delo po le-ti znaša še 864. To je vsekakor zelo visoka številka, relativno celo večja, kakor pri jugoslovenskem Sokolstvu.

Českoslovaška sokolska organizacija je štela skupno 8 velikih župnih okrožij, ki so združevale za gotove slučaje po več žup v več skupno telo, vendar pa administ-rativno ni bilo tako okrožje nikakega edinca za sebe. Pač pa je bila vsaka župa popoln-oma za sebe zaokrožena upravna in teh-nično - prosvetna enota, nadrejena sokol-skim društvom svojega okolišja. ČOS je šte-la koncem leta 1928. skupno 53 žup, ki so združevale 2802 sokolska društva in 316 odsekov, ki se niso bili zadostno krepki za lastno društveno življenje. V letu 1929. se je ena župa razšla, ker z ozirom na zemlje-pisno lego ni bila sposobna za delovanje, tako, da je bilo koncem leta 1929. le 52 žup. Število društev je naraslo eno odsekov pa malenkostno padlo, kar je naravna posled-ica osamosvojitve društev.

Število sokolskega članstva, ki je bilo od nekdanjega veliko, je še vedno v napre-do-vanju. Prirastek seveda ni tako velik, ka-kor prejšnja leta, toda znaša še vedno okoli 3 do 4 tisoč letno na članstvo. Glede naraščanja smo že svoječasno poročali, da

je pričakovati v prihodnjih letih nekega upadka kot posledice nazadovanja števila porodov tekom vojnih let, kar se sedaj že nekoliko pozna. Število naraščaja je naza-dovalo, zato pa razveseljivo narašča šte-vilo sokolske dece. tako da je zaznamovati vkljub vsemu mnogo večji napredek, ka-kor se ga je pričakovalo. Mnogo se mora v tem oziru pripisati sistematičnemu delu posameznih društev, ki so stori-la vse, da ojačijo vrste naraščaja in dece. Koncem le-ta je bilo torej v ČOS združenih 248.812 članov, 97.498 članic skupno 346.310 odraslega članstva. Napredek napram letu 1927-e znašal 3366 oseb ali skoro 1%. Naraščaja je bilo vpisanega 33.447 dečkov in 32.858 deklic ter 74.209 moške in 85.175 ženske dece. Pripadnikov je izkazovalo českoslo-vaško Sokolstvo koncem leta 1928. skupno 571.989 oseb, kar da, ako upoštevamo Če-skoslovaško s 15 milijoni prebivalstva pre-ko 6%.

Zanimivo je delovanje na telovadnem polju. Jedra sokolških društev so krepki in močni prednjački zbiri. Českoslovaško So-kolstvo je od nekdanj polagalo na vzgojo prednjakov posebno pažnjo. Zato šte-e danes skupno 21.840 članov prednjaških zbor-rov, od teh 12.983 vadiateljev in 8857 vadi-teljic. Statistika pa navaja dalje tudi pov-prečni obisk vseh telovadnih oddelkov na eno telovadno uro, nima pa podatkov o vpisnih telovadcih. Tako je vežbalo po celi ČOS v eni uri povprečno 45.321 članov, 28.335 telovadk, 33.447 moškega, 32.858 žen-skega naraščaja in 74.209 dečkov ter 85.175 deklic. Iz prakse je znano, da znaša pov-prečni obisk telovadečega članstva okoli 66% vseh vpisanih, pri naraščaju in deci pa se lahko računa okoli 80% vseh vpisa-nih. Iz teh podatkov pa si lahko vsak čita-telj sam izračuna, koliko oseb je bilo v eni telovadni uri deležnih telesne vzgoje po sokol. sistemu v bratski Českoslovaški. Že povprečno število je ogromno, saj znaša 299.345 oseb. V splošnem smo lahko s tako statistiko zadovoljni. Ako pa primerjamo isto z letom 1927. potem opazimo še tudi relativni napredek v razmerju med telo-vadečim in netelovadečim članstvom. In to znači mnogo več.

Českoslovaško Sokolstvo je v svoji do-movini faktor, s katerim morajo tudi ostale telovadne organizacije računati na celi črti. Doseglo pa je to svo-o veličino in uspe-še samo z vztrajnim delom in sistematič-no urejeno organizacijo ter pravišnim te-ničnim in zlasti prosvetnim delom med članstvom. V organizaciji, kjer vsak član ve, kaj mora storiti, je delo lahko in uspeš-no. Po dimo in sledimo našim bratom! — Zdravo!

Dopisi

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Sokolsko društvo Koroška Bela - Javornik uprizori v nedeljo 19. t. m. ob 20. v lastnem domu dramo v treh dejanjih »Golgotac. Med od-mori bo sodeloval društveni orkester.

ST. RUPERT NA DOLENSKEM. Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo te-čaj za prikrejevanje in šivanje od 8. do 18.

lepljo. Svojega stanja duše ne morem opredeliti. Ob tistem času je šinila pre-ko neba oslepljajoča luč bliska in spo-znal sem svojega tovariša Čeha, ki je izginil pred dvema dnevnoma. Oči je imel zaprte, kape ni imel več in drc-bovje in kri sta bila raztresena okoli njega. Režal sem se ne več človeško, groza in gnus sta mi vzela vso mož-nost zavestnega dejanja in mišljenja. Obrisal sem si ob hlače smrdljivo kri in lezel po vseh štirih naprej in pile-zel sem do italijanskih jarkov. Deset minut pozneje sem bil ujet, še sedaj ne morem razumeti, kaj se je tedaj godilo z menoj.

Pekovskega pomočnika

Slovenca, samostojno moč, za celokupno delo v pekarni za dobro uvedeno pekarijo v Splitu sprejemem. Plača napram sposobnostim, event. tudi delež na zaslužku. Samo resni kandidati s privoljenimi referencami naj se javijo na naslov:

M. Jovanović, trg., Split.

1945

Damsko in posteljno perilo, fino in e-légantno izvršuje proti naročilu in po meri M. ŠRIBAR, Aleksandrova ulica št. 2 (Poleg D. Zamparuti). Bogata izbira vseh vrst čipk in krasnih filetov.

t. m. pod vodstvom učiteljice gđ. Kopre-veče. Po končanem tečaju bo v nedeljo 19. t. m. razstava v osnovni šoli v St. Rupertu.

RADEČE. V najlepši mladinski dobi 19 let je za zavratno boleznijo umrl gosp. Igo Klopčič, sin vpokojenega sodnega nadofici-jala gosp. Klopčiča. — Isti dan je umrl 49 let stari kleparski mojster gosp. Kajna Jože. Bil je mnogo let tajnik gasilnega dru-štva ter bil od Nj. Vel. kralja odlikovan z zlato kolajno. — V nežni starosti je umrla Dragica, hčerka železničarja in hišnega po-sestnika gosp. Medveda, v ljubljanski bol-nici. — Blag jim spomin, preostalim naše sočalj!

ZIDANI MOST. Gasilno društvo je otvori-lo plesno šolo v dvorani gosp. Juvančiča. Poučuje gosp. Janko Vodopivec. Udele-žencev je dosti ter obeta biti zaključni ples-ni venček zelo pester.

SEVNICA OB SAVI. Minulo nedeljo se je pri nas vršila oficijelna otvoritev hotela »Triglava« pod novim vodstvom. Obilna udeležba je pričala, da si je novi najem-nik g. Kreuh že po kratki dobi pridobil splošne simpatije. Neprisiljeno zabavo je žal motil neki mladenič z nedostojnim na-stopom napram plesalkam. Nežne roke so izvršile energično birno in ekspedicijo na zrak, na kar se je zabava nemoteno nada-ljevala.

Računski zaključki našega socijalnega zavarovanja

Suzornji urad za zavarovanje delavcev (OSZOR) je ob avil poročilo o računskih zak-ljučkih za l. 1928, ki predločujejo poslovan-je in stanje delavskega zavarovanja v drž-avi. Poročilo ima v glavnem dva dela: zavarovan-e za slučaj bolezni in zavarova-nje za slučaj nezgod. Priključena pa so tu-di poročila o poslovanju in stanju raznih zdravstvenih ustanov (sanatorijev, bolnic itd.), katere upravlja zavarovanje.

Studij in poznanje računskih zaključkov je potrebno zlasti sedaj, ko se ima izvesti reforma socijalnega zavarovanja.

Bolniško-zavarovalna panoga je zaklju-čila poslovno leto 1928 s čistim viškom 24.882.000 Din, kar pa predstavlja samo knjižni višek, ker zaostanek na neuplačanih prispevkih je koncem l. 1928 znašal znatno več; od vsega predpisa (za slučaj bolezni in nezgod, za delavsko zbornico in borzo dela) je znašal zaostanek 170.531.000 Din ali 45,80%. Pri tem stanju stvari bi zavar-o-vanje prišlo v nepopravljivo krizo, ako bi se tako ogromnemu znesku neuplačanih premij pridružio že znižanje premije. Po-slovni primanjkljaj so izkazali samo štirje uradi. Pri tem se vidi, da kriza zavarova-nja nima svojega vzroka v slabih upravah ali v prevelikih davcih, pač pa v nered-nem plačevanju prispevkov.

Na dan 31. decembra 1928 so okrožni uradi imeli razpoložljive imovine v gotovini in v naložbah pri denarnih zavodih le ca 15 milijonov Din, kar je pri celotnih letnih po-dorih v denarju in v naravi v znesku 205 milijonov dinarjev naravnost malenkosten znesek. To pomeni, da bolniško zavarova-nje vrši svojo težko nalogo brez vsakega prometnega kapitala, da je torej odvisno od dnevnih dohodkov. Gospodarstvo iz rok v usta ni niker dobro, naravnost usodepol-no pa more biti v socialnem zavarovanju.

Od okrožnih uradov izplačani upravni stroški so znašali 48.042.000 Din-od tega je nezgodna panoga povrnila 3.062.000 Din, kar znači, da so na račun bolniškega zavar-o-vanja odplačali upravni stroški znašali le 44.980.000 Din. Refundacija od strani nezgodne panoge je naravnost malenkostna in je daleč proč od deanskega dela, katero okrožni uradi izvršujejo za nezgodno zava-rovanje. Nezgodna panoga je favorizirana na škodo finančno slabše bolniške panoge. To ni v redu. Zlasti je to favoriziranje oč-vidno, ako vemo, da so delavske zbornice in borze dela samo za predpisovanje in predkalkovanje prispevkov potom okrožnih uradov istim povrnilo več, namreč 4 mili-jone 181.000 Din, posli za nezgodno zava-rovanje pa so znatno večji.

Od aktivnih okrožnih uradov izkazuje ljubljanski urad najnižji poslovni višek, t. j. 0-16 %. Ker se tako aktiva kakor tudi pa-siva porazdelje na vse okrožne urade in tvorijo isti eno samo celoto in ker je po-slovni višek drugod večji kakor pri ljub-ljanskem uradu, znači to, da bo ljubljanski urad odobren z delom poslovnega viška drugih uradov. To omeniam zato, ker se še vedno vzdržujejo govorice, da gre denar izven Slovenije in ker marsikateri s to govorico moramo opravičevati svoje nerazpo-lo-žene napram zavarovanju.

Kako neenake so prilike pri posameznih uradih, dokazuje n. pr. sledeča ugotovitev:

največji odstotek izplačane hranarine je pri enem uradu znašal 37,02 %, najmanjši pri drugem 13 %. Najvišji odstotek izdatkov za zdravljenje članov v bolnicah je znašal 12,25 %, najmanjši 4,15 %. Zagrebški »Mer-kur« je izdal za zdravlila za člane 12,37 %, najnižji odstotek pa je znašal 3,92 %.

Na honorarji zdravnikom je ljubljansko trgovsko bolniško društvo izdalo 20,24 %, okrožni urad Zagreb 6,24 %, Ljubljana 9,85 odstotkov. Najvišji upravni stroški so znašali 27,75 %, najnižji 13,55 %, srednji 15,97 odstotkov. Pri tako velikih razlikah v raz-nih izdatkih sedaj veljavna tesna finančna skupnost vseh okrožnih uradov ni utemelje-na, ne ekonomična, pa tudi ne socialna. Enj izdajajo ogromne zneske za zdravlila, za zdravniške honorarje in za zdravljenja v toplicah — ne na svoj račun, ampak na račun drugih. Dosledni komunizem financ je škodljiv, dasi za eni ali drugi urad momen-tano in navidezno koristen. Finančna skup-nost mora biti omejena na najnujnejše in najvažnejše potrebe.

Nezgodna panoga izkazuje knjižni poslovni višek 850.000 Din. Za zdravljenje svojih ponesrečencev v ambulatoriju je ta panoga plačala samo 1.467.000 Din — zopet na ško-do finančno slabšega bolniškega zavarova-nja. Poslovni primanjkljaj pa v tej pano-gi zaradi prejšnjih let znaša še vedno 6 mi-lionov 288.000 Din. Primanjkljaj je bil umet-no znižan s tem, da se je matematična oh-restna mera dvignila od 5 na 6 %, kar pa v življenju ni ali vsaj ne trajno dosegljivo.

Državna razredna loterija.

Poročilo iz kolekture ANTON GOLEŽ, Maribor, Aleksandrova cesta 42. Zrebanje I. razreda 19. kola dne 16. januarja 1930. Za tiskovne pogreške se ne odgovarja. Dobijo:

Din 200.000 št. 37.500, Din 80.000 št. 27.599, Din 60.000 št. 10.931, Din 40.000 št. 85.298, Din 30.000 št. 97.914, Din 20.000 št. 20.854, Din 10.000 št. 53.337, 36.570, Din 7.000 št. 56.134, 26.579, 45.322, Din 3.000 št. 16.936, 64.761, 82.950, 86.164. — Prihodnje zrebanje 10. februarja 1930. 1949

Skladiščnika ali skladiščnico

sprejemno takoj. V stroki izvežbani in kavcije zmožni imajo pred-nost. Samo pismene ponudbe na naslov: Prva jugoslovska tovarna dežnikov JOSIP VIDMAR, LJUBLJANA, Pred Škofijo 19.

OGLAS.

1940

KONZERVNE TOVARNE, družba z o. z. na Vrhniki, prodajo na dan 29. t. m. ob 9. uri dopolne potom prostovoljne sodne javne dražbe vse svoje nepremičnine v sledečih skupinah:

Skupina I. Hiša št. 8 s vrtom	izključna cena Din 70.000.—
Skupina II. Hiša št. 9 s vrtom	izključna cena „ 280.000.—
Skupina III. Zaga z zapeljivostjo za zaboje urejena z modernimi stroji in veliko sušilnico ter lastnim industrijskim tirom in ca 20.000 m ² sveta za skladišča lesa. Kapaciteta ca 15.000 m ³ zrezanja okroglega lesa in 250 do 300 vagonov zabojev (friz itd.)	izključna cena „ 750.000.—
Skupina IV. Tovarna kot taka z ca 9000 m ² zazidanega in nezazidanega sveta, s služnostno pravico na industrijski tir, posebno pri-pravna za kako tekstilno ali kemično tovarno izklj. c.	„ 410.000.—
Skupina V. Stavbeni svet v izmeri ca 18.000 m ² bodisi v celoti, bo-disi v malih parcelah od ca 1000 do 2000 m ²	izklj. cena „ 210.000.—

Vsa zgoraj navedena zemljišča ležijo ob glavni cesti Ljubljana—Trst. Podrobne informacije glede dražbenih pogojev se dobijo pri Vrhniki Okrajnem sodišču. Druga pojasnila se dobijo pri g. dr. Feliks Hauerju, Ljubljana, Knafjeva ulica 4 in pri ogledu na licu mesta iz prijaznosti pri g. I. Magušarju, Vrhnika 9.

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti naše drage soproge, matere, hčerke in se-stre, gospe

Ivanke Zgrablič

soprog profesorja

za poklonjene vence in cvetje se vsem prav pri-srčno zahvaljujemo.

Posebna zahvala bodi izrečena proforskemu zboru II. drž. gimnazije, gojenkam in gojencem, g. županu dr. Dinko Pucu, društvu »Soča«, vsem svojim ožjim rojakom in končno vsem ostalim, ki so drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

Martin Zgrablič, zaključni soprog in otroci.

Mestni pogrebni zavod občine Ljubljana

Lokal

srednjevelik, v sre-dnji mesti i s t e m. Ponudbe pod »Lokal« za 1. maj na oglas. oddetek »Jutra«.

Renoviranje električnih instalacij,

poprava, predelava raznih aparatov za kozmetiko, li-kalnike, lončice od 150—320—150 Voltov, svnila, signale, telefone, spec. de-lavnica H. S. V. i. k. k. Fran-koeca, elektroinž. pod-jetje, Ljubljana, 8. Petra-cova 5 — hotel »Soča«, dvorišče. Telefon št. 3421.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. St. č. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službe dobi

Dekle
pridno in pošteno, za vsa hišna dela, ki bi znala tudi kuhati, sprejme Marija Zajec, Ljubljana, Privoz 12 1077

3 dobre čevljarje

ki znajo delati na stroju za čevlje, na stroju za presijavanje (Durehnhahmaschine) in na stroju za izdelavo čevljev (Doppelmachine) sprejme tovarna čevljarja takoj v stalno službo. Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov Ivan Prešern, tovarna čevljarja v Kranju. 1290

Delovodja za tovarno

ki je zmožen voditi vse obrat ter se razume po polnoma na vse čevljarke stroje ter ima že večletno prakso v tej stroki, sprejme takoj v stalno službo. Ponudbe z navedbo plače in prepišane prošnje na ogle. Delovodja. 1290

Kuharico

vajeno vseh gospodinjstvih hišnih del sprejme. Iščo se boljše moč z dobriimi sprejema. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1290

Frizerko

deho izurjeno sprejme. Maribor, Cankarjeva ulica 1. 1391

Trgovski sodrnik

mlaša prevostna modno in v manufakturne stroke dobi mesto s 1. marcem. Pogoj: samski, popolnoma verziran manufakturist, vreden, po možnosti vsaj nemščine. Ponudbe s tečajem navedenih službenih mest in prepišane prošnje na ogle. Delovodja. 1393

Fakturista

izurjenega strojopisca in dobrega računarskega, sprejme takoj. Oglase na ogle. Delovodja. 1318

Kuharico

perfektno, pošteno in snemno, staro do 45 let, spozna k majhni družini v erodi mesta, poleg obarboe. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1313

Vajenko

za modistovski odelj sprejme. »Chica«, Wolfova ulica 31. 1305

Krojaškega vajenca

zdravca in z dobriimi čevljarji sprejme takoj modna krojačnica Anton Zizon v Rožni dolini, cesta IV. 7. 1349

Učena za trgovino

z mešanim blagom, s primerno šol, izobrazbo sprejme takoj Edo Ivanuš, K. Ško. 1272

Dva vajenca

ter asist. in žermentarskega pomočnika sprejme Miha Osolin v Dornstah. 1419

G. Th. Rotman:

Bratec Branko in sestra Mica
(Pravljica s slikami)
(Ponatis prepovedan)

Zagledal je natanko tisti vrt in natanko tisto hišo v Rusohradovem čarobnem zrcalu. Saj veste, takrat, ko je videl, kako je čarovnica tepla njegovo sestro. A zdaj ni bilo nikogar na izpregled, le strašno smrtanje se je razlegalo iz hiše. Pred hišo so stale čarovnične copate. Bratec Branko je stekel tja in prav oprezo odprl vrata. Ničesar ni bilo videti, samo tisto strašno smrtanje je čul, ki ni hotelo prestat. Ves preplašen je smuknil v izbo in zlezal na stol, da bi bolje videl... Jej, jej, kaj se je pokazalo njegovim očem!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolff Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.

Pek. vajenca

zdravca in zanesljivega, ki se je nekaj časa učil ali pa novica sprejemem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1422

Brivci!

Iščem dobro klasificirano samostojnega brivca, izurjenega tudi v žen-čen-kiriranju, za večji trg na deli, z močnim okolišem. Pomoška prireditelj ni izključena. Dopolne na ogle. Delovodja. 1413

Trg. vajenca

sprejem takoj sprejemsko trgovino v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1398

Učenko

pridno in pošteno, po možnosti izobrazbeno, staro od 14-16 let, sprejemem v elajevstvo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov: Sadržbna »Manova«, Slovenska Bistrica. 1412

Milinarja

ki zna tudi žagati in sam popravljati v milnu in na kopl. sprejemem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1432

Koncesioniranega zobotehnikarja

izjem za kompozicija. Kapital na razpolago. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1468

Pekovskega vajenca

starega okrog 15 let, zdravnega, takoj sprejme Jozef Vrtič, pekarski mojster, Polzeja, Sav. dolina. 1513

Učenko

močno, z najmanj dvema razredoma mešanske šole, dobro računarske, sprejme. Dvaki, trg. mešan. blaga, Ribnica. 1517

Trgovski potniki

Pozor, trg. potniki in zastopniki! Prosim ponudbe za avtovožnje po Sloveniji, kot sopotniki, a primerno odškodnino. Dopolne na ogle. Delovodja. 1440

Zasluzek

prosim ponudbo za avtovožnje po Sloveniji v zvezi z trgovskega potovanja s primerno kolekcijo. Dopolne na ogle. Delovodja. 1442

20 % kronske bone

kupi upravnštvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot št. 5. Telefon 30-52. 1518

1. obl. kon.

šoferska šola Camernik, Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugovrt). Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje. 251

Gospodinjica

večja knjigovodna glavne zaloge tobača, isče primerne namestitve. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1433

Lesni manipulant

v neodgovorni službi, z znanjem slov., italijanskega in erohrv. jezika, je prišel na parni žagi, meja takoj službo. Sprejme tudi mesto zastopnika posredstva. Cenjene ponudbe na ogle. Delovodja. 1423

Fant

etar 19 let, prošil trgovca mešane stroke, če ga sprejme v vrhu praktičnosti, ima 4 mešanske in enozredno trgovsko šolo. Dopolne na ogle. Delovodja. 1428

Odvetniški uradnik

z večletno sodno in odvetniško prakso, zmožen samostojno opravljati vsa sodništorska dela, isče službo. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na naslov: Jozef Poček, Krška vas št. 51. 1415

Ekonom.

elektrotehnik specialno kvalificiran, čenjen, z dvema velikima hečerama — z najboljšimi opremljen, isče službo kot obratovodja kake elektrarne ali očetnik večjega posredstva. V potrebi sprejme tudi mesto hišnika, pomožnega pisarja, vinogradnika, majerja ali zastopnika, s stalno plačo in stanovanjem. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1503

Prodajalca

izjemno vrsto dobavlja. I. Pogacnik Bohoričeva ulica št. 5. Telefon št. 2009. 246

Puhasto perje

kg po 38 Din razpoložim po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo goje kg po 130 Din in čisti bel puh kg po 300 Din. L. Brozovič, Zagreb, Hila 52. Komitica čistilnice perja. 262

Profesor

inštruiral s sigurnim uspehom latinsko, nemščino in slovenščino. — Cenjene ponudbe na ogle. Delovodja. 1465

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

I. Gaberšek, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. 1481

Francosčino

nemščino in angleščino poučujem hitro, uspešno in poceni. Stari trg 311, domo. 1478

Prodajalca

mešane stroke, žel službo kjerkoli v mestu ali na deli. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1391

Kot gostilničar

izjem službo, ali grem v vinotok, imam osebo, pravico. Natančneje uetmo. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1432

Prodajalca

sprejemke stroke, že več let poslovodnika podružnice, žel premeniti službo, ali pa prevzame v najem sprejemke trgovino. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1397

Gospodinjica

spretna, isče mesto natakarice-zastopnice. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1399

Mlad fant

star 19 let, isče službo v Ljubljani ali okolici. Najraje bi šel v skladščo kot delavca ali kot sluga v tako večji trgovini. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1402

Brivski pomočnik

dobro hubi štener in soliden delavec, isče mesta v damskem salonu. Gre tudi kot poslovoja k vdovi. Dragotin Blešner, brivski pomočnik, Nova Gradiska. 1439

Pisarniška moč

z desletno prakso, zmožen vseh poslov, knjigovodskih kakor blagajniških večji slov in nemškega jezika, isče mesto zastopnika posredstva. Cenjene ponudbe na ogle. Delovodja. 1373

Gospodinjica

večja knjigovodna glavne zaloge tobača, isče primerne namestitve. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1433

Lesni manipulant

v neodgovorni službi, z znanjem slov., italijanskega in erohrv. jezika, je prišel na parni žagi, meja takoj službo. Sprejme tudi mesto zastopnika posredstva. Cenjene ponudbe na ogle. Delovodja. 1423

Fant

etar 19 let, prošil trgovca mešane stroke, če ga sprejme v vrhu praktičnosti, ima 4 mešanske in enozredno trgovsko šolo. Dopolne na ogle. Delovodja. 1428

Odvetniški uradnik

z večletno sodno in odvetniško prakso, zmožen samostojno opravljati vsa sodništorska dela, isče službo. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na naslov: Jozef Poček, Krška vas št. 51. 1415

Ekonom.

elektrotehnik specialno kvalificiran, čenjen, z dvema velikima hečerama — z najboljšimi opremljen, isče službo kot obratovodja kake elektrarne ali očetnik večjega posredstva. V potrebi sprejme tudi mesto hišnika, pomožnega pisarja, vinogradnika, majerja ali zastopnika, s stalno plačo in stanovanjem. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1503

Prodajalca

izjemno vrsto dobavlja. I. Pogacnik Bohoričeva ulica št. 5. Telefon št. 2009. 246

Puhasto perje

kg po 38 Din razpoložim po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo goje kg po 130 Din in čisti bel puh kg po 300 Din. L. Brozovič, Zagreb, Hila 52. Komitica čistilnice perja. 262

Čajno maslo

fino, prvostavno blago, odlikovano z zlato kolajno, prima »Imperial« sir razpoložljiva najugodnejše v saki množično mielarna L. Horvat, Središče ob Dravi. 1332

Premog in drva

prodaja Jezeršek, Vodmat 200

Za fotografe!

Dobro ohranjeno železno ogrodje za fototele ali za vrtarja, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1391

Kopalna banja

iz pločevine, čeber za zelje, velna vrata, miza za delavnico itd. napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1390

Posteljnjake

belo emajlirane, pralnice in ovičalnice za perilo, mreže za vinske filtre ter šibke ugodno prodaja Franc Stupica, železnica, Ljubljana. 1328

Steklene stene

poceni napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1446

Pozor, kavarnarji in restavraciji!

Iščo roke prostori 6 mize s štirinogato marmornato ploščo, dobro ohranjeno, velikost 60 x 60 cm — primerno za deželno kavarno ali restavracijo. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1443

Klubska garnitura

pisarna miza, fotelja, divan, okrogla mizica (temno hrastova), regiser, blaznjica, lepa, trgovska ovrata in vakovirani trgovski inventar ugodno napredaj v hotelu »Bellevue«, Ljubljana. 1436

Motorna vozila

tovorni ali osebni, majlo rabljen, od 40-60 HP kupim. Ponudbe je poslati na ogle. Delovodja. 1440

Avto

ne žee 2000 ccm cilindrske vešbine, nov ali dobro ohranjen voz kupim. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1379

Harley-Davidson

350 ccm O. H. V., z orig. Harley scilicet edežem zelo ugodno napredaj na Dunajski cesti 8. 1370

Avto

4-6sedeln, rabljen, v dobrem stanju kupim. Obširne ponudbe z opisom in ceno na naslov: Franjo Jansa, Gorenica. 1494

Kolesa

Moško kolo malo rabljeno poceni prodaja Rozina, Zelena jama, Tovarniška ulica 30. 1480

Kupim

živno srebrno kupim vsako množico. — Ponudbe z navedbo množice pod »Živo« na ogle. Delovodja. 1492

20 % kronske bone

kupi upravnštvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot št. 5. Telefon 30-52. 1518

Kapital

Katera gospodinjica ali goša žel vložiti v zelo dobro izdeto staro milijonsko trgovsko podjetje vsaj 500.000 Din s primernim dobičkom. — Dotična, ki bi želela pri tem podjetju vsaj deloma tudi osebno sodelovati, ima prednost. Ponudbe na im. družino »Jutra« v Mariboru pod »Dobra bodočnost«. 1458

20 % kronske bone

kupi upravnštvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot št. 5. Telefon 30-52. 1518

Lokal

zelo primeren za trgovino, gostilno ali drugo obrt, tik kolodvoru na Blejski Dobravi, v popolnoma novi hiši takoj odidam v najem in vsem inventarjem opremljen. Blazja Dobrava, Goran. 1436

Večji lokal

zelo primeren za trgovino, gostilno ali drugo obrt, tik kolodvoru na Blejski Dobravi, v popolnoma novi hiši takoj odidam v najem in vsem inventarjem opremljen. Blazja Dobrava, Goran. 1436

Hišo z gostilno in trgovino

poleg hiše do 5000 m² zemljišča prodam na periferiji Ljubljane, ob križišču cesti. Cena in ostalo po dogovoru. Dopolne na ogle. Delovodja. 1347

Hiša

s 3 ehami, kuhinjo in dolom vrta, starejša stavba poleg živinskega sejnišča v Ptuju napredaj pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji za 36.000 Din. — Poizsilja daje Ivan Kukec, Ptuj. — Zrinskofrankopanska št. 10. 1331

Večje posestvo

z vinogradom ali sadovnjakom ter z dobriimi stanovanjskimi in gospodarskimi poslopij kulin. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1430

Trg. mešan. blaga

napredaj v Zagrebu. — Trgovina je stara, dobro vpeljana in brez konkurence. Lokal stoji v rzevi s stanovanjem 2 sobi, kuhinje in prikljini. Na željo zainteresenta prodam tudi enonadstropno hišo, ki ima poleg goji navedenih prostorov v 1. nadstropju še 2 sobi, kuhinjo in prikljino. Dopolne na ogle. Delovodja. 1417

Hiša

z lepim in velikim vrtom, v erodini mesta, in 2 solnični parceli napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1486

Drednoti

20 % ne kron. bone plačuje najboljšo »Puka« štedionas. Oselek 235

20 % kronske bone

kupi upravnštvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot št. 5. Telefon 30-52. 1518

Pohištvo

Spalnico šrebnjevo, prodaj ter vaši na ogle Ivan Novak, maribor, Vilmarje št. 6. 1387

Pisalno mizo

prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1470

Oblacila

Črna moška obleka iz zimskega sukajna ugodno napredaj v Prisojni ulici 5. II. nadst., levo. 1369

Smoking

ekoraj nov, za srednje potstvo, poceni napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1477

Prehrana

Kdo se usmili zalega in zdravca triletnega fantika, revne matere za vsa vana za svoje otce. Dopolne na ogle. Delovodja. 1409

Na domačo hrano

dobro, sprejemem nekaj spopodov, po 14 Din dnevno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1332

Abonente

sprejme na prav dobro hrano in event. stanovanje hotel »Bellevue«. 1487

Lokali

Pisarniški lokal v I. nadstropju na Dunajski cesti se takoj odda. — Vprašati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, Dunajska cesta. 879

Modno trgovino

z damskim krojnim ateljejem za dame teale in perilo, v mestu Slovenije, z blagom, šivalnimi stroji in vsem inventarjem opremljen. Potreben kapital 50.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1397

Majhno stanovanje

z 1 osebno — sobo in kuhinjo ali sobo s študijalnikom — če je mogoče v prikljini isčem za maj. Naslov v ogle. Delovodja. 1307

Soba in kuhinjo

blizu glavnega kolodvoru oddam 1. feb. pod značko »Zelo mirna stran«. 1299

2 stanovanji

ležeči v centru mesta, štiriočni, elektrika, plin, kopalnica, parket, predoba, Dis 1700 in 2000, oddam s 1. majem, event. s marcem stranji broz otrok. — Ponudbe na ogle. Delovodja. 1454

Stanovanje

2 sob in prikljini oddam. Poizve se v Švabičevi ul. 7 med 12 in 13. uro. 1464

Stanovanje

celotno, 1-2 sob, za takoj ali s 1. februarjem 1486 boljša družina brez otrok, ki plača za več mesecev naprej. Ponudbe na ogle. Delovodja. 1485

Pisarniške prostore

v erodini mesta takoj oddam. Poizve se v trgovini Elite, Prešernova ulica 7. 1424

Prometno gostilno